



ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ Αρ. ΑΔ. 1133/25.2.97 Κ.Δ.Α.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ετος 15^ο - Τεύχος 57

Ιανουάριος - Μάρτιος 2000

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

	Σελ.
☐ Η νέα νομοθεσία για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις». Εισαγωγικό σημείωμα	1
☐ Η Εισηγητική Έκθεση στο σχέδιο νόμου για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις»	3
☐ Ο νέος Νόμος 2810 για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις»	29
☐ Το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (Ι.Σ.Ε.Μ.)	53
☐ Ο τύπος HOLDING στην υπηρεσία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων	57
☐ Γ. Σελλιανάκη: Η Αγροφυλακή, βασικό πρόβλημα της υπαίθρου	61
☐ Απ. Ράντσιου: Το Ελληνικό κρέας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Διεθνή Αγορά	63
☐ Α.Ν. Κλήμη: Βιβλιογραφία συνεταιριστική και αγροτικής οικονομίας, 1978 και νεότερη	69
☐ Αρ. Δ. Πάνου, Βιβλιοπαρουσίαση: Το έργο «οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» του Αρ. Ν. Κλήμη	76
☐ Πριν 20 χρόνια: Ο θάνατος του πρώτου Προέδρου της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού Νικ. Ρουσσόπουλου.	78
☐ Η ταυτότητα του περιοδικού (Εισφορές προαιρετικές για την έκδοσή του, Διευθύνσεις, κλπ. πληροφορίες)	79
☐ Περιεχόμενα στα Αγγλικά	80

Revue Cooperative «**SINETERISTIKI PORIA**» Cooperative Review

14 Efpolidos Str., 105 52 - Athens Greece

Sommaire a page **80** - Table of contents page **80**

ΤΟ ΕΛΑΦΥΤΕΡΟ ΜΕ BIO-FILTER

1 και 1 BF

ΠΙΣΣΑ: 1 mg

ΝΙΚΟΤΙΝΗ: 0.1 mg

**ULTRA
ONE**



Το Υπουργείο Υγείας προειδοποιεί:

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΒΛΑΠΤΕΙ ΣΟΒΑΡΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 15° - Τεύχος 57

(Ιανουάριος - Μάρτιος 2000)

Η νέα νομοθεσία για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις»

Εισαγωγικό σημείωμα της «Σ.Π.»

Από της 9.3.2000, οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις έχουν νέο θεσμικό πλαίσιο. Αυτό του Νόμου 2810/2000, που ψηφίστηκε από την προηγούμενη Βουλή και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α/61/9.3.2000.

Είναι ο πέμπτος κατά σειρά, ολοκληρωμένος Νόμος για τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, από της θεσμοθέτησής του Αγροτοσυνεταιριστικού μας κινήματος, το 1915.

Ο πρώτος και θεμελιωτικός Νόμος περί Α.Σ.Ο., ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων το 1914 επί πρωθυπουργίας Ελευθερίου Βενιζέλου και Υπουργού Εθνικής Οικονομίας του Ανδρέα Μιχαλακόπουλου. Έχει αριθμό 602 και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α/33/1915 και ίσχυσε μέχρι και της 31.8.1979, δηλαδή 64 χρόνια, χωρίς ουσιώδεις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις.

— Το 1979 επί πρωθυπουργίας Κων/νου Καραμανλή και με Υπουργό Γεωργίας τον Ιωάννη Μπούτο, ψηφίστηκε ο Νόμος 921/79 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α/125/12.6.1979 και ίσχυσε μέχρι της 14.2.1985 δηλαδή 6 περίπου χρόνια.

— Το 1985 επί πρωθυπουργίας Ανδρέα Παπανδρέου και με Υπουργό Γεωργίας τον Κων/νο Σημίτη, ψηφίστηκε ο Νόμος 1541/1985 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α/68/15.2.1985 και ίσχυσε μέχρι και της 9.9.1993, δηλαδή 9 περίπου χρόνια.

— Το 1993 επί πρωθυπουργίας Κων/νου Μητσοτάκη και με Υπουργό Γεωργίας τον Χρήστο Κοσκινά, ψηφίστηκε ο Νόμος 2169/1993 ο οποίος με μερικές συμπληρώσεις και τροποποιήσεις (Νόμος 2181/1994) ίσχυσε (6,5 χρόνια) μέχρι και της 8.3.2000 όπου τη σκυτάλη της συνέχειας παίρνει ο νέος Νόμος 2810/2000.

— Ένας ακόμη Νόμος περί Α.Σ.Ο., ο Νόμος 227/1973 δεν ίσχυσε ποτέ. Ήταν ο Νόμος των Συνταγματάρχων της 21 Απριλίου 1967, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α/281/5.10.1973 και σύμφωνα με το 96 άρθρο του, επρόκειτο να ισχύσει έξη μήνες από της δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Όμως με την πώση του καθεστώτος της 21 Απριλίου 1967, τον Ιούλιο του 1974, ο Νόμος 227/1973 «περί Γεωργικών Συνεταιρισμών» όπως τιτλοφορείται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δεν ίσχυσε ποτέ και μόνο για την ιστορική συνέχεια, αναφέρεται εδώ.

Από τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις που γίνανε στους τέσσερεις Νόμους περί Α.Σ.Ο., που ίσχυσαν από το 1915, δύο είναι οι κυριότερες. Η τροποποίηση του Νόμου 921/79 με το Νόμο 1257/10.6.1982 (ΦΕΚ Α/67/1982) που έγινε επί

πρωθυπουργίας Ανδρέα Παπανδρέου με Υπουργό Γεωργίας τον Κων/νο Σημίτη και η τροποποίηση του Νόμου 2169/1993 με το Νόμο 2181/1994 (ΦΕΚ Α/10.8.2.1994) που έγινε επί πρωθυπουργίας Ανδρέα Παπανδρέου επίσης, με Υπουργό Γεωργίας τον Γ. Μωραΐτη.

Στη συνέχεια καταχωρούμε το νέο Νόμο 2810/2000 για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» μαζί με την εισηγητική του έκθεση. Κρίναμε ότι θα ήταν ενδιαφέρον αλλά και σκόπιμο να δημοσιεύσουμε τα δύο αυτά κείμενα στο ίδιο τεύχος του περιοδικού για να διευκολύνουμε τον αναγνώστη και φυσικά όποιον εφαρμόζει ή έχει οφέλη ή συνέπειες από την εφαρμογή του νέου Νόμου στο να κατανοήσει καλύτερα το πνεύμα του Νομοθέτη, δηλαδή τη σκέψη, το σκοπό και την επιδίωξή του.

Τα δύο αυτά κείμενα η «Σ.Π.» θέτει στη διάθεση των αναγνωστών της, ασχολίαστα. Ασχολίαστα ως προς τα δεδομένα που παίρνει για να δομήσει τη σκέψη του ο Νομοθέτης και την προοπτική που προδιαγράφεται από αυτά στο μέλλον. Και ασχολίαστα επίσης ως προς το αν και κατά πόσο οι διατάξεις του Νόμου, καλύπτουν τη δική του επιδίωξη.

Όμως εφόσον θα υπάρξουν τέτοια σχόλια, φυσικά θα δημοσιευθούν σε επόμενες εκδόσεις του περιοδικού μας.

Η Σ.Π. εξάλλου θα καταγράφει στις σελίδες της, εκτός από τα σχόλια, στα σημεία που προαναφέρθηκαν και όσα ενδεχόμενα προκύψουν από την εφαρμογή του Νόμου, όπως εννοείται και ενδεχόμενες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του.

Σ.Π.

Για τους Αναγνώστες μας

Όπως θα διαπιστώσετε από το τεύχος που έχετε στα χέρια σας, γίνεται μεγάλη προσπάθεια για να ενημερώνονται όσοι ενδιαφέρονται σε θέματα του Αγροτοσυνεταιριστικού χώρου. Και έχει ιδιαίτερη βαρύτητα η προσπάθεια αυτή όταν είναι γνωστό ότι τα εξειδικευμένα έντυπα σε Αγροτοσυνεταιριστικά θέματα είναι περιορισμένα.

Το περιοδικό μας στέλνεται στα μέλη της εταιρείας μας δωρεάν, αφού πληρώνουν την ετήσια συνδρομή τους σ' αυτήν, που είναι 4.000 δρχ. το χρόνο.

Στέλνεται επίσης σε περισσότερους από 800 φίλους, υποστηρικτές και προσωπικότητες του αγροτοσυνεταιριστικού χώρου, από τους οποίους δεν ζητήσαμε ποτέ συνδρομή.

Όμως επειδή τα έξοδα της κάθε έκδοσης είναι σημαντικά και οι πόροι της εταιρείας μας περιορισμένοι, παρακαλούμε:

— Τα μέλη της εταιρείας μας να μας στείλουν τη συνδρομή τους στην Εταιρεία, για το έτος 2000, και

— Τους φίλους μας να γίνουν μέλη της Εταιρείας μας. Έχομε την ανάγκη τους και τους θέλουμε πιο κοντά μας.

Σ.Π.

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου για τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Ι. Επί της αρχής

1. Η ανάγκη εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου που διέπει τους συνεταιρισμούς έχει σήμερα διαπιστωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διακρίνει στους θεσμούς κοινωνικής οικονομίας (συνεταιρισμοί, ταμεία αλληλασφάλισης, ενώσεις και ιδρύματα) έναν αξιόπιστο εταίρο στη μάχη κατά της ανεργίας, της κοινωνικής αποδιάρθρωσης και της ερήμωσης της υπαίθρου. Η ετοιμαζόμενη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «λευκή βίβλος» για τους συνεταιρισμούς, με την οποία να χαραχθούν κατευθύνσεις πολιτικής, συνιστά αναγνώριση της σημασίας που αποδίδεται στο συνεταιριστικό θεσμό. Σε πολλές χώρες δοκιμάζονται νέα σχήματα για την επιχειρηματική συγκρότηση των συνεταιρισμών, ώστε ν' αποτελέσουν αντίβαρο στο γιγαντισμό των επιχειρήσεων, που επιτυγχάνεται μέσω εξαγωγών και συγχωνεύσεων. Τα θέματα της κεφαλαιακής συγκρότησης και της φορολογίας των συνεταιρισμών επανεξετάζονται για να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες του συνεταιριστικού θεσμού. Ακόμη και στις χώρες που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο προς την οικονομία της αγοράς, αναζητούνται τρόποι επαναδημιουργίας συνεταιρισμών, διότι οι εταιρικές μορφές οικονομικής δράσης δεν κρίνονται επαρκείς για μεγάλα τμήματα του πληθυσμού.

Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις επιδιώκεται η επανατοποθέτηση σε νέες και προσαρμοσμένες στη σημερινή αναγκαιότητα βάσεις λειτουργίας των αγροτικών συνεταιρισμών, καθόσον ο ελληνικός γεωργικός τομέας έχει δυνατότητες να καταστεί ανταγωνιστικός μέσω της συλλογικής δράσης, η οποία παράλληλα συμβάλλει στη διατήρηση των αγροτικών κοινωνιών και στην αποφυγή ερήμωσης της υπαίθρου.

2. Το έτος 2000, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί της χώρας μας συμπληρώνουν έναν αιώνα ζωής και δράσης. Τα πρώτα βήματα του γεωπόνου Δημ. Γρηγοριάδη και του δάσκαλου Νικ. Μιχόπουλου, που ίδρυσαν τον πρώτο αγροτικό συνεταιρισμό στον Αλμυρό, το 1900, εγκαινίασαν μια νέα εποχή. Με τους αγώνες τους εναντίον της αμάθειας, της μοιρολατρίας, των προκαλήψεων και των προλήψεων αλλά και εναντίον της αισχροκέρδειας και της τοκογλυφίας, έδωσαν στους γεωργούς ένα ισχυρό όπλο αυτοπροστασίας και προόδου. Έδωσαν το όπλο της συνεργασίας, που είχε δοκιμαστεί με επιτυχία και στο παρελθόν στην Ελλάδα, ακόμη και επί τουρκοκρατίας, με τα θαυμαστά παραδείγματα των Αμπελακίων και των συντροφοναυτών, μαζί με πολλά άλλα παραδοσιακά σχήματα.

Η θεσμοθέτηση των συνεταιρισμών με το νόμο 602/1915 επί κυβερνήσεως Ελευθερίου Βενιζέλου και με εισηγητή τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας Ανδρέα Μιχαλακόπουλο, έφερε στην Ελλάδα το πρότυπο του Ευρωπαϊκού συνεταιρισμού, που είχε ήδη δοκιμαστεί σε ολόκληρη την Ευρώπη με εκπληκτικές επιδόσεις. Ο Σωκράτης Ιασεμίδης, που παρέλαβε τη σκυτάλη, έδωσε πνοή, δύναμη, αισιοδοξία και οργανωτική καθοδήγηση στους συνεταιρισμούς, με αποτέλεσμα να διαδοθούν σε ολόκληρη τη χώρα.

Η ζωηρή δραστηριότητα των συνεταιρισμών γρήγορα προκάλεσε αντιδράσεις, με έκδηλη την παρουσία τους στη νομοθεσία. Ως πολυάνθρωπος θεσμός, που συγκέντρωνε στους κόλπους του το σύνολο σχεδόν των απασχολούμενων στη γεωργία, δεν άφηνε ασυγκίνητη την εκάστοτε πολιτική εξουσία. Οι προσπάθειες χειραγώγησης δεν έπαυσαν καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξης των συνεταιρισμών, με ακραίες εκδηλώσεις κατά τις περιόδους της προπολεμικής και της μεταπολεμικής δικτατορίας, με την απρο-

σχημάτιστη κατάργηση των αιρετών διοικήσεων.

Από το 1974 και μετά, όταν ήταν πλέον προφανές ότι οι εκατοντάδες τροποποιήσεις του νόμου 602/1915 τον είχαν καταστήσει διάτρητο, ξεκίνησε, ιδιαίτερα για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, μια διαδικασία επάλληλων αντικαταστάσεων και τροποποιήσεων των νόμων, με σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στους αγροτικούς συνεταιρισμούς. Πολλές διατάξεις των νομοθετημάτων αυτών αποδείχθηκαν άστοχες και τους αποδυνάμωσαν.

Με την εμπειρία της εκατονταετίας και με τη σύνεση και την περίσκεψη που απαιτεί η σημερινή συγκυρία και το προβλεπτό μέλλον, είναι ανάγκη να επαναποθετηθεί στις σωστές του βάσεις ο συνεταιριστικός θεσμός, ώστε να αποτελέσει το ισχυρό βάθρο ανάπτυξης της γεωργικής οικονομίας, στήριξης των γεωργικών εισοδημάτων και διατήρησης της συνοχής του κοινωνικού ιστού της υπαίθρου.

3. Ο συνεταιριστικός θεσμός αποτελεί μια συγκεκριμένη και σε παγκόσμιο επίπεδο διαμορφωμένη μορφή οικονομικής δραστηριότητας. Υπόκειται σε συγκεκριμένους κανόνες, που διαφέρουν από τις άλλες μορφές οικονομικής δράσης και οι οποίοι συνδυάζουν την οικονομική αποτελεσματικότητα με την κοινωνική ευαισθησία. Όπως χαρακτηριστικά έχει λεχθεί, οι συνεταιρισμοί αποτελούν ένα «οικονομικό σύστημα με κοινωνικό περιεχόμενο».

Η σύγχρονη μορφή συνεταιρισμών έχει τις ρίζες της στα μέσα του 19^{ου} αιώνα, όταν η βιομηχανική επανάσταση έφερε πλούτη στους ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής και αθλιότητα σ' εκείνους που στήριζαν την επιβίωση στην εργασία τους. Εκείνοι που απέρριψαν τη μοιρολατρία, ανακάλυψαν τη δύναμη της συνεργασίας τους ως καταναλωτών, ως μικροαποταμιευτών και ως παραγωγών, με αποτέλεσμα να αναδυθούν αυτόνομες πρωτοβουλίες σε διαφορετικά σημεία της Ευρώπης (Αγγλία, Γερμανία, Γαλλία), που είχαν ως κοινό χαρακτηριστικό την αυτοβοήθεια και την αλληλεγγύη. Χωρίς εξωτερική βοήθεια ή διευκολύνσεις και μέσα σε περιβάλλον αμφισβήτησης και ειρωνείας, οι πρωτοπόροι συνεταιρισμοί απέδειξαν με την επιτυχία τους ότι η συνεργασία αποτελεί μία αυτόνομη, πρωτογενή πηγή παραγωγής πλούτου.

Η επιτυχία των συνεταιρισμών αποδόθηκε στη συνύπαρξη δύο παραγόντων. Ο ένας περιλαμβάνει τους κανόνες που χρησιμοποιήθηκαν ενώ ο δεύτερος αναφέρεται στο πνεύμα ενότητας και αλληλεγγύης που χαρακτήριζε τα μέλη. Από τους δύο αυτούς παράγοντες, οι κανόνες γρήγορα μεταφυτεύθηκαν και σε άλλες χώρες, σε σημείο ώστε πριν από το τέλος του 19ου αιώνα να ιδρυθεί η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (International Cooperative Alliance), με έδρα τότε το Λονδίνο. Ο δεύτερος, δηλαδή η ενότητα και η αλληλεγγύη αλλά και η συνέπεια, η ανεκτικότητα, η ειλικρίνεια και πολλά ποιοτικά στοιχεία, συναρτώνται με την παιδεία και τον πολιτισμό των ατόμων και των λαών που καλούνται να εφαρμόσουν τους κανόνες. Δεν μεταφυτεύονται αλλά καλλιεργούνται, όπου το έδαφος είναι πρόσφορο.

Όμως, παρά τις ποικιλόμορφες δυσκολίες, ο συνεταιριστικός θεσμός διαδόθηκε σε ολόκληρο τον κόσμο, σε σημείο ώστε κατά τα τέλη του 20ου αιώνα να αριθμεί 750 εκατομμύρια μέλη, σε παγκόσμιο επίπεδο, που αν αναχθούν σε οικογένειες, ισοδυναμούν με περίπου τις μισές οικογένειες του πλανήτη. Όπως έγραφε ο βαθύς μελετητής των συνεταιρισμών Καναδός Δρ. Λέιντλο (Laidlaw), δεν υπάρχει δραστηριότητα στην οποία να μην ασχολούνται οι συνεταιρισμοί κάπου στον κόσμο, με εξαίρεση ίσως τους σιδηροδρόμους.

Σήμερα, συνεταιρισμοί υπάρχουν σε όλες τις χώρες του κόσμου, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, και αναπτύσσουν ποικιλία δραστηριοτήτων:

- Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί διαθέτουν στην αγορά περισσότερο από 50% της παραγωγής πολλών γεωργικών προϊόντων στις ΗΠΑ, στον Καναδά, στην Ιαπωνία, στην Ινδία, στη Βραζιλία, στην Αργεντινή και στην Αφρική,
- Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί κατατάσσονται μεταξύ των μεγαλύτερων επιχειρήσεων λιανεμπορίου στις Σκανδιναβικές χώρες, στην Ελβετία, στην Ιταλία και στην Ιαπωνία.

- Οι συνεταιριστικές τράπεζες διαχειρίζονται το 17% των αποταμιεύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ οι αποταμιευτικοί και οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί έχουν μέλη τους το 35% με 45% των ενηλίκων στην Αυστραλία, στον Καναδά, στην Ιρλανδία και στις ΗΠΑ.
- Οι συνεταιρισμοί εργατών παρέχουν εργασία σε 60 εκατομμύρια μέλη στην Ινδία, την Ινδονησία, την Κίνα και την Ευρώπη.
- Οι συνεταιρισμοί προσφοράς υπηρεσιών κατέχουν την πρώτη θέση στην προσφορά υπηρεσιών υγείας (Βραζιλία), αγροτικού ηλεκτρισμού (ΗΠΑ), μεταφορών (Ισραήλ) και κατοικίας (Σκανδιναβικές χώρες).

Η ευρεία ανάπτυξη των συνεταιρισμών ερμηνεύεται από το γεγονός ότι προσφέρουν υπηρεσίες που είναι αναγκαίες, χρήσιμες και επιθυμητές, οικονομικά και κοινωνικά. Από την οικονομική σκοπιά, οι συνεταιρισμοί αξιοποιούν τη διαπραγματευτική δύναμη και τις οικονομίες κλίμακας, που είναι αποτέλεσμα του μεγέθους που αποκτούν με τη συσπείρωση των επιμέρους μικρών μονάδων. Εξασφαλίζουν έτσι την παρουσία στην αγορά των μικρών οικονομικών μονάδων, που θα είχαν αδρανοποιηθεί από την ανταγωνιστική δύναμη των μεγάλων επιχειρήσεων κεφαλαίου. Με την παρουσία τους αυτή διασφαλίζουν την απασχόληση και το εισόδημα των μελών τους αλλά και την ουσιαστική λειτουργία του ανταγωνισμού στην αγορά, προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Από την κοινωνική σκοπιά, ο ρόλος των συνεταιρισμών είναι εξίσου σημαντικός. Το γεγονός ότι ο συνεταιριστικός θεσμός εισάγει δημοκρατικές διαδικασίες στην οικονομική ζωή, ο τρόπος με τον οποίο διανέμει οφέλη σ' εκείνους που τα δημιουργούν, η καθιέρωση της υπεροχής του ανθρώπου έναντι του κεφαλαίου, η μέριμνα για τον κοινωνικό περίγυρο και για το περιβάλλον, αποτελούν αποδεικτικά στοιχεία της διαφορετικότητας του θεσμού και της συνεισφοράς του προς μια βιώσιμη, αειφορική ανάπτυξη.

4. Ως θεσμός που έχει παγκόσμια εξάπλωση, ο συνεταιριστικός θεσμός στηρίζεται σε κοινούς κανόνες, που αποτελούν το καταστάλαγμα της παγκόσμιας εμπειρίας. Αφετηρία των κανόνων αυτών, που παραδοσιακά έχουν ονομαστεί «συνεταιριστικές αρχές», αποτέλεσαν οι κανόνες που καθιέρωσε ο καταναλωτικός συνεταιρισμός της πόλης Ροτσντέιλ (Rochdale) της Αγγλίας το 1844.

Η ευρεία διάδοση των συνεταιρισμών, κατέστησε αναγκαία τη συστηματοποίηση αρχικά των κανόνων αυτών, το 1937, στο συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (I.C.A. – International Cooperative Alliance) στο Παρίσι. Στη συνέχεια και καθώς οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες δημιουργούσαν νέες ανάγκες και προβληματισμούς, οι συνεταιριστικές αρχές επαναδιατυπώθηκαν το 1966 στο συνέδριο της Βιέννης και το 1995 στο Συνέδριο της I.C.A. στο Μάντσεστερ. Με τις νεώτερες διατυπώσεις, ο πυρήνας των λειτουργικών κανόνων παρέμεινε αυτούσιος, ενώ έγιναν χρήσιμες διευκρινίσεις.

Με την ευκαιρία της αναδιατύπωσης των αρχών στο συνέδριο του Μάντσεστερ, δόθηκε για πρώτη φορά και ένας κοινά αποδεκτός ΟΡΙΣΜΟΣ του συνεταιρισμού, που έχει ως εξής : «Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεών τους, διαμέσου μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης».

Στο ίδιο συνέδριο προσδιορίστηκαν οι ΑΞΙΕΣ στις οποίες στηρίζεται ο συνεταιριστικός θεσμός, ως εξής: «Οι συνεταιρισμοί στηρίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αλληλεγγύης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της ισοτιμίας και της αλληλεγγύης. Ακολουθώντας την παράδοση των πρωτεργατών, τα μέλη των συνεταιρισμών στηρίζονται στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της διαφάνειας, της κοινωνικής υπευθυνότητας και της φροντίδας για τους άλλους».

Οι συνεταιριστικές ΑΡΧΕΣ, που αποτελούν τις κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες οι συνεταιρισμοί θέτουν σε εφαρμογή τις αξίες τους, διατυπώθηκαν ως εξής:

1^η Αρχή: Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή.

Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοιχτές σε όλα τα πρόσωπα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχθούν τις ευθύνες του μέλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, κοινωνικού επιπέδου, φυλής, πολιτικών πεποιθήσεων ή θρησκείας.

2^η Αρχή: Δημοκρατική διοίκηση εκ μέρους των μελών

Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις διοικούμενες από τα μέλη τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής τους και στη λήψη αποφάσεων. Άνδρες και γυναίκες που προσφέρουν υπηρεσίες ως αιρετοί εκπρόσωποι είναι υπόλογοι στα μέλη. Στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς τα μέλη έχουν ίσα δικαιώματα ψήφου (κάθε μέλος μία ψήφο) και στους συνεταιρισμούς ανωτέρου βαθμού οργανώνονται επίσης με δημοκρατικό τρόπο.

3^η Αρχή: Οικονομική συμμετοχή των μελών.

Τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα και διαχειρίζονται δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Ένα μέρος τουλάχιστον από το κεφάλαιο αυτό αποτελεί συνήθως την κοινή περιουσία του συνεταιρισμού. Τα μέλη συνήθως απολαμβάνουν περιορισμένη αποζημίωση ή καθόλου για το κεφάλαιο που καταθέτουν για να γίνουν μέλη. Τα μέλη διαθέτουν τα πλεονάσματα για οποιονδήποτε ή για όλους από τους ακόλουθους σκοπούς: α) Ανάπτυξη του συνεταιρισμού, ενδεχομένως με τη δημιουργία αποθεματικών, από τα οποία μέρος τουλάχιστον θα είναι αδιανέμητα, β) Απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό, και γ) Υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη.

4^η Αρχή: Αυτονομία και ανεξαρτησία

Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις αυτοβοήθειας, διοικούμενες από τα μέλη τους. Εάν συνάπτουν συμφωνίες με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των κυβερνήσεων, ή αντλούν κεφάλαια από εξωτερικές πηγές, είναι σ' αυτό ελεύθεροι, ακολουθώντας κανόνες που διασφαλίζουν τη δημοκρατική διοίκηση από τα μέλη και διατηρούν τη συνεταιριστική αυτονομία.

5^η Αρχή: Εκπαίδευση, πρακτική εξάσκηση και πληροφόρηση

Οι συνεταιρισμοί παρέχουν εκπαίδευση και πρακτική εξάσκηση στα μέλη τους, στα αιρετά μέλη της διοίκησης, στα διευθυντικά στελέχη και στους υπαλλήλους, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των συνεταιρισμών τους. Παρέχουν πληροφόρηση στο κοινό - ιδιαίτερα στους νέους και στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης - σχετικά με τη φύση και τα οφέλη της συνεργασίας.

6^η Αρχή: Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών

Οι συνεταιρισμοί υπηρετούν με τη μέγιστη αποτελεσματικότητα τα μέλη τους και ισχυροποιούν τη συνεταιριστική κίνηση όταν συνεργάζονται μεταξύ τους δια μέσου οργανώσεων τοπικού, εθνικού, περιφερειακού και διεθνούς επιπέδου.

7^η Αρχή: Ενδιαφέρον για την κοινότητα

Οι συνεταιρισμοί εργάζονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων τους με πολιτικές που εγκρίνονται από τα μέλη τους.

Σε σύγκριση με τη διατύπωση των αρχών που είχε υιοθετηθεί στο συνέδριο της I.C.A. το 1966, στις αρχές που ισχύουν σήμερα έχει προστεθεί η αρχή για την αυτονομία και την ανεξαρτησία των συνεταιρισμών, μια αρχή που η πράξη απέδειξε ότι δεν ήταν όσο αυτονόητη όσο είχε νομισθεί. Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρήθηκε ότι οι συνεταιρισμοί είχαν χρησιμοποιηθεί ως όργανα εφαρμογής πολιτικής χωρίς αυτό να αποτελεί επιλογή των μελών τους. Στις τωρινές αρχές έχει επίσης προστεθεί η αρχή για το ενδιαφέρον για την κοινότητα, ως διεύρυνση του ενδιαφέροντος των μελών να βελτιώσουν την οικονομική και κοινωνική τους θέση.

Εξυπακούεται ότι οι αρχές αυτές δεν αποτελούν κάποιο είδος συνεταιριστικού δόγ-

ματος. Αποτελούν υποδεικνυόμενες κατευθύνσεις γενικής φύσεως, για να αποτελούν το πλαίσιο εντός του οποίου θα προσδιορίζονται οι λειτουργικές πρακτικές των συνεταιρισμών.

5. Το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο καλούνται σήμερα να δραστηριοποιηθούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί έχει ως κύριο χαρακτηριστικό τον οξύ ανταγωνισμό. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας καθιστά αναγκαία την επιχειρηματική αποτελεσματικότητα ως όπλο για την επιβίωση και την ανάπτυξη. Η συντήρηση με τεχνητά μέσα, με επιδοτήσεις και προνόμια, μπορεί να ανακουφίζει προσωρινά αλλά δεν μπορεί να αποτελεί αναπτυξιακή στρατηγική. Οι συνεταιρισμοί, ως ιδέα και ως εφαρμογή, αποτελούν ακριβώς φορείς που δημιουργούνται για την αύξηση της επιχειρηματικής αποτελεσματικότητας των μικρών και διάσπαρτων ατομικών εκμεταλλεύσεων. Επιδιώκουν να αποκτήσουν διαπραγματευτική δύναμη στην αγορά και να αξιοποιήσουν τις οικονομίες κλίμακας που απολαμβάνει το μεγάλο επιχειρηματικό μέγεθος. Η διαφορά στη σημερινή εποχή είναι ότι αυτό που αποτελούσε μεγάλο μέγεθος στο παρελθόν, στα πλαίσια της εθνικής οικονομίας, είναι πλέον ανεπαρκές με τα κριτήρια της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας. Οι συσπειρώσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα για να είναι αποτελεσματικές απαιτούν μεγέθη και μηχανισμούς που χαρακτηρίζονται από μεγάλη οικονομική επιφάνεια και επιχειρηματική ευελιξία.

Ενόψει αυτών των απαιτήσεων, το πρόβλημα του ελληνικού γεωργικού τομέα είναι αρκετά σοβαρό. Παρά τις σοβαρές εκσυγχρονιστικές προσπάθειες από απόψεως παραγωγικής τεχνικής και εξοπλισμού, το μέγεθος των παραγωγικών γεωργικών μονάδων παραμένει, από απόψεως γεωργικής έκτασης, το μικρότερο στην Ε.Ε.. Ενώ για τις περιπτώσεις όπως της Ελλάδος ο συνεταιριστικός θεσμός είναι εκείνος μέσω του οποίου αντιμετωπίζονται τα προβλήματα των μικρών μονάδων στην αγορά, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί της χώρας μας βρίσκονται οικονομικά αποδυναμωμένοι και κοινωνικά αμφισβητούμενοι.

Ανεξάρτητα από τα αίτια που δημιούργησαν τη σημερινή κατάσταση, το συμφέρον της χώρας επιβάλλει την αξιοποίηση των ισχυρών πλεονεκτημάτων του συνεταιριστικού θεσμού για τη στήριξη του γεωργικού τομέα και της αγροτικής ανάπτυξης. Όπως ανέφερε και η Έκθεση Σπράου, «γεωργική ανάπτυξη χωρίς συνεταιρισμούς δεν θα ήταν μόνον ευρωπαϊκή πρωτοτυπία αλλά και εγχείρημα ανέφικτο». Επειδή η διάγνωση αυτή δεν συνιστά λεκτική υπερβολή, αφού οι συνεταιρισμοί αποτελούν τον μοναδικό συμμετοχικό θεσμό οργανωμένης αντιμετώπισης των προβλημάτων της υπαίθρου, η ανάγκη δημιουργίας ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, που να ενθαρρύνει την ανάδειξη του εγγενούς δυναμικού της υπαίθρου, καθίσταται πρόδηλη.

6. Το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους συνεταιρισμούς ακολούθησε μια βραδεία αλλά ανοδική πορεία. Η Συνθήκη της Ρώμης αναφέρει τους συνεταιρισμούς στο άρθρο 58, όπου, ως προς το δικαίωμα εγκαταστάσεως, τους κατατάσσει μαζί με τις εταιρείες του αστικού και του εμπορικού δικαίου. Ενασχόληση με την ιδιαιτερότητα των συνεταιρισμών, συναντάται για πρώτη φορά στον κανονισμό 26/1962, με τον οποίο καθορίζεται ότι δεν παραβιάζονται οι κανόνες ανταγωνισμού του άρθρου 85 της Συνθήκης, από πρακτικές συνεργασίας στα πλαίσια των αγροτικών συνεταιρισμών, όταν είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 39 της Συνθήκης.

Μετά την προβολή, από το Σχέδιο Μάνσχολτ (Mansholt), το 1968, της αναγκαιότητας της συλλογικής δράσης των παραγωγών γεωργικών προϊόντων για την αύξηση της διαπραγματευτικής τους δύναμης, η Κοινότητα προχώρησε, από το 1971, στην αναγνώριση της σημασίας και στην προώθηση των συλλογικών δραστηριοτήτων κάθε νομικής μορφής και όχι μόνο συνεταιριστικής. Οι Ομάδες Παραγωγών, που ξεκίνησαν να ενθαρρύνονται από το έτος αυτό, έδωσαν τις ίδιες δυνατότητες αναγνώρισης στις διάφορες μορφές συλλογικής δράσης που υπήρχαν στις διάφορες χώρες και όχι μόνο στους συνεταιρισμούς.

Παρενθετικά, και προς άρση κάθε παρανόησης, χρειάζεται να λεχθεί ότι οι Ομάδες

Παραγωγών δεν αποτελούν ξεχωριστό θεσμό. Ως Ομάδα Παραγωγών μπορεί να αναγνωριστεί κάθε νομικό πρόσωπο (συνεταιρισμός ή εταιρεία) που έχει στο καταστατικό του τις καθοριζόμενες από τους σχετικούς κανονισμούς ιδιότητες και τηρεί τους προβλεπόμενους κανόνες. Οι οριζόντιες κοινοτικές ενισχύσεις ενθάρρυνσης της συλλογικής δράσης, που καθιερώθηκαν για ορισμένες χώρες ή περιοχές που παρουσίαζαν αδύναμες συλλογικές δραστηριότητες, ίσχυσαν και για ολόκληρη την Ελλάδα από την πλήρη ένταξή της στην ΕΟΚ.

Σε αρκετές περιπτώσεις, η κοινή αγροτική πολιτική περιέλαβε στο διαρθρωτικό της σκέλος διατάξεις ενθάρρυνσης της συλλογικής δράσης των παραγωγών γεωργικών προϊόντων. Πιο χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις ενίσχυσης των επενδύσεων για τη βελτίωση των συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (Κανονισμοί 355/77, 866/90, 951/97). Στις περιπτώσεις αυτές, ο σχετικός κανονισμός όριζε ότι τα υποβαλλόμενα σχέδια «πρέπει ιδίως να εξασφαλίζουν στους παραγωγούς του βασικού γεωργικού προϊόντος μια επαρκή και διαρκή συμμετοχή στα απορρέοντα οικονομικά οφέλη». Ο δικαιούχος της επένδυσης όφειλε να παρέχει επαρκείς αποδείξεις ότι πληρούται ο όρος αυτός, ενώ παράλληλα αποτελούσε συνεκτιμώμενο στοιχείο η σύναψη συμφωνητικών μακροχρόνιας προμήθειας με τους παραγωγούς του βασικού προϊόντος, σε λογικούς όρους για τους παραγωγούς αυτούς. Προφανώς, οι συνεταιρισμοί ήταν οι κατεξοχήν ευνοούμενοι από τους όρους αυτούς.

Και στο νέο καθεστώς του Κανονισμού 1257/1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης, προβλέπεται επίσης ότι «οι επενδύσεις πρέπει να εξασφαλίζουν ικανοποιητική συμμετοχή των παραγωγών των βασικών προϊόντων στα οικονομικά οφέλη που προκύπτουν».

Από την πλευρά της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το τέλος της δεκαετίας του 1980 συστάθηκε Διεύθυνση Κοινωνικής Οικονομίας στη Γενική Διεύθυνση 23 (Πολιτική για τις επιχειρήσεις, Εμπόριο, Τουρισμός, Κοινωνική Οικονομία).

Στον όρο «Κοινωνική Οικονομία», που δεν ήταν καθιερωμένος μέχρι τότε σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνονται οι συνεταιρισμοί, τα ταμεία αλληλασφάλισης, οι ενώσεις και τα ιδρύματα. Ως ένα επόμενο βήμα εκδήλωσης του ενδιαφέροντος της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους συνεταιρισμούς αναφέρεται η συγκρότηση, προσωρινής αρχικά και μόνιμης στη συνέχεια (1998), Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Κοινωνική Οικονομία, με τη συνεργασία της οποίας ετοιμάζεται «Λευκή Βίβλος» για τους συνεταιρισμούς, με τις βασικές κατευθύνσεις πολιτικής.

Το Ευρωκοινοβούλιο ασχολήθηκε σε αρκετές περιπτώσεις με τους συνεταιρισμούς. Το 1982, παρ. «η συνεταιριστική κίνηση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα». Στην έκθεση επισημαίνεται:

- Ότι πρέπει να δοθεί περισσότερη σημασία στους συνεταιρισμούς από τα κράτη-μέλη και από τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας,
- Ότι οι συνεταιρισμοί έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και στη βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης.
- Ότι η κοινωνική αξία των οικονομικών δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών είναι αναμφισβήτητη και συνεπώς είναι προς το συμφέρον της Κοινότητας να ενθαρρύνει τη συνεταιριστική μορφή δραστηριότητας, όπου υπάρχουν δυνατότητες επιτυχούς προσαρμογής τους στους στόχους της Κοινοτικής πολιτικής και δεν θίγεται ο υγιής και αποτελεσματικός ανταγωνισμός.
- Ότι η Κοινότητα θα όφειλε ίσως να διευκολύνει την ίδρυση βιομηχανικών και βιοτεχνικών συνεταιρισμών και τη μετατροπή επιχειρήσεων που απειλούνται από κρίση σε συνεταιρισμούς.
- Ότι η Επιτροπή της ΕΟΚ πρέπει να εξετάσει τις δυνατότητες χορήγησης στους συνεταιρισμούς και στις ενώσεις τους, υλικής και τεχνικής βοήθειας για τις δραστηριότητές τους στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την προώθηση, καθώς

και διαθεσιμότητας κεφαλαίων για την ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και συνεταιριστικής μορφής.

Το 1985 παρουσιάστηκε Έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Πολιτικής, με τίτλο «Η συμβολή των συνεταιρισμών στην περιφερειακή ανάπτυξη». Μερικές από τις επισημάνσεις της έκθεσης είναι οι ακόλουθες:

- Ότι οι συνεταιρισμοί μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο ιδιαίτερα στις ασθενέστερες οικονομικά περιοχές, με τη δημιουργία απασχολήσεων, ποικίλης μορφής κοινωνικοοικονομικών υποδομών, δευτερευουσών και τριτευουσών δραστηριοτήτων καθώς και με τη συγκράτηση του πληθυσμού και την επένδυση του κοινωνικού πλεονάσματος στον τόπο παραγωγής του.
- Ότι κατά την τελευταία δεκαετία, όπου εξακολουθεί να αυξάνεται η ανεργία, οι συνεταιρισμοί υπήρξαν εκείνοι που κατόρθωσαν να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις και να προσφέρουν νέες απασχολήσεις καθώς και να διατηρήσουν σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας.
- Ότι με την άμεση συμμετοχή των μελών του συνεταιρισμού στο οικονομικό γίγνεσθαι της επιχείρησης αυξάνεται η παραγωγικότητά της. Αυτό συμβάλλει τόσο σε ένα πιο ουσιαστικό οικονομικό αποτέλεσμα όσο και στην αποδοτικότερη συμμετοχή του πληθυσμού στα κοινά συμφέροντα του τόπου, πράγμα που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού, ιδιαίτερα των οικονομικά ασθενέστερων περιοχών.
- Ότι ζητείται από την Επιτροπή να εφαρμόσει ένα κοινοτικό αναπτυξιακό πρόγραμμα σε λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές, με σκοπό τη διάδοση της συνεταιριστικής ιδέας και την ίδρυση συνεταιρισμών του αγροτικού τομέα.

Το 1988, η Έκθεση της Επιτροπής για την Ανάπτυξη και τη Συνεργασία είχε τίτλο «Οι συνεταιρισμοί και η συνεταιριστική κίνηση στην αναπτυξιακή πολιτική» και επίκεντρο αναφοράς της τις αναπτυσσόμενες χώρες αλλά αρκετές επισημάνσεις της έχουν γενικότερο ενδιαφέρον, όπως:

- Ότι η συνεταιριστική επιχείρηση είναι κατάλληλο μέσο για την εξασφάλιση μιας ολοκληρωμένης ανάπτυξης, ικανής να καλύψει το σύνολο των άμεσων αναγκών των πληθυσμών.
- Ότι τα ενδιαφερόμενα κράτη πρέπει, στις εθνικές πολιτικές που καταρτίζουν, να οριοθετούν σαφώς τους ρόλους της κυβέρνησης και της συνεταιριστικής κίνησης και ότι η αυτονομία των συνεταιρισμών πρέπει να αναγνωριστεί πλήρως και να γίνεται σεβαστή.
- Ότι πρέπει να κινητοποιηθούν πρώτα οι υφιστάμενοι τοπικοί πόροι προτού γίνει προσφυγή στην εξωτερική οικονομική βοήθεια, η οποία θα πρέπει να συμπληρώνει και ουδέποτε να υποκαθιστά τις συνεισφορές των μελών των συνεταιρισμών.
- Ότι το έργο της κατάρτισης πρέπει να υλοποιηθεί πριν από τη δημιουργία συνεταιρισμών και να αποτελεί μια συνεχή διαδικασία, της οποίας θα επιλαμβάνονται εξειδικευμένοι φορείς.

Οι ίδιοι οι συνεταιρισμοί δραστηριοποιήθηκαν συλλογικά για την εκπροσώπησή τους στα κοινοτικά θεσμικά όργανα από το 1959, με την ίδρυση της COGECA (Comite General de la Cooperation Agricole de la CEE), της Γενικής Επιτροπής Γεωργικού Συνεργατισμού, στην οποία και εκπροσωπούνται οι ελληνικοί συνεταιρισμοί από την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ.

7. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο δεν υπάρχει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο για τους συνεταιρισμούς. Τη μόνη εκδήλωση κοινής ρύθμισης θεσμικών θεμάτων των συνεταιρισμών αποτελεί το σχέδιο καταστατικού Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού, του οποίου η έγκριση από το Συμβούλιο εκκρεμεί επί σειρά ετών. Αυτό το σχέδιο καταστατικού προορίζεται να ρυθμίσει τα θέματα συνεργασίας μεταξύ συνεταιρισμών που έχουν την έδρα τους σε δια-

φορετικά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναφέρονται στη συνέχεια ορισμένα σημεία του σχεδίου καταστατικού, που είναι χρήσιμα και για το θεσμικό πλαίσιο των ελληνικών συνεταιρισμών.

- Ελάχιστος αριθμός μελών (συνεταιρισμών) 2.
- Απόκτηση ιδιότητας μέλους υποκείμενη σε έγκριση εκ μέρους του οργάνου διεύθυνσης ή διοίκησης.
- Δυνατότητα μπορεί να παρέχεται από το καταστατικό για την αποδοχή μελών-επενδυτών, ύστερα από έγκριση της γενικής συνέλευσης με αυξημένη πλειοψηφία.
- Μερίδες υποχρεωτικά ονομαστικές, που όμως μπορούν να εκχωρηθούν υπό ορισμένους όρους.
- Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει ότι το απερχόμενο μέλος έχει δικαίωμα, ανάλογα με τη συμμετοχή του στο κεφάλαιο, σε τμήμα του ειδικού προς τούτο αποθεματικού.
- Το ιδρυτικό κεφάλαιο είναι τουλάχιστον 100.000 ECU.
- Μπορούν να υπάρχουν διάφορες κατηγορίες μερίδων, για τις οποίες θα προβλέπονται διαφορετικά δικαιώματα, όσον αφορά την κατανομή των αποτελεσμάτων.
- Το καταστατικό ορίζει τον ελάχιστο αριθμό των προς εγγραφή μερίδων για την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους και ενδεχομένως το ανώτατο ποσοστό του κεφαλαίου που επιτρέπεται να κατέχει ένα μέλος.
- Κάθε μέλος διαθέτει μία ψήφο, ανεξάρτητα από τον αριθμό των μερίδων που κατέχει. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει πολλαπλή ψήφο και τις προϋποθέσεις απόκτησής της, τον περιορισμό της πολλαπλής ψήφου για κάθε μέλος, καθώς και τις μέγιστες εξουσίες που έχει ένα μέλος ως αντιπρόσωπος άλλων μελών.
- Οι μη χρήστες των υπηρεσιών του συνεταιρισμού δεν μπορούν να διαθέτουν περισσότερο από το ένα τρίτο των ψήφων του συνόλου των εγγεγραμμένων μελών.
- Καθιερώνεται δυνατότητα επιλογής του τρόπου διοίκησης μεταξύ του δυαδικού και του μονιστικού συστήματος. Το δυαδικό σύστημα προβλέπει την ύπαρξη οργάνου διεύθυνσης και οργάνου εποπτείας. Τα μέλη του οργάνου διεύθυνσης διορίζονται και ανακαλούνται από το όργανο εποπτείας. Τα μέλη του οργάνου εποπτείας διορίζονται και ανακαλούνται από τη γενική συνέλευση. Στο μονιστικό σύστημα υπάρχει όργανο διοίκησης, το οποίο ασκεί τη διαχείριση του συνεταιρισμού και του οποίου τα μέλη διορίζονται και ανακαλούνται από τη γενική συνέλευση. Το όργανο διοίκησης μπορεί να αναθέτει σε ένα ή περισσότερα από τα μέλη του την εξουσία διαχείρισης του συνεταιρισμού. Μπορεί επίσης να αναθέτει σε ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα, που δεν είναι μέλη του οργάνου, ορισμένες διαχειριστικές εξουσίες, οι οποίες είναι ανακλητές ανά πάσα στιγμή.
- Τα μέλη του οργάνου διεύθυνσης, εποπτείας ή διοίκησης ευθύνονται για τις ζημιές που υφίσταται ο συνεταιρισμός συνεπεία παράβασης των υποχρεώσεών τους κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.
- Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την καταβολή επιστροφής πλεονασμάτων στα μέλη ανάλογα με τις οικονομικές πράξεις που έχουν διενεργήσει με τον συνεταιρισμό ή ανάλογα με την εργασία την οποία παρέχουν.
- Το καταστατικό ορίζει τους κανόνες διάθεσης των πλεονασμάτων κάθε συνεταιριστικής χρήσης. Πριν από κάθε άλλη χρησιμοποίηση προβλέπει τη σύσταση νόμιμων αποθεματικών μέσω εισφοράς επί των πλεονασμάτων. Τα απερχόμενα μέλη δεν έχουν κανένα δικαίωμα επί των ποσών που διαθέτονται για τα νόμιμα αποθεματικά.

Σχετικά με τους κανόνες αυτούς, είναι χρήσιμο να επισημανθεί η εκτεταμένη στήριξη

στο καταστατικό, το οποίο καταρτίζεται και τροποποιείται από τη γενική συνέλευση, με σκοπό την προσαρμογή του θεσμού στις ιδιαιτερότητες κάθε συνεταιρισμού. Αντίθετα, η λεπτομερειακή ρύθμιση θεμάτων από νόμο προκαλεί δυσκαμψίες, οι οποίες είναι τόσο περισσότερες όσο περισσότερο λεπτομερειακές είναι οι νομοθετικές ρυθμίσεις.

8. Το παρόν Σχέδιο Νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς δεν επιδιώκει να αποτελέσει έναν ακόμη νόμο που να διέπει τις δραστηριότητές τους. Φιλοδοξεί να αποτελέσει τομή στα συνεταιριστικά πράγματα της χώρας και να ανοίξει νέους ορίζοντες για το συνεταιριστικό θεσμό. Εγκαταλείποντας την παλιά λογική της λεπτομερειακής και δεσμευτικής ρύθμισης των συνεταιριστικών διαδικασιών, που πρόσθεταν δυσκολίες στη συνεταιριστική δραστηριότητα, εισάγει την επιχειρηματική λογική, ώστε οι συνεταιρισμοί να εμφανίζονται ως ανταγωνιστές επί ίσους όρους στην αγορά

Για την κατάρτιση του Σχεδίου Νόμου έχουν ληφθεί υπόψη

- Η παράγραφος 5 του άρθρου 12 του Συντάγματος, που ορίζει ότι οι συνεταιρισμοί αυτοδιοικούνται κατά τους όρους του νόμου και του καταστατικού τους και τελούν υπό την προστασία και εποπτεία του Κράτους, υποχρεωμένου να μεριμνά για την ανάπτυξή τους.
- Η Δήλωση της Συνεταιριστικής Ταυτότητας, όπως διαμορφώθηκε από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση (ICA) στο παγκόσμιο συνέδριο των συνεταιρισμών του Μάντσεστερ, το 1995, στην οποία περιλαμβάνονται οι αξίες και οι αρχές των συνεταιρισμών.
- Οι εκθέσεις για τους συνεταιρισμούς του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ιδιαίτερα η έκθεση του 1998, που αναφέρεται στο ρόλο των συνεταιρισμών υπό το πρίσμα των νέων οικονομικών και κοινωνικών τάσεων.
- Το Σχέδιο Καταστατικού Ευρωπαϊκού Συνεταιρισμού, όπως έχει διαμορφωθεί μέχρι τώρα με τη συνεργασία όλων των κρατών-μελών.
- Οι σημαντικές εξελίξεις του θεσμικού πλαισίου των συνεταιρισμών στον Ευρωπαϊκό και στο διεθνή χώρο, οι οποίες συναρτώνται με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας.

Η σοβαρότητα του συνεταιριστικού θεσμού, η σημασία του για την εθνική οικονομία και για την ελληνική κοινωνία, ιδίως της υπαίθρου, και οι προσδοκίες που στηρίζονται στο θεσμό αυτόν από σημαντικό μέρος του πληθυσμού, δεν επιτρέπουν να υπεισέλθουν σ' αυτό το σχέδιο νόμου αυτοσχεδιασμοί και διατάξεις σκοπιμότητας. Η ευθύνη έναντι των αδύνατων στρωμάτων της κοινωνίας, που κατά τεκμήριο χρησιμοποιούν το συνεταιριστικό θεσμό, οφείλει να βρει έκφραση σε διατάξεις φιλελεύθερες και προσαρμοσμένες στην ιδιαιτερότητα του θεσμού.

9. Οι άξονες που διέπουν το προτεινόμενο Σχέδιο Νόμου είναι οι ακόλουθοι:

- Ο νόμος για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις να είναι νόμος-πλαίσιο, ο οποίος να περιλαμβάνει τις ελάχιστες αναγκαίες ρυθμίσεις και να αφήνει στα καταστατικά τις επιμέρους ρυθμίσεις, ώστε αυτές να προσιδιάζουν κάθε φορά στις ανάγκες των διαφόρων μορφών συνεταιρισμών και στις βλέψεις και επιλογές των μελών τους.
- Να δίνει προτεραιότητα στον επιχειρηματικό χαρακτήρα των συνεταιρισμών και στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των μελών τους. Οι συνεταιρισμοί δεν παύουν να έχουν μια σοβαρή κοινωνική διάσταση, που συνίσταται στις αρχές και στους κανόνες που ακολουθούν, αλλά δεν αποτελούν φορείς κοινωνικής πρόνοιας. Για τη δικαίωση της κοινωνικής τους διάστασης και για να μπορούν οι συνεταιρισμοί να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των μελών τους, οφείλουν να έχουν επιχειρηματική αποτελεσματικότητα.
- Να παρέχει στους συνεταιρισμούς τη δυνατότητα ανταγωνισμού σε ισότιμη βάση, σε σύγκριση με άλλες νομικές μορφές επιχειρήσεων. Γενικά, υπάρχει η εντύπωση ότι οι συνεταιρισμοί απολαμβάνουν προνομιακής μεταχείρισης από το

κράτος. Σε αντίθεση με την εντύπωση αυτή, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο εμπεριέχει πολλούς περιορισμούς, τους οποίους το προτεινόμενο Σχέδιο Νόμου επιδιώκει να άρει.

- Να δημιουργήσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις για άντληση κεφαλαίων, δεδομένου ότι οι μέχρι τώρα χειρισμοί οδηγούσαν σχεδόν αποκλειστικά στον τραπεζικό δανεισμό.
- Να απλοποιήσει και να καταστήσει λειτουργικές τις διαδικασίες συγχωνεύσεων, όπου αυτό είναι χρήσιμο και επιθυμητό από τα μέλη, με σκοπό τη δημιουργία μεγαλύτερων και ορθολογικά οργανωμένων επιχειρήσεων.
- Να λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα του συνεταιριστικού θεσμού και ιδιαίτερα το γεγονός ότι, στις οικονομικές δοσοληψίες του συνεταιρισμού με τα μέλη του, επιχειρηματίες και πελάτες είναι τα ίδια πρόσωπα.
- Να ερμηνεύσει με ευρύτητα το συνταγματικά καθιερωμένο δικαίωμα των συνεταιρισμών να αυτοδιοικούνται, παρέχοντας την ευχέρεια επιλογής του τρόπου διοίκησης και διαχείρισης των υποθέσεών τους.
- Να υπάγει τους συνεταιρισμούς σε διαδικασίες ελέγχου ανάλογες με εκείνες που εφαρμόζονται στις εμπορικές εταιρείες.
- Να καταστήσει τις γενικές συνελεύσεις περισσότερο λειτουργικές, εφόσον αυτή είναι η επιδίωξη των ίδιων των μελών.

Εν συνόψει, βασική κατεύθυνση του Σχεδίου Νόμου είναι να δώσει στα μέλη των συνεταιρισμών ένα ευέλικτο και προσαρμοσμένο στις επιλογές τους εργαλείο, το οποίο να μπορούν να χρησιμοποιήσουν για το δικό τους συνεταιρισμό, τον οποίο να αντιλαμβάνονται ως τη δική τους επιχείρηση, την οποία διαχειρίζονται από κοινού και με δημοκρατικές διαδικασίες, για να απολαύσουν τα οφέλη που προκύπτουν από την επιτυχή και αποτελεσματική διαχείρισή της.

Σε περίπτωση άστοχων επιλογών ή λανθασμένων ενεργειών, το βάρος της ευθύνης και τα όποια αρνητικά αποτελέσματα θα το φέρουν επίσης τα μέλη.

10. Το σχέδιο νόμου υποδιαιρείται σε δώδεκα κεφάλαια, με την ακόλουθη σειρά:

- Α. Γενικές διατάξεις
- Β. Σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού
- Γ. Μέλη – δικαιώματα – υποχρεώσεις
- Δ. Σχέσεις μελών-συνεταιρισμού
- Ε. Διοίκηση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων
- ΣΤ. Εποπτεία – έλεγχος
- Ζ. Οικονομική διαχείριση
- Η. Συγχώνευση – μετατροπή - πτώχευση – διάλυση – εκκαθάριση
- Θ. Ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών – κεντρικές ενώσεις – συνεταιριστικές εταιρείες – Πανελλήνια Συνομοσπονδία
- Ι. Ποινικές διατάξεις
- ΙΑ. Σχέσεις αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, συνεταιριστικών εταιρειών - κράτους
- ΙΒ. Ειδικές και τελικές διατάξεις

II. Αναλυτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Στο άρθρο αυτό δίδεται ο ορισμός, ο σκοπός, η νομική μορφή, η διαβάθμιση και οι δραστηριότητες των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΑΣΟ). Ο ορισμός στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου για την αγροτική συνεταιριστική οργάνωση είναι απολύτως εναρμονισμένος με τον ορισμό, που ισχύει σε παγκόσμιο επίπεδο και που έχει υιοθετηθεί από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτόν, η αγροτική συνεταιριστική οργάνωση είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης.

Επειδή πολλοί ορισμοί είχαν διατυπωθεί στο παρελθόν τόσο από την ελληνική νομοθεσία όσο και από τις νομοθεσίες άλλων χωρών, επελέγη ο ορισμός αυτός, του οποίου την υιοθέτηση συνιστά και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών.

Στοιχείο του ορισμού είναι επίσης και ο σκοπός του συνεταιρισμού. Αυτός είναι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή των μελών του, η οποία επιτυγχάνεται μέσω μίας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης.

Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 απαριθμούνται (ενδεικτικά) και άλλοι συνεταιρισμοί, οι οποίοι σύμφωνα με το νόμο θεωρούνται ως αγροτικοί (αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σπηροτροφικοί, δασικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί, οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας).

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αποφεύγει σκοπίμως να απαριθμήσει έστω και ενδεικτικά το είδος των δραστηριοτήτων, που θα αναπτύξει ο Συνεταιρισμός για την επίτευξη του σκοπού του. Αυτό συμβαίνει διότι πρέπει να αφεθεί ελεύθερο το πεδίο, ώστε ο συνεταιρισμός να αναπτύξει τη δραστηριότητά του προς όλες τις κατευθύνσεις, που θεωρεί αναγκαίες για να ολοκληρώσει τον σκοπό του, αρκεί η δραστηριότητα αυτή να είναι επιτρεπτή από την κείμενη νομοθεσία.

Διακρίνονται τρεις βαθμίδες ΑΣΟ. Στις πρωτοβάθμιες ανήκουν οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.), στις δευτεροβάθμιες οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.) και οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.), για τις οποίες υπάρχουν ειδικές διατάξεις στο νόμο, και στις τριτοβάθμιες οι Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.). Οι ΑΣΟ όλων των βαθμίδων αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν την εμπορική ιδιότητα.

Όπως και στους προϊσχύσαντες νόμους έτσι και στον παρόντα νόμο, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί καίτοι έχουν την εμπορική ιδιότητα δεν υπάγονται στις εμπορικές επιχειρήσεις του εμπορικού νόμου. Ο συνεταιρισμός αποτελεί εμπορική εταιρεία, ο χαρακτήρας του όμως είναι ανάμεικτος, αφού περιέχει και στοιχεία γενικότερης κοινωνικής χρησιμότητας.

Άρθρο 2

Η ΑΣΟ έχει περιφέρεια οριζόμενη από το καταστατικό και έδρα τον δήμο ή την κοινότητα, όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της.

Το σχέδιο νόμου καταργεί πλέον κάθε περιορισμό, που υπήρχε στους προηγούμενους νόμους δίδοντας την δυνατότητα σε κάθε ΑΣΟ να καθορίσει την περιφέρειά της ελεύθερα, ανεξάρτητα από διοικητικές ενότητες αλλά σε συνάρτηση πάντα με τον τόπο δραστηριοποίησης των μελών της.

Στοιχείο υποχρεωτικό της επωνυμίας της ΑΣΟ είναι η ιδιότητά της ως αγροτικής, η έδρα της καθώς και η διάκρισή της από την επωνυμία άλλης ΑΣΟ με την ίδια περιφέρεια και τον ίδιο σκοπό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 3

Το άρθρο 3 αναφέρεται στον ελάχιστο αριθμό μελών, που απαιτούνται για τη σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού.

Σε αντιδιαστολή με προηγούμενους νόμους, που όριζαν υψηλότερο αριθμό, το σχέδιο νόμου επαναφέρει τον ελάχιστο αριθμό του νόμου 602/1915, και ορίζει ως ελάχιστο αριθμό τα 7 ιδρυτικά μέλη. Προηγούμενα νομοθετήματα χρησιμοποίησαν μεγαλύτερο αριθμό μελών στη διάταξη αυτή για να επιτύχουν τη δημιουργία μεγαλύτερων συνεταιρισμών.

Οι μεγαλύτεροι και επιχειρηματικά βιώσιμοι συνεταιρισμοί είναι πάντα το ζητούμενο. Πρωτεύει όμως η βούληση των μελών να συνεργαστούν και αυτό δεν επιτυγχάνεται με την πίεση του νομοθέτη προς αριθμητική διόγκωση. Η εθελοντική συσπείρωση μεγάλου αριθμού μελών μπορεί να προέλθει μόνο από κατανόηση των πλεονεκτημάτων που συνδέονται με το μεγάλο επιχειρηματικό μέγεθος και όχι με την υποχρεωτική θέσπιση μεγάλου αριθμού μελών. Εξάλλου, υπάρχουν κατηγορίες αγροτικών συνεταιρισμών, όπως οι συνεταιρισμοί από κοινού παραγωγής, οι οποίοι μπορούν να αποδειχθούν πολύ επιτυχημένοι με μικρό αριθμό μελών.

Σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες οι συνεταιρισμοί απέκτησαν μεγάλο μέγεθος, αυτό δεν οφείλεται στη νομοθεσία αλλά στη διαπίστωση ότι η συνεταιριστική επιχείρηση είναι ανταγωνιστική, όταν διαθέτει μεγάλη οικονομική επιφάνεια. Ο ελάχιστος αριθμός που υιοθετείται από τις νομοθεσίες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυμαίνεται μεταξύ δύο και επτά. Δύο μέλη αρκούν στην περίπτωση της Ολλανδίας, τρία στη Δανία (όπου ισχύουν οι κανόνες για τις εταιρείες), το Βέλγιο και την Ιταλία, πέντε στην Ισπανία, τη Φινλανδία, το Λουξεμβούργο και την Πορτογαλία και επτά στη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ειδικά στη Δανία, το Βέλγιο και τη Σουηδία, δεν υπάρχει ειδικός νόμος για τους συνεταιρισμούς, οπότε ισχύουν οι διατάξεις των νόμων για τις εταιρείες.

Τα μέλη συντάσσουν και υπογράφουν το καταστατικό, το οποίο υποβάλλεται για έγκριση στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού, από το εκλεγέν από τη γενική συνέλευση των ιδρυτικών μελών προσωρινό διοικητικό συμβούλιο.

Το καταστατικό που εγκρίνεται από το Ειρηνοδικείο, το οποίο δικάζει κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας καταχωρείται στο Βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών, που τηρείται στο Ειρηνοδικείο.

Αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης και του καταστατικού αποστέλλεται με επιμέλεια της Γραμματείας του Δικαστηρίου στην εποπτεύουσα Αρχή.

Από της άνω καταχωρήσεως ο συνεταιρισμός θεωρείται ότι συστήθηκε και αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα.

Εάν το Ειρηνοδικείο απορρίψει την αίτηση εγκρίσεως του καταστατικού, χωρεί κατά της απορριπτικής αποφάσεως έφεση, σύμφωνα με τις διατάξεις της εκουσίας δικαιοδοσίας του Κ.Πολ.Δ.

Άρθρο 4

Το άρθρο αναφέρεται στον τύπο και στο περιεχόμενο του καταστατικού, η σύνταξη, του οποίου γίνεται όπως μέχρι σήμερα με ιδιωτικό έγγραφο.

Απαριθμούνται τα στοιχεία, τα οποία πρέπει υποχρεωτικά να γραφούν ή ρυθμιστούν στο καταστατικό, ενώ στην παράγραφο 2 παρέχεται η ευχέρεια στο καταστατικό να ρυθμίσει οποιοδήποτε άλλο θέμα, το οποίο δεν ρυθμίζεται από το σχέδιο νόμου και το οποίο επιθυμούν να ρυθμίσουν τα μέλη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΜΕΛΗ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 5

Το άρθρο 5 ορίζει ότι μέλη του συνεταιρισμού μπορεί να γίνουν φυσικά πρόσωπα που έχουν πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία. Δεν μπορεί να γίνουν μέλη όσοι τελούν υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη.

Τα μέλη πρέπει να ασχολούνται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας, που εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, να πληρούν τους όρους του καταστατικού του και να αποδέχονται να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του. Η διατύπωση αυτή αποτυπώνει ακριβώς την πρώτη από τις διεθνείς συνεταιριστικές αρχές και οδηγεί στη συσπείρωση όλων των ενδιαφερομένων για τον ίδιο σκοπό, με τη χρησιμοποίηση των υπηρεσιών, που προσφέρει ο συνεταιρισμός. Ο συνεταιρισμός δεν αποκλείει κανένα από εκείνους, που μπορούν να εξυπηρετηθούν από τις υπηρεσίες, που προσφέρει, ούτε προβάλλει τεχνητά εμπόδια, εκτός αν υπάρχει αντικειμενική αδυναμία να το πράξει, όπως π.χ. η χωρητικότητα των εγκαταστάσεών του.

Από την άλλη πλευρά, δεν μπορεί να γίνει μέλος συνεταιρισμού κάποιος που μπορεί να ασχολείται με κάποιο κλάδο της αγροτικής οικονομίας αλλά η δραστηριότητά του δεν σχετίζεται με τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού. Π.χ. σε ένα συνεταιρισμό πωλήσεως ροδακίνων δεν μπορεί να γίνει δεκτός ένας κτηνοτρόφος, που η δραστηριότητά του περιορίζεται στην εκτροφή ζώων. Δεν εμποδίζεται όμως, αν, εκτός από την εκτροφή ζώων, παράγει και ροδάκινα.

Εκτός από την προσαρμογή προς τις συνεταιριστικές αρχές, η διάταξη που ορίζει, ποι-οι μπορούν να γίνουν μέλη έχει λάβει υπόψη την πείρα, που έχει αποκτηθεί. Οι περιοριστικές διατάξεις των προηγηθέντων νόμων έδειξαν ότι όσο περισσότερο εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις εγγραφής του μέλους, τόσο αυξάνουν οι δυσκολίες στην εφαρμογή, εξαιτίας αδυναμίας αντικειμενικού ελέγχου αλλά και λόγω διαχρονικής αστάθειας των κριτηρίων.

Η συμμετοχή ή όχι στον συνεταιρισμό νομικών προσώπων, που ασκούν αγροτική επιχείρηση, που μπορεί να εξυπηρετηθεί από τις υπηρεσίες του συνεταιρισμού, αφήνεται να ρυθμίζεται κάθε φορά από το καταστατικό του συνεταιρισμού. Αυτό που προέχει κάθε φορά είναι η βούληση των μερών προς συνεργασία και όχι η επιβολή. Όπως διακήρυσσε ο πρωτεργάτης των συνεταιρισμών William King, πριν από 170 χρόνια, στο πρώτο συνεταιριστικό περιοδικό «Ο Συνεταιριστής» της Αγγλίας, «η συνεργασία είναι πράξη εθελοντική και καμιά δύναμη στον κόσμο δεν μπορεί να την κάνει υποχρεωτική»

Άρθρο 6

Το καταστατικό ορίζει τα κωλύματα για την εγγραφή μέλους, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις αποχώρησης και διαγραφής του, την ελάχιστη χρονική διάρκεια παραμονής και την απόδοση των συνεταιρικών μερίδων. Τα ίδια τα μέλη είναι σε θέση καλύτερα από κάθε άλλον να ρυθμίσουν τα θέματα αυτά με τρόπο, που εξυπηρετεί τους σκοπούς του συνεταιρισμού τους. Αν π.χ. ο συνεταιρισμός ενδιαφέρεται να αναγνωριστεί ως ομάδα παραγωγών και για τον σκοπό αυτόν απαιτείται ορισμένη χρονική δέσμευση των μελών, αυτή η δέσμευση ή μεγαλύτερη μπορεί να προβλεφθεί στο καταστατικό. Για την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους απαιτείται υποβολή αιτήσεως εγγραφής και η καταβολή της συνεταιρικής μερίδας κατά τους όρους του καταστατικού.

Άρθρο 7

Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών προς τον συνεταιρισμό ορίζονται από το καταστατικό, το οποίο περιλαμβάνει υποχρεωτικά ρυθμίσεις σχετικά με τις παρακάτω υποχρεωτικά απαριζόμενες, όπως την συμμετοχή των μελών στις γενικές συνε-

λεύσεις του συνεταιρισμού, το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, την συμμετοχή στην διανομή των πλεονασμάτων της διαχειριστικής χρήσεως και την συμμετοχή μέλους στις δραστηριότητες και στις συναλλαγές του συνεταιρισμού

Με την παράγραφο 2 δίδεται η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων, οι οποίες θα προβλεφθούν στο καταστατικό για την περίπτωση, που το μέλος δεν εκπληρώσει τις προς τον συνεταιρισμό υποχρεώσεις του.

Οι κυρώσεις αυτές μπορεί να είναι προφανώς πέραν εκείνης της διαγραφής του μέλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ - ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 8

Το άρθρο 8 καθορίζει την έννοια της συνεταιρικής μερίδας, σαν όρο, που εκφράζει τη συμμετοχή του μέλους στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Αποτελεί την αφετηρία για τον σχηματισμό του κεφαλαίου της συνεταιριστικής οργάνωσης. Κάθε μέλος συμμετέχει στο συνεταιρισμό με μία μερίδα και έχει μία ψήφο. Το ύψος της συνεταιρικής μερίδας αφήνεται να το ορίζει το καταστατικό, όπως συμβαίνει στις περισσότερες χώρες του κόσμου. Οι συνεταιρισμοί, που φιλοδοξούν να αναπτύξουν σημαντικές δραστηριότητες θα χρειαστεί να διαθέτουν και αξιόλογα ίδια κεφάλαια. Διαφορετικά, οι αναπτυξιακές τους δυνατότητες θα είναι περιορισμένες και οι οικονομικές σχέσεις με τους πιστωτές τους θα δυσχεραίνονται.

Επειδή η ανάγκη για κεφάλαια είναι σήμερα περισσότερο παρά ποτέ πιεστική, το καταστατικό του συνεταιρισμού μπορεί να προβλέπει την απόκτηση από τα μέλη πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, ο αριθμός των οποίων να συναρτάται με το ύψος των συναλλαγών με την οργάνωσή τους. Με τη συσχέτιση αυτή, που χρησιμοποιείται κατά τα τελευταία χρόνια σε αρκετές χώρες για τους αποκαλούμενους «νέους συνεταιρισμούς», δημιουργείται μια περιορισμένη, έστω, αντιστοίχιση μεταξύ της συμμετοχής στο κεφάλαιο και στη χρήση των υπηρεσιών και του εξοπλισμού των συνεταιρισμών, αφού και το όφελος, που αντλείται από τα μέλη είναι συνάρτηση του βαθμού χρήσης των υπηρεσιών και του εξοπλισμού του συνεταιρισμού.

Στην περίπτωση που το καταστατικό καθιερώνει τις πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες με βάση το ύψος των συναλλαγών αλλά, όπως θα διαπιστωθεί στη συνέχεια, και για τη διανομή των πλεονασμάτων, είναι ανάγκη να προσδιορισθεί η έννοια των συναλλαγών των μελών με τον συνεταιρισμό. Για να είναι πρακτικά λειτουργική αυτή η σύνδεση, ως συναλλαγές ορίζονται το άθροισμα της αξίας των προϊόντων, των εφοδίων και των υπηρεσιών που παρέχονται στα μέλη από τον συνεταιρισμό και της αξίας των προϊόντων που τα μέλη διαθέτουν στον συνεταιρισμό ή μέσω του συνεταιρισμού σε τρίτους.

Επειδή ο συνεταιρισμός αναπτύσσεται στηριζόμενος στο μέγεθος των συναλλαγών κυρίως με τα μέλη του, τα μέλη που κάνουν ευρεία χρήση των υπηρεσιών του δικαιούνται να έχουν και βαρύνουσα γνώμη για τις υποθέσεις του. Αυτό μπορεί να αναγνωρισθεί με πρόβλεψη στο καταστατικό για αυξημένο αριθμό ψήφων, που να επιβραβεύουν την αυξημένη χρήση των υπηρεσιών. Για τον λόγο αυτόν ορίζεται, στο σχέδιο νόμου, ότι οι κάτοχοι πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων διαθέτουν και πρόσθετες ψήφους αλλά ο αριθμός ψήφων κάθε μέλους δεν μπορεί να υπερβεί τις 3. Το καταστατικό θα ορίσει τον αριθμό των μερίδων που απαιτείται για την απόκτηση δεύτερης και τρίτης ψήφου. Με τις πρόσθετες μερίδες και ψήφους ενθαρρύνεται η συγκέντρωση κεφαλαίων και η αύξηση των συναλλαγών των μελών με τον συνεταιρισμό, αλλά και αναγνωρίζεται μεγαλύτερη βαρύτητα γνώμης στα ενεργά μέλη στα οποία στηρίζεται και η ανάπτυξη του συνεταιρισμού.

Ο αυξημένος αριθμός ψήφων συνιστά περιορισμένη παρέκκλιση από τον κανόνα που περιλαμβάνεται στις συνεταιριστικές αρχές (της μιας ψήφου κατά μέλος), την οποία

όμως παρέκκλιση έχουν άμεσα ή έμμεσα αποδεχθεί αρκετές Ευρωπαϊκές νομοθεσίες για να ενθαρρύνουν τη συνεργασία των μελών με τη συνεταιριστική οργάνωση και την απόκτηση πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, μέσω των οποίων ενισχύεται η κεφαλαιακή βάση του συνεταιρισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις χωρών, ορίζεται ένα ανώτατο όριο ψήφων που μπορεί να κατέχει ένα μέλος (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ενώ σε άλλες το όλο θέμα αφήνεται να ρυθμισθεί από το καταστατικό. Τη δυνατότητα απόκτησης και δεύτερης ψήφου από τα μέλη που διέθεταν περισσότερες από 5 μερίδες, περιλάμβανε και ο νόμος 602/1915 περί συνεταιρισμών.

Με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της κεφαλαιακής βάσης των συνεταιρισμών, το ίδιο άρθρο 8 παρέχει περαιτέρω δυνατότητα στο καταστατικό να προβλέπει τους όρους και τις προϋποθέσεις απόκτησης προαιρετικών μερίδων, που δεν συνδέονται με δικαίωμα ψήφου. Στην περίπτωση αυτή το καταστατικό μπορεί να προβλέπει προνόμια υπέρ των προαιρετικών μερίδων.

Καινοτομία του σχεδίου νόμου αποτελεί η δυνατότητα που παρέχεται σε μέλη, εργαζόμενους αλλά και σε τρίτους να αποκτούν προαιρετικές μερίδες, οι οποίες, αφού δεν συνδέονται με δικαίωμα ψήφου, δεν επηρεάζουν τη διοίκηση του συνεταιρισμού από τα μέλη, που είναι και χρήστες των υπηρεσιών του. Το καταστατικό, ορίζοντας τα προνόμια με τα οποία συνδέονται οι προαιρετικές μερίδες, μπορεί να τις καταστήσει ελκυστικές, ώστε ο συνεταιρισμός, ο οποίος, σημειωτέον, δεν έχει τη δυνατότητα να προσφύγει στο χρηματιστήριο για άντληση κεφαλαίων, να διαθέτει μια συμπληρωματική πηγή χρηματοδότησής του. Με διαφορετικούς τρόπους, αρκετές χώρες μέχρι σήμερα έχουν υιοθετήσει την εκ μέρους των συνεταιρισμών άντληση κεφαλαίων από τρίτους μη-μέλη. Είναι προφανές ότι η προσέλκυση εξωτερικής χρηματοδότησης θα εξαρτηθεί από τη φερεγγυότητα του συνεταιρισμού.

Καινοτομία επίσης του σχεδίου νόμου αποτελεί η δυνατότητα που παρέχει στο καταστατικό να ορίζει ότι οι υποχρεωτικές μερίδες είναι έντοκες. Εάν τα μέλη υιοθετήσουν αυτή την επιλογή, θα ενθαρρυνθούν να καταθέτουν μερίδες μεγαλύτερου ύψους, εφόσον το κεφάλαιο που θα καταθέτουν δεν θα εξανεμίζεται με τη μείωση της αγοραστικής αξίας του στην πορεία του χρόνου. Το καταστατικό επίσης θα ορίζει το χρόνο και τον τρόπο απόδοσης των τόκων, οι οποίοι μπορεί να παραμένουν στον συνεταιρισμό με τη μορφή αύξησης του ύψους της μερίδας. Πλεονέκτημα αυτής της επιλογής (δηλ. της αύξησης του ύψους της μερίδας με τους τόκους) είναι ότι δεν θα απαιτείται περιοδική αναπροσαρμογή της μερίδας και τα νεοεισερχόμενα μέλη θα καταβάλλουν ονομαστικά διαφοροποιημένο αλλά ουσιαστικά ισοδύναμο ποσό με τα παλαιότερα μέλη.

Η καταβολή τόκου στις μερίδες προβλέπεται από τις συνεταιριστικές αρχές, όπου ορίζεται ότι «τα μέλη συνήθως απολαμβάνουν περιορισμένη αποζημίωση ή καθόλου για το κεφάλαιο που καταθέτουν για να γίνουν μέλη» και στην εισηγητική έκθεση για τις διενθείς συνεταιριστικές αρχές αναφέρεται ότι δεν συνηθίζεται να καταβάλλεται τόκος στις υποχρεωτικές συνεταιριστικές μερίδες. Από την άλλη πλευρά, όταν τα διαθέσιμα από τα μέλη κεφάλαια είναι περιορισμένα, όπως συνέβαινε στην περίοδο του συνεταιρισμού της Ροτσντέιλ, το μηδενικό επιτόκιο ενεργεί αποθαρρυντικά. Γι' αυτό οι πρωτεργάτες της Ροτσντέιλ είχαν θεσπίσει σταθερό τόκο, του οποίου το ύψος ήταν πλησίον του επιτοκίου δανεισμού από εξωτερικές πηγές.

Η καταβολή τόκου στο κεφάλαιο των μερίδων είναι ασφαλώς επαχθής για τον συνεταιρισμό. Όμως ωθεί τον συνεταιρισμό να εκτιμά αντικειμενικά το πραγματικό κόστος των προσφερόμενων από αυτόν υπηρεσιών και να επιδιώκει επίτευξη πραγματικής ανταγωνιστικότητας.

Σε περίπτωση θανάτου του μέλους, η μερίδα μεταβιβάζεται σε κληρονόμο που έχει τις προϋποθέσεις να γίνει μέλος ή αποδίδεται στους κληρονόμους στην ονομαστική της αξία (προσαυξημένη, αν ήταν έντοκη) ή μειωμένη όταν υπάρχει ζημία.

Άρθρο 9

Η ευθύνη των μελών του αγροτικού συνεταιρισμού για τις υποχρεώσεις αυτού προς τρίτους περιορίζεται στο όριο, το οποίο θα οριστεί από το καταστατικό. Μπορεί να είναι ίση ή ακέραιο πολλαπλάσιο του ποσού της μερίδας και των πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, αν υπάρχουν. Η ευθύνη είναι επικουρική, διότι ανακύπτει μόνο όταν ο ίδιος συνεταιρισμός αδυνατεί αντικειμενικά να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του προς τους δανειστές του με τα περιουσιακά του στοιχεία. Η έννοια της ευθύνης συνδέεται μόνο με τις υποχρεωτικές και τις πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες και όχι με τις προαιρετικές.

Αποκλείεται ως μέσον εκτέλεσης, η προσωπική κράτηση των συνεταίρων και των οργάνων του συνεταιρισμού για τα χρέη του συνεταιρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Άρθρο 10

Η Γενική Συνέλευση συγκροτείται από τα μέλη του συνεταιρισμού, τα οποία έχουν εκπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις προς τον συνεταιρισμό.

Με τη διάταξη αυτή αποκλείονται από την συμμετοχή τους στις εργασίες και στη λήψη αποφάσεων από τη γενική συνέλευση τα ασυνεπή προς τις υποχρεώσεις τους μέλη, για να μη επηρεάζουν με την ψήφο τους αποφάσεις που αφορούν στα συνεπή μέλη.

Η παρουσία των μελών στη γενική συνέλευση είναι αυτοπρόσωπη. Εξαίρεση μπορεί να εισάγει το καταστατικό με διάταξή του, η οποία να προβλέπει την εκπροσώπηση στις εργασίες της Γ.Σ. και στις ψηφοφορίες μέλους από άλλο μέλος, με ιδιωτικό έγγραφο.

Κάθε παριστάμενο μέλος μπορεί να αντιπροσωπεύει μόνο έναν απόντα συνεταίρο.

Ανάλογη ρύθμιση υπήρχε στους προϊσχύσαντες νόμους 602/1915 και 921/1979.

Με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού καθορίζονται τα θέματα που υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης, και με την παράγραφο 4 η περιοδικότητα σύγκλησης της τακτικής γενικής συνέλευσης.

Με την παράγραφο 6 ορίζεται ότι αίτηση προς το διοικητικό συμβούλιο για σύγκληση της γενικής συνέλευσης μπορεί να υποβάλει το 1/5 του συνόλου των μελών του συνεταιρισμού.

Άρθρο 11

Απαρτία υπάρχει όταν κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη που έχουν δικαίωμα ψήφου και εκπροσωπούν πλέον του 50% του συνόλου των ψήφων. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία, η γενική συνέλευση συνέρχεται μετά μία εβδομάδα και έχει απαρτία οποιοσδήποτε και αν είναι ο αριθμός των ψήφων που εκπροσωπούνται.

Για τα πλέον σημαντικά για τον συνεταιρισμό θέματα, όπως η μεταβολή του σκοπού, η συγχώνευση με άλλον συνεταιρισμό ή η μετατροπή και η διάλυση του συνεταιρισμού, προβλέπεται η ύπαρξη αυξημένης απαρτίας τόσο κατά την πρώτη (2/3) όσο και κατά την επαναληπτική (1/2). Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει και άλλα θέματα για τα οποία να απαιτείται αυτή η αυξημένη απαρτία.

Άρθρο 12

Οι αποφάσεις στη γενική συνέλευση λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων, που εκπροσωπούνται στη γενική συνέλευση και, όπως είναι επόμενο, δεσμεύ-

ουν όλα τα μέλη ανεξαιρέτως, έστω και αν διαφωνούν ή ήταν απόντα κατά τη λήψη της απόφασης. Αυξημένη πλειοψηφία δύο τρίτων (2/3) των ψήφων απαιτείται για τα θέματα για τα οποία απαιτείται και αυξημένη απαρτία, δηλαδή για τη μεταβολή του σκοπού του συνεταιρισμού, τη συγχώνευση με άλλον συνεταιρισμό, τη μετατροπή και για τη διάλυση του συνεταιρισμού. Πέραν αυτών, αφήνεται στο καταστατικό να ορίσει και άλλα θέματα για τα οποία απαιτείται αυτή η αυξημένη πλειοψηφία.

Η παράγραφος 3 του άρθρου, ορίζει τα θέματα για τα οποία απαιτείται μυστική ψηφοφορία. Αυτά είναι οι αρχαιρεσίες, η απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου, η έγκριση του ισολογισμού, του απολογισμού και του πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης, καθώς και η ψηφοφορία τα προσωπικά θέματα. Η ίδια παράγραφος ρυθμίζει και το θέμα της μη απαλλαγής από την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή μη έγκρισης του ισολογισμού, του απολογισμού και του πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης. Στην περίπτωση αυτή, η γενική συνέλευση, αφού αναγνωσθεί η έκθεση των ελεγκτών, αποφασίζει, στην ίδια συνεδρίαση, για την ανάκληση ή μη των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Εφόσον αποφασιστεί ανάκληση, η γενική συνέλευση στην ίδια συνεδρίαση εκλέγει προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, το οποίο υποχρεούται, εντός 20 ημερών να συγκαλέσει τη γενική συνέλευση των μελών με θέμα την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

Σύμφωνα με την παρ. 4, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να μετέχουν στην ψηφοφορία στα θέματα απαλλαγής από την ευθύνη τους μόνο με τις ψήφους που διαθέτουν, δηλαδή δεν μπορούν στην περίπτωση αυτή να εκπροσωπούν και άλλους συνεταιρίους.

Άρθρο 13

Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης, που αντιβαίνουν στο νόμο και στο καταστατικό είναι άκυρες. Η ακυρότητα κηρύσσεται από το μονομελές Πρωτοδικείο, μετά από αίτηση κάθε μέλους ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της απόφασης. Η απόφαση αυτή υπόκειται σε έφεση. Δικαιώμα έφεσης έχει και η εποπτεύουσα αρχή.

Άρθρο 14

Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση για θητεία, που ορίζεται από το καταστατικό, μεταξύ δύο και τεσσάρων ετών. Ο αριθμός των μελών του Διοικητικού συμβουλίου ορίζεται επίσης από το καταστατικό, είναι περιττός και όχι μικρότερος από 3 μέλη. Το καταστατικό μπορεί ακόμη να προβλέπει τη συμμετοχή στο διοικητικό συμβούλιο και εκπροσώπου του προσωπικού του συνεταιρισμού και να καθορίζει την έκταση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου.

Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο για κάθε θέμα που αφορά στη διοίκηση του συνεταιρισμού, στη διαχείριση της περιουσίας και των υποθέσεων του και στην επιδίωξη του σκοπού του, με εξαίρεση τα θέματα για τα οποία αποκλειστικά αρμόδια ν' αποφασίσει είναι η γενική συνέλευση. Το καταστατικό ορίζει τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου (παρ.4).

Το διοικητικό συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό δικαστικώς και εξωδίκως (παρ. 2). Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα ορισμού, από το διοικητικό συμβούλιο, γενικού διευθυντή (μάντζερ), στον οποίο να αναθέτει, με σύμβαση, την μερική ή ολική άσκηση των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου, πλην εκείνων που κατά το νόμο ή το καταστατικό απαιτούν συλλογική ενέργεια.

Η δυνατότητα που παρέχει το σχέδιο νόμου στο καταστατικό για την εκχώρηση των αρμοδιοτήτων σε γενικό διευθυντή (μάντζερ), αποβλέπει στη διευκόλυνση των συνεταιριστικών επιχειρήσεων να χρησιμοποιούν έμπειρα επαγγελματικά στελέχη, τα οποία

θα διαχειρίζονται τις υποθέσεις της συνεταιριστικής επιχείρησης με ταχύτητα, ευελιξία και ειδική κατάρτιση, ώστε να ισχυροποιείται η ανταγωνιστικότητά τους στην αγορά. Στην περίπτωση που οι διοικήσεις θα αξιοποιήσουν αυτή τη δυνατότητα, η διαχείριση θα γίνεται υπό την επίβλεψη του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο θα τηρείται ενήμερο, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης διαχείρισης. Οι συνεταιρισμοί στις Ευρωπαϊκές χώρες, ενόψει του οξυμένου ανταγωνισμού που επιφέρει η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, προσφεύγουν όλο και περισσότερο στη στήριξη των επιχειρηματικών τους πρωτοβουλιών από ειδικευμένα στελέχη, στα οποία παρέχουν εκτεταμένες αρμοδιότητες και από τα οποία ζητούν αντίστοιχες ευθύνες.

Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευομένων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας δεν προβλέπεται να υπερισχύει η ψήφος του προέδρου, όπως σε προηγούμενους νόμους, διότι μια τέτοια διάταξη, παρά το ότι ίσως θα διευκόλυνε τη λήψη αποφάσεων, έχει κριθεί ως απαράδεκτη, διότι παραβιάζει την ισοδυναμία των ψήφων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 7, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την ανάθεση, με ειδική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου, σε μέλη του το χειρισμό υποθέσεων του συνεταιρισμού. Για την απασχόλησή τους αυτή μπορεί να προβλέπεται αποζημίωση, το ύψος της οποίας καθορίζεται από τη γενική συνέλευση. Επίσης, το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την παροχή εξόδων κίνησης και παράστασης στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του οργάνου. Τα σχετικά ποσά καθορίζονται επίσης από τη γενική συνέλευση.

Άρθρο 15

Η εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου διενεργείται με μυστική ψηφοφορία και με ενιαίο ψηφοδέλτιο στο οποίο αναγράφονται οι υποψήφιοι με αλφαβητική σειρά. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης καθορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από το μισό του αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Εκλέγονται εκείνοι που συγκεντρώνουν τις περισσότερες ψήφους και οι υπόλοιποι θεωρούνται επιλαχόντες κατά τη σειρά του αριθμού ψήφων που έλαβαν.

Πολλές συζητήσεις είχαν γίνει κατά το παρελθόν σχετικά με το σύστημα εκλογών στις συνεταιριστικές οργανώσεις και διάφορες παραλλαγές είχαν δοκιμαστεί. Κατ' αναλογία προς τα συστήματα των πολιτικών εκλογών, είχαν ονομαστεί πλειοψηφικό σύστημα ή σύστημα αναλογικής με διάφορες αποχρώσεις. Η βασική ιδέα, που αποτελούσε βάση αυτών των χαρακτηρισμών, ήταν ότι στο συνεταιρισμό υπάρχουν ομάδες με διαφορετικές απόψεις ή συμφέροντα, τα οποία έπρεπε να βρουν έκφραση και στο διοικητικό συμβούλιο, οπότε ένα σύστημα αναλογικής εκπροσώπησης θα αποτελούσε σύνθεση αυτών των διαφορετικών απόψεων. Όμως, από την εμπειρία που αποκτήθηκε, συνάγεται ότι η δυνατότητα διάκρισης ομάδων εντός του συνεταιρισμού ενθαρρύνει τη δημιουργία και την αντιπαλότητα ομάδων και όχι τη σύζευξη των απόψεων.

Το σχέδιο νόμου υιοθετεί την άποψη ότι ο συνεταιρισμός μπορεί να επιτύχει τους στόχους του κυρίως με όπλο την ενότητα των μελών και την αφοσίωσή τους στον κοινό σκοπό, πραγματώνοντας το συνεταιριστικό σύνθημα «εν τη ενώσει η ισχύς». Στους συνεταιρισμούς, διαφωνίες υπάρχουν και πρέπει να υπάρχουν, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δημιουργούνται παγιωμένες ομάδες. Όπως έγραφε ο Χολυόουκ (G.J. Holyoake), ο ιστορικός του πρωτοπόρου συνεταιρισμού της Ροτσαντέιλ, «τα μέλη συχνά διαφωνούσαν αλλά ποτέ δεν διχάστηκαν».

Η εκλογή με ενιαίο ψηφοδέλτιο αποτελεί την πάγια πρακτική σε όλες τις χώρες του κόσμου για τους συνεταιρισμούς, όπως και η δυνατότητα τοποθέτησης σταυρών σε αριθμό ίσο με τον αριθμό των μελών του οργάνου για το οποίο γίνεται η εκλογή. Στο τελευταίο αυτό σημείο, εισάγεται μια περιορισμένη παρέκκλιση, στην παρ. 3 του σχεδίου νόμου, καθόσον αφήνεται στο καταστατικό η δυνατότητα να ορίσει τον αριθμό σταυρών, ο οποίος όμως δεν μπορεί να είναι ανώτερος από το μισό του αριθμού των μελών

του οργάνου για το οποίο γίνεται η εκλογή. Η παρέκκλιση αυτή σκοπεί στην ομαλή προσαρμογή από το προηγούμενο καθεστώς που προέβλεπε το σύστημα των συνδυασμών.

Είναι χαρακτηριστικό του σχεδίου νόμου ότι δεν περιέχει διάταξη σχετική με εποπτικό συμβούλιο, όπως συνέβαινε με όλους τους προηγούμενους νόμους. Αυτό δεν αποτελεί παράλειψη αλλά αναγνώριση μιας πραγματικότητας. Με την πολυπλοκότητα που απέκτησαν οι οικονομικές δοσοληψίες και οι νομοθετικές ρυθμίσεις, είναι πρακτικά δυσχερές και εξειδικευμένο το έργο ενός εποπτικού συμβουλίου, αφού απαιτεί τη σύμπραξη ειδικών. Ο ελεγκτικός μηχανισμός που προβλέπεται από το σχέδιο νόμου, κρίνεται κατάλληλος και επαρκής για τη διασφάλιση των συμφερόντων των μελών.

Εξάλλου, στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες και για όλες τις κατηγορίες των συνεταιρισμών – όχι μόνο των αγροτικών – ο έλεγχος νομιμότητας και διαχειριστικής τάξεως διενεργείται από εξειδικευμένα όργανα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρα 16-17

Η εποπτεία και ο έλεγχος αποτελούν το περιεχόμενο των άρθρων 16 και 17 του Κεφαλαίου ΣΤ'. Η εποπτεία αναφέρεται στη σύννομη λειτουργία και στην υποβοήθηση του έργου των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων. Στην εποπτεία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η τήρηση των διατάξεων των νόμων και του καταστατικού, η εφαρμογή των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης, η εξακρίβωση της καταβολής της αξίας των συνεταιρικών μερίδων ή των άλλων οικονομικών υποχρεώσεων των μελών καθώς και η εξακρίβωση της αλήθειας του ισολογισμού, των λοιπών ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και των τηρούμενων βιβλίων.

Η εποπτεία των αγροτικών συνεταιρισμών ασκείται από τον Υπουργό Γεωργίας ή από εξουσιοδοτημένα από αυτόν όργανα του Υπουργείου Γεωργίας. Μπορεί επίσης να ανατίθεται, με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας και σε ορκωτούς ελεγκτές ή σε ελεγκτές πτυχιούχους ανωτάτων σχολών. Εξειδίκευση του περιεχομένου και του τρόπου άσκησης της εποπτείας, των καθηκόντων των οργάνων εποπτείας, των υποχρεώσεων των εποπτευομένων και των διοικητικών κυρώσεων στις περιπτώσεις μη σύννομης λειτουργίας θα γίνει με Προεδρικό Διάταγμα, που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας. Λεπτομέρειες για την άσκηση της κρατικής εποπτείας θα ρυθμισθούν με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας.

Ο έλεγχος στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 17, είναι διαχειριστικός, λογιστικός και οικονομικός και διενεργείται όπως προβλέπεται και για τις εταιρείες του νόμου 2190/1920, όπως κάθε φορά ισχύει. Οι ελεγκτές ελέγχουν τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων των θεσμοθετημένων οργάνων, τη λογιστική τάξη, την οικονομική κατάσταση και τη διαχειριστική τάξη, όσον αφορά τη νομιμότητα της πραγματοποίησης των δαπανών.

Ο Υπουργός Γεωργίας μπορεί να ζητήσει τη διενέργεια εκτάκτου ελέγχου από τους ελεγκτές. Οι ελεγκτές μπορούν να ζητήσουν έκτακτη σύγκληση της γενικής συνέλευσης για τη συζήτηση θεμάτων που ανακύπτουν από τον διενεργηθέντα έλεγχο. Αναγκαίες λεπτομέρειες για την αποτελεσματική λειτουργία του ελέγχου, ρυθμίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας.

Ο τρόπος ελέγχου που επιλέγεται από το σχέδιο νόμου αποσκοπεί αφενός στην κατοχύρωση των μελών, που κατά κανόνα δεν είναι σε θέση να σχηματίζουν ίδια αντίληψη για τη διαχειριστική και λογιστική τάξη της συνεταιριστικής οργάνωσης και αφετέρου για την τοποθέτηση σε ενιαία ελεγκτική βάση των αγροτικών συνεταιριστικών οργάνων και των άλλων ειδών επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρα 18-19-20

Το Κεφάλαιο Ζ' ρυθμίζει θέματα της οικονομικής διαχείρισης και των τηρούμενων βιβλίων από τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 18, η διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από δώδεκα μήνες, με εξαίρεση την πρώτη, που μπορεί να διαρκεί μέχρι 24 μήνες. Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται και ισολογίζονται τα βιβλία της συνεταιριστικής οργάνωσης, ενεργείται απογραφή της περιουσίας και καταρτίζονται ο ισολογισμός και ο λογαριασμός «Αποτελέσματα Χρήσης», με σκοπό την παρουσίασή τους στην ετήσια τακτική γενική συνέλευση. Επίσης το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης για την επόμενη χρήση καθώς και τον σχετικό προϋπολογισμό.

Το άρθρο 19 αναφέρεται στο διαχειριστικό υπόλοιπο και στο χειρισμό των πλεονασμάτων και των κερδών.

Ως διαχειριστικό υπόλοιπο της χρήσης ορίζεται η διαφορά μεταξύ ακαθάριστων εσόδων αφενός και παντός είδους δαπανών, ζημιών, αποσβέσεων και τόκων των υποχρεωτικών και προαιρετικών μερίδων (αν προβλέπονται), αφετέρου. Το διαχειριστικό αυτό υπόλοιπο συντίθεται από δύο μέρη: τα πλεονάσματα και τα κέρδη. Ως πλεονάσματα ορίζονται τα προερχόμενα από τις συναλλαγές της συνεταιριστικής οργάνωσης με τα μέλη της. Το πέραν του πλεονάσματος υπόλοιπο συνιστά τα κέρδη. Το περιεχόμενο της έννοιας συναλλαγές προκύπτει από το άρθρο 8, παρ. 1, και περιλαμβάνει την αξία των προϊόντων, των εφοδίων και των υπηρεσιών που παρέχονται στα μέλη από το συνεταιρισμό καθώς και την αξία των προϊόντων που διαθέτουν σ' αυτόν ή μέσω αυτού σε τρίτους.

Η διάκριση μεταξύ πλεονασμάτων και κερδών είναι αναγκαία για ουσιαστικούς και για πρακτικούς λόγους. Τα πλεονάσματα έχουν προκύψει από την πέραν του κόστους επιβάρυνση των ειδών και υπηρεσιών που προμηθεύτηκαν τα μέλη από τη συνεταιριστική τους οργάνωση ή και από την εκ μέρους του συνεταιρισμού παρακράτηση μέρους του τιμήματος στην περίπτωση διάθεσης προϊόντων των μελών του. Και στις δύο περιπτώσεις, το πλεόνασμα συνιστά παρακράτηση εκ μέρους του νομικού προσώπου του συνεταιρισμού, ποσών από τα μέλη του. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο σε πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων η Γερμανία και οι ΗΠΑ, τα πλεονάσματα απαλλάσσονται από τη φορολογία και λογίζονται μόνο ως ατομικό εισόδημα των μελών, οπότε μπορούν να φορολογηθούν μόνο στο επίπεδο του ατομικού εισοδήματος των μελών κατά τη διανομή τους.

Τα κέρδη έχουν διαφορετική προέλευση. Προκύπτουν από τη διάθεση σε τρίτους ειδών που δεν προέρχονται από μέλη. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο τα κέρδη δεν διανέμονται στα μέλη αλλά μεταφέρονται στο αποθεματικό για την επέκταση των δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού και τη συνέχιση προσφοράς υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 19 ορίζει ότι αν προβλέπεται συμμετοχή των προαιρετικών μερίδων στα πλεονάσματα ή στα κέρδη ή και στα δύο, τα αναλογούντα ποσά αφαιρούνται πριν από οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων και των κερδών. Στη συνέχεια, με την παρ. 3 ορίζεται η παρακράτηση 10% από τα πλεονάσματα για τον σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η παρακράτηση του ποσοστού αυτού γίνεται πριν από την αφαίρεση ποσού για τις προαιρετικές μερίδες. Το μέρος των πλεονασμάτων που μεταφέρεται στο τακτικό αποθεματικό λογίζεται ως ισόποση εισφορά των μελών.

Μετά τις προαναφερόμενες μειώσεις του πλεονάσματος, το απομένον υπόλοιπο χρησιμοποιείται με τον τρόπο που προβλέπουν οι συνεταιριστικές αρχές, δηλαδή, για την

ανάπτυξη του συνεταιρισμού, για επιστροφή στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με τον συνεταιρισμό ή για υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη. Το καταστατικό ορίζει την ποσοστιαία κατανομή προς τις χρήσεις αυτές.

Για την περαιτέρω ενθάρρυνση της συσσώρευσης κεφαλαίου στο συνεταιρισμό, η παρ. 5 ορίζει ότι τα προβλεπόμενα να αποδοθούν στα μέλη ποσά του πλεονάσματος μπορούν, με απόφαση της γενικής συνέλευσης, να παραμείνουν στο συνεταιρισμό ως εξατομικευμένες έντοκες καταθέσεις προθεσμίας των μελών. Το επιτόκιο που καταβάλλεται στην περίπτωση αυτή αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση, με τον περιορισμό ότι δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το επιτόκιο δανεισμού του συνεταιρισμού από τις τράπεζες.

Το άρθρο 20 αναφέρεται στα τηρούμενα από τους συνεταιρισμούς βιβλία, μεταξύ των οποίων και όσα προβλέπεται από τον κώδικα βιβλίων και στοιχείων και τα οποία θεωρούνται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ – ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ – ΠΤΩΧΕΥΣΗ – ΔΙΑΛΥΣΗ-ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Άρθρο 21

Το θέμα της συγχώνευσης των συνεταιριστικών οργανώσεων έχει αποτελέσει κεντρικό θέμα για τους συνεταιρισμούς κάθε μορφής στον Ευρωπαϊκό χώρο, λόγω της ανάγκης αυξημένης ανταγωνιστικότητας στα πλαίσια της ενιαίας αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανάγκη αυτή διευρύνθηκε μετά τη συμφωνία στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, που ωθεί στην παγκοσμιοποίηση της αγοράς και έχει περιλάβει πλέον και περιορισμούς στη στήριξη των γεωργικών προϊόντων. Εξαιτίας αυτών των παραγόντων, οι συνεταιρισμοί στην Ευρώπη επιδίωξαν συγχωνεύσεις και συνεργασίες για να αντέξουν τον ανταγωνισμό και ως αντίβαρο στις συγχωνεύσεις και εξαγορές μεγάλων επιχειρήσεων κεφαλαίου που δραστηριοποιούνται στα γεωργικά προϊόντα και στα εφόδια.

Για την Ελλάδα, το θέμα των συγχωνεύσεων συνεταιριστικών οργανώσεων είναι μεγάλο αλλά και διαφορετικό από ό,τι σε αρκετές άλλες χώρες. Το μέγεθος του προβλήματος συνίσταται στον μεγάλο αριθμό μικρών συνεταιριστικών οργανώσεων. Το διαφοροποιό στοιχείο συνίσταται στη διαφορετική γεωγραφική διαμόρφωση της χώρας και στην έννοια που αποδίδεται στη συγχώνευση. Ως οικονομική έννοια και σκοπιμότητα, η συγχώνευση ενδιαφέρει όταν οι μονάδες που προκύπτουν αποκτούν ή μπορούν να αποκτήσουν οικονομικό μέγεθος ανώτερο από το άθροισμα των επιμέρους.

Το άρθρο αυτό ορίζει τη διαδικασία συγχώνευσης αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων του αυτού βαθμού, με σύσταση νέας συνεταιριστικής οργάνωσης ή με απορρόφηση μιας ή περισσότερων από άλλη υφιστάμενη. Η διαδικασία που καθορίζεται προβλέπει αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων, δημοσίευση αυτών των αποφάσεων, εκτίμηση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων από ανεξάρτητη επιτροπή, σύγκληση κοινής γενικής συνέλευσης, για εκλογή του προσωρινού διοικητικού συμβουλίου και έγκριση του νέου καταστατικού. Η κοινή γενική συνέλευση ορίζει τον τρόπο προσαρμογής των μερίδων που υπολείπονται του ύψους της νέας συνεταιρικής μερίδας. Σύμφωνα με την παρ. 9, οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που συγχωνεύονται απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής κάθε φόρου, τελών χαρτοσήμου και φόρων υπέρ τρίτων, ως προς τη συγχώνευση. Οι απαλλαγές και τα κίνητρα συγχωνεύσεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 33 του νόμου 2169/1993, όπως ισχύει, διατηρούνται σε ισχύ.

Το άρθρο παρέχει τη δυνατότητα μετατροπής μιας δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας συνεταιριστικής οργάνωσης σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Όπως και στην περίπτωση της συγχώνευσης, για τη μετατροπή απαιτείται απόφαση της

γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την απαρτία και πλειοψηφία που ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 11 και στην παράγραφο 2 του άρθρου 12 αντίστοιχα .

Άρθρο 22

Το άρθρο αυτό αναφέρεται στις συνθήκες υπό τις οποίες μια συνεταιριστική οργάνωση κηρύσσεται σε πτώχευση και τη διαδικασία που ακολουθείται. Ειδική διαδικασία επιβολής έκτακτης εισφοράς στα μέλη προβλέπεται για να αποφευχθεί η κήρυξη πτώχευσης, αν υποβληθεί δήλωση παύσης πληρωμών ή αίτηση κήρυξης σε πτώχευση.

Άρθρα 23-24-25

Τα άρθρα αυτά αναφέρονται στις προϋποθέσεις και την διαδικασία διάλυσης και θέσεως σε εκκαθάριση των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων;

Ειδικότερα από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται κατά πρώτο λόγο τα ληξιπρόθεσμα χρέη της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης προς τρίτους. Προτάσσονται τα χρέη προς τους εργαζόμενους και στη συνέχεια η εξόφληση των προαιρετικών μεριδίων. Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται σύμφωνα με τους ορισμούς του καταστατικού.

Η ρύθμιση σχετικά με τη διάθεση του υπολοίπου του ενεργητικού αφήνεται στο καταστατικό εξαιτίας των διαφορετικών ρυθμίσεων που μπορεί να έχουν επιλέξει οι συνεταιρισμοί στο χειρισμό των οικονομικών σχέσεων του νομικού προσώπου με τα μέλη. Υπάρχουν πολλές πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο θέμα αυτό και οι ρυθμίσεις στις νομοθεσίες άλλων χωρών παρουσιάζουν ποικιλία.

Οι συνεταιριστικές αρχές ορίζουν ότι από τα ποσά του πλεονάσματος που μεταφέρονται στο αποθεματικό για την ανάπτυξη του συνεταιρισμού, ένα μέρος τουλάχιστον θα είναι αδιανέμητα, θα συνιστούν, δηλαδή, κοινωνικό κεφάλαιο. Επίσης, επειδή στο αποθεματικό μεταφέρονται ποσά που περιέρχονται στον συνεταιρισμό από χαριστική αιτία ή από επιχορηγήσεις αναπτυξιακών νόμων, ορισμένα από τα οποία οφείλονται στον ιδιαίτερο συνεταιριστικό χαρακτήρα της επιχείρησης, δεν έχουν γενεσιουργό αιτία τη δραστηριότητα των μελών και δεν προσφέρονται προς διανομή στα μέλη. Επιπλέον, σε περιπτώσεις μακρόβιων συνεταιρισμών, αξίες δημιουργήθηκαν και σε περιόδους προγενέστερες, κατά τις οποίες δεν συμμετείχαν τα υφιστάμενα κατά την εκκαθάριση μέλη. Οι λόγοι αυτοί συνηγορούν υπέρ του αδιανεμήτου ενός μέρους του υπολοίπου του ενεργητικού.

Από την άλλη πλευρά, και ιδίως όταν τα μέλη επί αρκετά χρόνια εκχωρούν μέρος των πλεονασμάτων τους για την κοινή προσπάθεια και όταν με τη δική τους συμβολή δημιουργήθηκε η περιουσία του συνεταιρισμού, δεν είναι αθέμιτη η απαίτηση να αποκομίσουν μέρος του υπολοίπου του ενεργητικού.

Η λύση που δίνει το σχέδιο νόμου να καθορίζεται από το καταστατικό η διάθεση του υπολοίπου του ενεργητικού, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε μέσες λύσεις, διότι τα μέλη που καταρτίζουν το καταστατικό δεν προσβλέπουν προφανώς στη διάλυσή του και ούτε θα ήθελαν να ενθαρρύνουν τους διαδόχους τους να προχωρήσουν σε σκόπιμη διάλυση και εκκαθάριση για να απολαύσουν εκείνοι το υπόλοιπο του ενεργητικού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

**ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ, ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ, ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ, ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ
ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΝΩΣΕΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ**

Άρθρα 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32,3 3

Τα άρθρα αυτά αναφέρονται στις ανωτέρου βαθμού συνεταιριστικές οργανώσεις και συνεταιριστικές εταιρείες και στην Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ).

Για την εφαρμογή της έκτης συνεταιριστικής αρχής, που αναφέρεται στη συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών, για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς τους, το σχέδιο νόμου θεσπίζει το πλαίσιο αυτής της συνεργασίας, με τη μορφή που οι ίδιοι οι συνεταιρισμοί θα κρίνουν απαραίτητη. Οι πρωτοβάθμιοι αγροτικοί συνεταιρισμοί μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους ενώσεις, με αντικείμενο την ενίσχυση, τη διεύρυνση και τον συντονισμό των δραστηριοτήτων τους. Οι ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών μπορούν να αναλαμβάνουν και δραστηριότητες από αυτές που προβλέπονται για τα μέλη τους είτε για λογαριασμό τους είτε για λογαριασμό των μελών τους.

Είναι προφανές ότι με τη διάταξη αυτή για τις δραστηριότητες των ενώσεων δεν επιδιώκεται η επικάλυψη αλλά η επικουρικότητα, δηλαδή η ανάληψη δραστηριοτήτων κάθε φορά από το επίπεδο εκείνο το οποίο προσφέρεται περισσότερο για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Αυτό αποτελεί μέριμνα των ιδίων των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων, διότι διαφορετικά μπορεί να ανταγωνίζεται ο πρωτοβάθμιος συνεταιρισμός την ένωση στην οποία μετέχει ως μέλος. Σε μια τέτοια περίπτωση θα υπήρχε σύγκρουση με την πρώτη συνεταιριστική αρχή, στην οποία ορίζεται ότι «μέλη μπορούν να γίνουν πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες της συνεταιριστικής οργάνωσης» και όχι ανταγωνιστές της.

Για τη σύσταση ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών απαιτείται η απόφαση των γενικών συνελεύσεων των αγροτικών συνεταιρισμών που επιθυμούν τη σύσταση της ένωσης και η σύνταξη, η υπογραφή και η έγκριση του καταστατικού από το μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της. Το σχέδιο νόμου δεν ορίζει ελάχιστο αριθμό μελών για τη σύσταση ένωσης. Ο χειρισμός αυτός διαφέρει από τον αντίστοιχο προγενέστερων νόμων πλην του νόμου 602/1915 (άρθρο 85), με τον οποίο ουσιαστικά ταυτίζεται, αφού ο νόμος εκείνος όριζε ότι ίδιοι ή πλείονες συνεταιρισμοί δύνανται να ενώνονται εις ένωσιν ΟΜ. Από τους μεταγενέστερους νόμους, ο ν. 921/79 (άρθρο 56) απαιτούσε 15 ιδρυτικά μέλη, ο ν. 1541/85 (άρθρο 47) όριζε ότι σε κάθε νομό συνιστάται μόνο μία ένωση αγροτικών συνεταιρισμών, ο ν. 2169/93 (άρθρο 35) απαιτούσε τη συμμετοχή 30 τουλάχιστον αγροτικών συνεταιρισμών, η δε τροποποίησή του με το ν. 2181/94 επανέφερε τη διάταξη για τη σύσταση μιας ένωσης κατά νομό.

Οι προαναφερθέντες νόμοι επιδίωκαν τη δημιουργία μεγάλων ενώσεων. Στην πράξη τα αποτελέσματα υπήρξαν πενιχρά ως ανύπαρκτα για τους ίδιους λόγους που αναφέρθηκαν στην περίπτωση του αριθμού μελών πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών.

Οι νομοθεσίες άλλων χωρών προβλέπουν επίσης πολύ μικρό αριθμό ιδρυτικών μελών για τις δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις (2 στην Ολλανδία, στην Ισπανία, στην Ιρλανδία και στην Πορτογαλία, 3 στη Φινλανδία και στην Ιταλία) ή δεν ορίζεται αριθμός, οπότε δεν υπάρχει κατώτερο όριο. Επίσης, το σχέδιο καταστατικού ευρωπαϊκού συνεταιρισμού προβλέπει ελάχιστο αριθμό δύο συνεταιριστικών οργανώσεων.

Η περιφέρεια της ένωσης αγροτικών συνεταιρισμών ορίζεται επίσης από το καταστατικό.

Το άρθρο 27 καθορίζει τους βασικούς κανόνες λειτουργίας της γενικής συνέλευσης της Ένωσης. Η γενική συνέλευση απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους των συνεταιρισμών μελών. Ο αντιπρόσωπος του συνεταιρισμού ασκεί στη γενική συνέλευση της ένωσης όλα τα δικαιώματα του συνεταιρισμού, ενεργώντας στο πλαίσιο των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού του.

Στην ένωση κάθε μέλος διαθέτει μία τουλάχιστον υποχρεωτική μερίδα και μία ψήφο. Το καταστατικό ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την απόκτηση από τα μέλη πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών κάθε συνεταιρισμού με την ένωση για καθορισμένη περίοδο συναλλαγών. Ορίζει επίσης τις αντιστοιχούσες στις μερίδες ψήφους, οι οποίες δεν μπορεί να υπερβούν τις πέντε (5).

Για την εκλογή διοικητικού συμβουλίου της ένωσης (άρθρο 28) ισχύουν οι ίδιοι κανόνες με το διοικητικό συμβούλιο των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών.

Το άρθρο 29 αναφέρεται στις κεντρικές συνεταιριστικές ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.), οι οποίες συνιστώνται από ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών για δραστηριότητες σε ευρύτερη κλίμακα.. Οι κανόνες που ισχύουν για τις ενώσεις εφαρμόζονται ανάλογα και στις κεντρικές ενώσεις. Το καταστατικό των ΚΕ.Σ.Ε. μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή σ' αυτές και πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, οι οποίοι δεν μετέχουν σε ένωση αγροτικών συνεταιρισμών.

Δύο ή περισσότερες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις οποιουδήποτε βαθμού μπορούν να συνιστούν κοινοπραξία αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.) για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών τους (άρθρο 30). Οι Κ.Α.Σ.Ο. λογίζονται για την οργάνωση και λειτουργία τους ως δευτεροβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις.

Με το άρθρο 31 ορίζεται ότι οι διατάξεις του νόμου αυτού που θεσπίζουν οικονομικές ενισχύσεις, φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα ή αφορούν και ρυθμίζουν θέματα των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών εφαρμόζονται ανάλογα και για τις ενώσεις, κεντρικές ενώσεις και κοινοπραξίες αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

Με το άρθρο 32, προβλέπεται ότι οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις κάθε βαθμού, οι κοινοπραξίες τους και οι συνεταιριστικές εταιρείες μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους και με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ανώνυμες εταιρείες ή εταιρείες περιορισμένης ευθύνης. Οι εταιρείες αυτές θεωρούνται συνεταιριστικές εταιρείες όταν η πλειοψηφία των μετοχών τους ή των εταιρικών μεριδίων τους ανήκει σε αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις ή σε συνεταιριστικές εταιρείες τους. Οι μετοχές ανωνύμων συνεταιριστικών εταιρειών είναι πάντοτε ονομαστικές και σε περίπτωση μεταβίβασης μετοχών ή μεριδίων, δικαίωμα προτίμησης έχουν οι συμμετέχουσες οργανώσεις συνεταιριστικού χαρακτήρα.

Η παράγραφος 6 του άρθρου 32, παρέχει τη δυνατότητα συγχώνευσης δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και κοινοπραξιών με συνεταιριστικές εταιρείες. Τα προβλεπόμενα κίνητρα συγχώνευσης και οι φορολογικές απαλλαγές θα ισχύουν και στις περιπτώσεις αυτές.

Όπως είναι φανερό, με τις διατάξεις των άρθρων του παρόντος Κεφαλαίου παρέχονται στους συνεταιρισμούς όλες οι δυνατότητες σύστασης φορέων που να εξυπηρετούν τους σκοπούς τους.

Το άρθρο 33 αναφέρεται στην Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ), η οποία αποτελεί ιδεολογική και συντονιστική οργάνωση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων. Μέλη της είναι οι ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών αλλά το καταστατικό της μπορεί να προβλέπει ότι μέλη της μπορούν να γίνουν και κεντρικές ενώσεις, κοινοπραξίες, συνεταιριστικές εταιρείες και άλλες κοινές επιχειρήσεις με άλλους φορείς. Η ΠΑΣΕΓΕΣ έχει περιφέρεια ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, εκπροσωπεί τα μέλη της στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, μεριμνά για την τήρηση των συνεταιριστικών αρχών και την ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας, μπορεί να γνωμοδοτεί, μετά από αίτημα του Υπουργού Γεωργίας, για θέματα πολιτικής που αφορούν στα μέλη της και αναλαμβάνει άλλες μη εμπορικές δραστηριότητες που εξυπηρετούν τα μέλη της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι' ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 34

Οι ποινικές διατάξεις περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό και αναφέρονται σε αθέμιτες ενέργειες του διοικητικού συμβουλίου και των υπαλλήλων των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, των ελεγκτών, όσων παρεμποδίζουν την ομαλή λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης, όσων ενεργούν πράξεις διοίκησης, διαχείρισης ή ελέγχου μετά τη λήξη της θητείας τους, όσων συντελούν στη νόθευση των αποτελεσμάτων εκλογών καθώς και όσων χρησιμοποιούν καταχρηστικά τις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί ή παρέλειψαν τη σύνταξη και δημοσίευση του ισολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ / ΚΡΑΤΟΥΣ

Άρθρα 35, 36

Το άρθρο αυτά αναφέρονται σε οικονομικές ενισχύσεις, φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα για τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις. Μεταξύ των οικονομικών ενισχύσεων περιλαμβάνεται και η πίστωση από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Γεωργίας προς την ΠΑΣΕΓΕΣ για δαπάνες συνεταιριστικής εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης και επιμόρφωσης αιρετών στελεχών και υπαλλήλων των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων.

Ειδικότερα, το άρθρο 36 αναφέρεται σε κίνητρα που θα καθοριστούν με προεδρικά διατάγματα για τη συγχώνευση, την ανάπτυξη και τη μετατροπή ΑΣΟ και συνεταιριστικών εταιριών και τα οποία μπορούν να αναφέρονται στις επενδύσεις, στην ανάπτυξη, στην απόκτηση και κατάρτιση στελεχών, στην επιλεξιμότητα για ανάθεση έργων και στην ενθάρρυνση ανάληψης πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων προς όφελος των μελών τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρα 37, 38, 39, 40, 41, 42

Με το άρθρο 37 ορίζεται ότι το Ειρηνοδικείο τηρεί βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών στο οποίο έχει πρόσβαση κάθε ενδιαφερόμενος. Το άρθρο 38 αναφέρεται στο καθεστώς του προσωπικού των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, το οποίο δεν διαφοροποιείται από το ισχύον μέχρι τώρα. Καμία μεταβολή δεν επέρχεται επίσης στο ισχύον καθεστώς του νόμου 2169/93 για τις Κλαδικές Οργανώσεις Παραγωγής Αγροτικού Συνεταιρισμού (ΚΟΠΑΣ), (άρθρο 31 του ν. 2169/93), για τους δασικούς συνεταιρισμούς (άρθρο 44 του ν. 2169/93) και για τους αναγκαστικούς συνεταιρισμούς (άρθρο 47 του ν. 2169/93), στους οποίους αναφέρεται στο άρθρο 39.

Το άρθρο 40 περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις. Με την παράγραφο 1, παρέχεται χρονικό περιθώριο δύο ετών για την προσαρμογή των καταστατικών. Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας μπορεί το χρονικό αυτό περιθώριο να παραταθεί αλλά μόνο για ένα έτος ακόμη. Αν η προθεσμία που παρέχεται παρέλθει άπρακτη, οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις κάθε βαθμού και οι κοινοπραξίες τους διαλύονται με απόφαση του αρμοδίου δικαστηρίου, μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον ή της Εποπτεύουσας Αρχής.

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου έχουν λιγότερα από τον προβλεπόμενο στο νόμο αυτόν μέλη, συνεχίζουν τη λειτουργία τους (παρ.3).

Η παράγραφος 4 του άρθρου 40 ορίζει ότι στις αρχαιρεσίες που θα διεξαχθούν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μέχρι την προσαρμογή των καταστατικών, θα εφαρμόσουν οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 15 του νόμου αυτού. Ο αριθμός σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό του αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου ή των αντιπροσώπων.

Με το άρθρο 41 καταργείται κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις αυτού του νόμου ή που αναφέρεται και διέπει θέματα που ρυθμίζονται ειδικά από αυτόν το νόμο.

Το ακροτελεύτιο άρθρο 42 ορίζει ότι η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.



Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΑ.

Η **Σ.Ε.Κ.Ε.** αποτελεί τη συνεταιριστική επιχείρηση των Ελλήνων καπνοπαραγωγών στην επεξεργασία και στις εξαγωγές του καπνού.

Οικονομικά ισχυρή και επιχειρηματικά δραστήρια, η **Σ.Ε.Κ.Ε.** διαθέτει σύγχρονες εγκαταστάσεις για 22.000 τόνους καπνού, κυρίως στη Θεσσαλονίκη, στην Καβάλα και στην Ξάνθη.

Εξιοποιώντας τη γνώση και τη δύναμη της συνεργασίας, λειτουργεί ανταγωνιστικά και με επιτυχία στις συνθήκες του ισχυρού παγκόσμιου ανταγωνισμού στην αγορά του καπνού.

Με την απασχόληση 1.500 ατόμων στην περίοδο επεξεργασίας του καπνού, η **Σ.Ε.Κ.Ε.** αποτελεί σημαντικό στήριγμα για τα εισοδήματα των καπνοπαραγωγικών περιοχών.

Για μισό αιώνα και σε δύσκολους καιρούς, η **Σ.Ε.Κ.Ε.** στήριξε και στηρίζει την ελληνική καπνοπαραγωγή.



SYNEDIA S.A.

Σ.Ε.Κ.Ε. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ: ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ 1, ΕΥΟΣΜΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗ·ΤΗΛ.: (031) 60.93.00

ΥΠΟΚ/ΜΑ ΑΘΗΝΩΝ: Γ. ΓΕΝΑΔΙΟΥ 8 & ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ, ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 3305.047

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ 2810 του 2000

«ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ»

(ΦΕΚ/Α αριθ. φ. 61 της 9 Μαρτίου 2000)(*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμός — Σκοπός — Νομική Μορφή Διαβάθμιση — Δραστηριότητες

1. Η Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση (Α.Σ.Ο.) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Ως Α.Σ.Ο., θεωρούνται και οι αλιευτικοί, κτηνοτροφικοί, πτηνοτροφικοί, μελισσοκομικοί, σπηροτροφικοί, δασικοί, αγροτουριστικοί, αγροβιοτεχνικοί, οικοτεχνικοί και άλλοι συνεταιρισμοί, οποιουδήποτε κλάδου ή δραστηριότητας της αγροτικής οικονομίας.

2. Οι Α.Σ.Ο., διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες. Στις πρωτοβάθμιες υπάγονται οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.), στις δευτεροβάθμιες οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.) και οι Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.) και στις τριτοβάθμιες οι Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (Κ.Ε.Σ.Ε.).

3. Οι Α.Σ.Ο., όλων των βαθμίδων είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσουν κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών τους στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού τους.

4. Για την εκπλήρωση των σκοπών τους, οι Α.Σ.Ο., μπορεί να ιδρύουν υποκαταστήματα, παραρτήματα ή γραφεία στο εσωτερικό και το εξωτερικό, να συνιστούν νομικά πρόσωπα, να συμπράττουν σε κοινές επιχειρήσεις, με καταναλωτικούς ή άλλους συνεταιρισμούς, νομικά πρόσωπα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με κοινωφελείς οργανισμούς, με επιχειρήσεις οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), με συνεταιριστικές οργανώσεις άλλων χωρών και με φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα πλαίσια της διακρατικής ή και διεπαγγελματικής συνεργασίας.

Άρθρο 2

Περιφέρεια — Έδρα — Επωνυμία

1. Η περιφέρεια της Α.Σ.Ο., ορίζεται από το καταστατικό της.

2. Έδρα της Α.Σ.Ο., είναι ο δήμος ή η κοινότητα, όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της.

3. Η επωνυμία της Α.Σ.Ο., εκφράζει τον κύριο σκοπό ή τα αντικείμενα δραστηριότητας της Α.Σ.Ο., και περιλαμβάνει την ιδιότητά της ως αγροτικής, καθώς και την έδρα της.

(*) Ενημερωτική δημοσίευση. Για νομολογιακά ερμηνευτικά προβλήματα απαιτείται προσφυγή στο πρωτότυπο ΦΕΚ/Α/61 του 2000

Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης Α.Σ.Ο., που έχει την ίδια περιφέρεια και τον ίδιο σκοπό.

Η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις συναλλαγές και τις νομικές πράξεις της Α.Σ.Ο.

Τα έντυπα της Α.Σ.Ο., αναφέρουν την επωνυμία, την έδρα και τον αριθμό του φορολογικού της μητρώου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' **ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ**

Άρθρο 3

Όροι σύστασης — Έγκριση Καταχώρηση καταστατικού

1. Για τη σύσταση αγροτικού συνεταιρισμού απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και η υπογραφή του από επτά (7) τουλάχιστον πρόσωπα, που συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του νόμου αυτού, καθώς και η έγκρισή του από το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

2. Για την έγκριση του καταστατικού κατατίθεται από το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο αίτηση στο Ειρηνοδικείο, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.

3. Αν το καταστατικό δεν είναι σύννομο, το Ειρηνοδικείο αναβάλλει τη λήψη της απόφασης και εκδίδει μη οριστική απόφαση με την οποία καλεί το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις ή να συμπληρώσει τις ελλείψεις μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες, από τη δημοσίευση της παραπάνω αποφάσεως. Στη συνέχεια εκδίδεται η απόφαση του Ειρηνοδικείου. Εάν με την απόφαση γίνει δεκτή η αίτηση, καταχωρείται το καταστατικό στο Βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών, που τηρείται στο Ειρηνοδικείο, με μνεία του αριθμού της σχετικής απόφασης. Από την καταχώρηση αυτήν, ο Α.Σ., αποκτά νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα. Η ίδια διαδικασία τηρείται και για την τροποποίηση του καταστατικού. Κυρωμένο αντίγραφο της εγκριτικής απόφασης του Ειρηνοδικείου και του καταστατικού αποστέλλει η Γραμματεία του Ειρηνοδικείου στην εποπτεύουσα αρχή, εντός ενός (1) μηνός από την καταχώρηση της απόφασης.

4. Κατά της απόφασης του Ειρηνοδικείου μπορεί να ασκηθεί έφεση στο αρμόδιο δικαστήριο.

Άρθρο 4

Τύπος — Περιεχόμενο καταστατικού

1. Το καταστατικό του αγροτικού συνεταιρισμού καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, που χρονολογείται και υπογράφεται από τα ιδρυτικά μέλη και για να είναι έγκυρο πρέπει να καθορίζει τουλάχιστον:

α) Το ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο ή επωνυμία και κατοικία ή έδρα των ιδρυτικών μελών.

β) Την επωνυμία, την έδρα και την περιφέρεια του συνεταιρισμού.

γ) Το σκοπό και τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

δ) Τις προϋποθέσεις εισόδου, εξόδου και διαγραφής των μελών, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτών.

ε) Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας, τον αριθμό των πρόσθετων υποχρεωτικών και των προαιρετικών μερίδων που μπορεί να αποκτήσει το μέλος, τον τρόπο καταβολής της αξίας τους και τη διαδικασία απόδοσης των μερίδων.

στ) Την έκταση ευθύνης των μελών.

ζ) Τους όρους σύγκλησης και λειτουργίας και τις αρμοδιότητες των οργάνων διοίκησης (Γενική Συνέλευση, Διοικητικό Συμβούλιο).

η) Τον καθορισμό των ελαχίστων ποσοστών επί των πλεονασμάτων χρήσεως για το σχηματισμό αποθεματικών.

θ) Τη χρονική διάρκεια του συνεταιρισμού.

ι) Τον ορισμό προσωρινής διοίκησης για την έγκριση του καταστατικού και το χρόνο σύγκλησης της πρώτης γενικής συνέλευσης, για την ανάδειξη των οργάνων διοίκησης.

ια) Τον τρόπο ορισμού των ελεγκτών.

ιβ) Τη λύση και εκκαθάριση του Α.Σ.

2. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει και να ρυθμίζει θέματα που δεν ρυθμίζονται με το νόμο αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

ΜΕΛΗ — ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ — ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Άρθρο 5

Μέλη

1. Μέλη του αγροτικού συνεταιρισμού μπορεί να γίνουν φυσικά πρόσωπα, που έχουν πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία, απασχολούνται σε οποιονδήποτε κλάδο ή δραστηριότητα της αγροτικής οικονομίας που εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού, πληρούν τους όρους του καταστατικού του και αποδέχονται να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του.

2. Εφόσον προβλέπεται στο καταστατικό, μπορεί να γίνουν μέλη του συνεταιρισμού νομικά πρόσωπα, που έχουν ως καταστατικό σκοπό τους την άσκηση επιχείρησης αγροτικής παραγωγής, η οποία εξυπηρετείται από τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού. Οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής αυτών, καθώς και η εκπροσώπησή τους καθορίζονται από το καταστατικό.

Άρθρο 6

Εγγραφή — Αποχώρηση — Διαγραφή μέλους

1. Το διοικητικό συμβούλιο του αγροτικού συνεταιρισμού αποφασίζει αιτιολογημένα για την αποδοχή ή όχι της αίτησης εγγραφής προσώπου ως μέλους του συνεταιρισμού, εντός προθεσμίας που ορίζεται από το καταστατικό.

2. Αν η αίτηση απορριφθεί ή αν το διοικητικό συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός της παραπάνω προθεσμίας, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει εγγράφως στην πρώτη τακτική γενική συνέλευση, η οποία επιλαμβάνεται του αιτήματος και αποφασίζει οριστικά.

3. Το καταστατικό ορίζει τα κωλύματα για την εγγραφή μέλους, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις αποχώρησης και διαγραφής του, την ελάχιστη χρονική διάρκεια της παραμονής του και τους όρους και το χρόνο απόδοσης των συνεταιρικών μερίδων.

Άρθρο 7

Δικαιώματα και υποχρεώσεις μελών

1. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών προς το συνεταιρισμό ορίζονται από το καταστατικό, το οποίο πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά διατάξεις που ρυθμίζουν:

α) Τη συμμετοχή των μελών στις γενικές συνελεύσεις του συνεταιρισμού.

β) Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

γ) Τη συμμετοχή στη διανομή των πλεονασμάτων της διαχειριστικής χρήσεως.

δ) Τη συμμετοχή του μέλους στις δραστηριότητες και στις συναλλαγές του συνεταιρισμού.

2. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει κυρώσεις κατά των μελών, για τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους προς το συνεταιρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 8

Συνεταιρική μερίδα

1. Η συνεταιρική μερίδα είναι το ελάχιστο χρηματικό ποσό συμμετοχής κάθε μέλους στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Κάθε μέλος συμμετέχει στο συνεταιρισμό με μία (1) υποχρεωτική μερίδα και έχει μία ψήφο. Το ύψος και οι προϋποθέσεις καταβολής της αξίας της ορίζονται από το καταστατικό. Η συνεταιρική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για όλα τα μέλη.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει όρους και προϋποθέσεις για την απόκτηση από κάθε μέλος πρόσθετων υποχρεωτικών μεριδίων, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του με το συνεταιρισμό. Στην έννοια της συναλλαγής περιλαμβάνεται το άθροισμα της αξίας των προϊόντων, των εφοδίων και των υπηρεσιών που παρέχονται στα μέλη από το συνεταιρισμό, καθώς και των προϊόντων που διαθέτουν σε αυτόν ή μέσω αυτού σε τρίτους. Στην περίπτωση αυτήν το καταστατικό ορίζει τις ψήφους που αντιστοιχούν στις πρόσθετες μερίδες. Ο συνολικός αριθμός των ψήφων στις πρωτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις δεν μπορεί, σε καμιά περίπτωση, να υπερβεί τις τρεις (3).

2. Η αύξηση ή η μείωση της αξίας μερίδας γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης.

3. Το καταστατικό μπορεί επίσης να προβλέπει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την απόκτηση προαιρετικών μεριδίων από τα μέλη, τους εργαζόμενους στο συνεταιρισμό και τρίτους. Στην περίπτωση αυτήν μπορεί να προβλέπει προνόμια υπέρ των προαιρετικών μεριδίων. Οι προαιρετικές μερίδες δεν παρέχουν δικαίωμα ψήφου.

4. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι οι υποχρεωτικές μερίδες είναι έντοκες. Ο χρόνος και ο τρόπος απόδοσης των τόκων ορίζεται στο καταστατικό.

5. Εάν το καταστατικό δεν απαγορεύει τη μεταβίβαση της συνεταιρικής μερίδας, αυτή είναι δυνατή μόνο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού, σε πρόσωπο που έχει τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του νόμου αυτού.

6. Σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού, ο κληρονόμος, ή όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι, αυτός που υποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία τους, εφόσον έχει τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 του νόμου αυτού, υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε. Αν δεν υποδειχθεί, η ονομαστική αξία της μερίδας, όπως τυχόν έχει προσauξηθεί ή μειωθεί ανάλογα, όταν υπάρχει ζημία, αποδίδεται στους κληρονόμους στο τέλος της χρήσης.

Άρθρο 9

Ευθύνη και υποχρεώσεις των μελών προς τρίτους

1. Η ευθύνη των μελών του αγροτικού συνεταιρισμού για τις υποχρεώσεις του προς τρίτους είναι επικουρική και περιορίζεται μέχρι του ορίου που ορίζει το καταστατικό. Η έκταση της ευθύνης αυτής ορίζεται από το καταστατικό ως ίση με το ποσό της υποχρεωτικής και των τυχόν πρόσθετων υποχρεωτικών μεριδίων ή με ακέραιο πολλαπλάσιο του ποσού αυτού.

2. Τα μέλη έχουν την ευθύνη της προηγούμενης παραγράφου και μετά την έξοδό τους από το συνεταιρισμό, για υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν όταν ήταν μέλη ή για προηγούμενες υποχρεώσεις, τις οποίες αποδέχθηκαν κατά την εγγραφή τους.

3. Αξιώσεις τρίτων, από την ευθύνη των μελών του συνεταιρισμού κατά τις παραγράφους 1 και 2, παραγράφονται μετά παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκαν.

4. Η ευθύνη των μελών παύει οπωσδήποτε μετά την πάροδο ενός έτους από το πέρας της πτωχεύσεως ή της εκκαθαρίσεως του συνεταιρισμού, εκτός αν μέσα στο έτος έχει ασκηθεί εναντίον τους αγωγή.

5. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση των μελών και των οργάνων του συνεταιρισμού,

για υποχρεώσεις του συνεταιρισμού προς τρίτους και το Δημόσιο, καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ μελών και συνεταιρισμού.

6. Οι δανειστές μέλους αγροτικού συνεταιρισμού δεν έχουν δικαίωμα επί της περιουσίας του συνεταιρισμού ή των πλεονασμάτων χρήσεων ή των συνεταιρικών μερίδων, υποχρεωτιών ή προαιρετικών, για οφειλές του μέλους προς αυτούς.

7. Δεν υπόκεινται σε κατάσχεση ή στη λήψη ασφαλιστικού μέτρου, για οφειλές των μελών προς τρίτους:

α) Το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων, που έχουν παραχωρηθεί στο συνεταιρισμό.

β) Τα προϊόντα της παραγωγής των μελών, που παραδόθηκαν στο συνεταιρισμό για πώληση ή διάθεση στην αγορά, αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία.

γ) Το τίμημα των προϊόντων της περίπτωσης β'.

8. Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια του συνεταιρισμού, ως τρίτου, χρημάτων τα οποία έχουν ληφθεί από πιστωτικά ιδρύματα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους, καθώς και παροχές σε είδος του αγροτικού συνεταιρισμού προς τα μέλη του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Άρθρο 10

Γενική Συνέλευση — Αρμοδιότητες — Σύγκληση

1. Η γενική συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο του συνεταιρισμού. Στη γενική συνέλευση μετέχουν όλα τα μέλη που έχουν εκπληρώσει όλες τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις προς το συνεταιρισμό.

Στη γενική συνέλευση κάθε μέλος έχει μία (1) ψήφο.

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει ότι ο συνεταίρος διαθέτει περισσότερες της μίας (1) ψήφους και μέχρι τρεις (3), σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 8 του νόμου αυτού.

Η γενική συνέλευση αποφασίζει για κάθε θέμα για το οποίο δεν προβλέπεται άλλο αρμόδιο όργανο.

2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της γενικής συνέλευσης ανήκουν:

α) Η τροποποίηση του καταστατικού.

β) Η συγχώνευση, η μετατροπή, η παράταση της διάρκειας και η διάλυση του συνεταιρισμού.

γ) Η εκλογή και η ανάκληση των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

δ) Η έγκριση του ισολογισμού και του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης.

ε) Η επιβάρυνση των μελών από τυχόν ζημίες.

στ) Η μεταβολή του ύψους της συνεταιρικής μερίδας.

ζ) Η επιβολή εισφοράς στα μέλη.

η) Η έγκριση του προγράμματος επιχειρηματικής δράσης και ανάπτυξης του συνεταιρισμού και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός.

θ) Η έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.

ι) Η απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.

ια) Η ψήφιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως Προσωπικού.

ιβ) Η απόφαση για την αγορά και πώληση ακινήτων.

ιγ) Η απόφαση για τη συγκρότηση και λειτουργία από τα μέλη του συνεταιρισμού Κλαδικών Οργανώσεων Παραγωγής Αγροτικού Συνεταιρισμού (Κ.Ο.Π.Α.Σ.), που αντιστοιχούν στους κλά-

δους παραγωγής και στα βασικά προϊόντα ή δραστηριότητες του συνεταιρισμού.

ιδ) Ο ορισμός των ελεγκτών του άρθρου 17 για την επόμενη οικονομική χρήση και ο καθορισμός της αμοιβής τους.

ιε) Κάθε άλλο θέμα, που προβλέπεται στο καταστατικό.

3. Η γενική συνέλευση μπορεί, με απόφασή της, να μεταβιβάζει στο διοικητικό συμβούλιο την αρμοδιότητα για την άσκηση των, με στοιχεία ια' και ιβ' της προηγούμενης παραγράφου, αρμοδιοτήτων της.

4. Η γενική συνέλευση συγκαλείται από το διοικητικό συμβούλιο σε τακτική σύνοδο μία φορά το χρόνο και συνεδριάζει στην έδρα του συνεταιρισμού μέσα σε έξι (6) το πολύ μήνες από τη λήξη της χρήσεως.

Η διαδικασία σύγκλησης της γενικής συνέλευσης και διεύθυνσης των εργασιών της, ορίζεται από το καταστατικό.

5. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να συγκαλεί έκτακτη γενική συνέλευση για λόγους, που προβλέπονται από το νόμο ή το καταστατικό ή όταν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του συνεταιρισμού.

6. Το ένα πέμπτο (1/5) των μελών του συνεταιρισμού μπορεί να ζητήσει από το διοικητικό συμβούλιο τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης, αναφέροντας υποχρεωτικά στην αίτησή του τα προς συζήτηση θέματα.

Αν το διοικητικό συμβούλιο δεν συγκαλέσει τη γενική συνέλευση μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, τα παραπάνω μέλη έχουν το δικαίωμα σύγκλησής της.

Άρθρο 11

Απαρτία

1. Η γενική συνέλευση συνεδριάζει εγκύρως, εφόσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη του συνεταιρισμού με δικαίωμα ψήφου τα οποία εκπροσωπούν πλέον του μισού ($\frac{1}{2}$) του όλου αριθμού των ψήφων.

2. Αν διαπιστωθεί έλλειψη απαρτίας κατά την έναρξη της συνεδρίασης, η γενική συνέλευση συνέρχεται, χωρίς νέα πρόσκληση, στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης. Στην επαναληπτική αυτή συνεδρίαση, απαρτία υπάρχει, οποιοσδήποτε και αν είναι ο αριθμός των εκπροσωπούμενων σε αυτήν ψήφων.

3. Κατ' εξαίρεση, αν πρόκειται για αποφάσεις που αφορούν στην: α) μεταβολή του σκοπού του συνεταιρισμού, β) συγχώνευση με άλλο συνεταιρισμό, γ) μετατροπή του συνεταιρισμού, δ) διάλυση του συνεταιρισμού, και ε) τροποποίηση του καταστατικού, η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως, εφόσον, στην έναρξη της συνεδρίασης, είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη του συνεταιρισμού, που έχουν δικαίωμα ψήφου και εκπροσωπούν τουλάχιστον τα δύο τρίτα ($\frac{2}{3}$) του όλου αριθμού των ψήφων. Εάν δεν συντελεστεί η απαρτία αυτή, η γενική συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική συνέλευση, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο, οπότε βρίσκεται σε απαρτία, εφόσον στην έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντα ή αντιπροσωπεύονται μέλη, που έχουν δικαίωμα ψήφου και εκπροσωπούν τουλάχιστο το μισό ($\frac{1}{2}$) του όλου αριθμού των ψήφων.

4. Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα συγκεκριμένα θέματα, στα οποία, για τη λήψη αποφάσεων, απαιτείται η απαρτία που προβλέπεται στην παράγραφο 3.

Άρθρο 12

Απόφαση

1. Η γενική συνέλευση αποφασίζει για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης με απόλυτη πλειοψηφία των σε αυτήν εκπροσωπούμενων ψήφων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο αυτόν ή το καταστατικό. Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης είναι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού, έστω και αν διαφωνούν ή είναι απόντα.

2. Κατ' εξαίρεση η γενική συνέλευση αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των ψήφων, που εκπροσωπούνται σε αυτήν:

- α) για τη μεταβολή του σκοπού του συνεταιρισμού,
- β) για τη συγχώνευση με άλλο συνεταιρισμό,
- γ) για τη μετατροπή του συνεταιρισμού,
- δ) για τη διάλυση του συνεταιρισμού, και
- ε) για την τροποποίηση του καταστατικού.

Το καταστατικό μπορεί να ορίζει και άλλα θέματα στα οποία, για τη λήψη αποφάσεων, απαιτείται η αυξημένη απαρτία της παραγράφου 3 του άρθρου 11 και η πλειοψηφία που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφος.

3. Η γενική συνέλευση αποφασίζει με μυστική ψηφοφορία για τα θέματα που αφορούν:

- α) Αρχαιρεσίες.
- β) Απαλλαγή από την ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου.
- γ) Έγκριση του ισολογισμού, του απολογισμού και του πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης.
- δ) Προσωπικά θέματα.

Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δεν απαλλαγούν από την ευθύνη ή δεν εγκριθεί ο ισολογισμός, ο απολογισμός και ο πίνακας αποτελεσμάτων χρήσης, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, μετά την ανάγνωση της έκθεσης των ελεγκτών, αποφασίζει για την ανάκληση ή μη των μελών του διοικητικού συμβουλίου και την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

Αν τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ανακληθούν, η γενική συνέλευση, στην ίδια συνεδρίαση, εκλέγει προσωρινό διοικητικό συμβούλιο, το οποίο υποχρεούται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών να συγκαλέσει γενική συνέλευση των μελών του συνεταιρισμού, με θέμα την εκλογή νέου διοικητικού συμβουλίου.

4. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου δικαιούνται να μετάσχουν στην ψηφοφορία για τα θέματα της απαλλαγής από την ευθύνη τους, μόνο με τις ψήφους που διαθέτουν τα ίδια.

Άρθρο 13

Προσβολή αποφάσεων γενικών συνελεύσεων

1. Απόφαση της γενικής συνέλευσης, η οποία αντιβαίνει στο νόμο ή στο καταστατικό, είναι άκυρη.

2. Η ακυρότητα αποφάσεων κηρύσσεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού, μετά από αίτηση κάθε μέλους ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη λήψη της απόφασης από τη γενική συνέλευση και κοινοποιείται στο συνεταιρισμό.

3. Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση. Δικαίωμα άσκησης έφεσης έχει και η εποπτεύουσα αρχή.

Η έφεση ασκείται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασής του.

Άρθρο 14

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση.

Ο αριθμός των μελών του ορίζεται από το καταστατικό και είναι πάντοτε περιττός. Τα μέλη δεν μπορεί να είναι λιγότερα από τρία (3).

Η διάρκεια της θητείας των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) ούτε μικρότερη των δύο (2) ετών. Οι σύμβουλοι είναι επανεκλέξιμοι και ανακαλούνται ελευθέρως από τη γενική συνέλευση.

Αν τρεις (3) μήνες πριν από την εκλογή των μελών του διοικητικού συμβουλίου ο αριθμός του τακτικού προσωπικού του συνεταιρισμού είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20), στο διοικητικό συμβούλιο μετέχει, ως επιπλέον μέλος του, εκπρόσωπος του παραπάνω προσωπικού. Ο εκπρόσωπος αυτός συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου μόνο σε θέματα προσωπικού.

2. Το διοικητικό συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό δικαστικώς και εξωδίκως. Την εκπροσώπησή του αυτή μπορεί να την αναθέτει στον Πρόεδρο ή σε άλλο μέλος του ή στον κατά την παράγραφο 9 του άρθρου αυτού Γενικό Διευθυντή (Μάνατζερ). Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί επίσης να αναθέτει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλος αυτού ή σε στέλεχος ή υπάλληλο του συνεταιρισμού.

3. Το διοικητικό συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία, όταν τα παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα μέλη του είναι περισσότερα από τα απόντα, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί οι παρόντες σύμβουλοι να είναι λιγότεροι από τρεις (3). Το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευόμενων μελών.

4. Το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση του συνεταιρισμού, τη διαχείριση της περιουσίας και των υποθέσεων του και την επιδίωξη του σκοπού του. Οι αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται στο καταστατικό.

5. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ευθύνονται συμμέτρως για κάθε ζημία που προκάλεσαν, με υπαιτιότητά τους, στο συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι αξιώσεις του συνεταιρισμού παραγράφονται μετά από τρία (3) έτη από την τέλεση της πράξης, εκτός αν πρόκειται για ζημία από δόλο, οπότε παραγράφονται μετά από δέκα (10) έτη.

6. Μέλος του διοικητικού συμβουλίου δεν μπορεί να ψηφίζει στις συνεδριάσεις του για θέματα που αφορούν στον ίδιο, στη σύζυγο ή σε συγγενείς του εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του δεύτερου βαθμού.

7. Το καταστατικό του συνεταιρισμού μπορεί να προβλέπει την παροχή στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου:

α) Αποζημιώσεως, για την απασχόλησή τους με υποθέσεις του συνεταιρισμού, οι οποίες τους ανατίθενται με ειδική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου.

β) Εξόδων κίνησης και παράστασης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του.

Το ύψος της αποζημιώσεως και των εξόδων κίνησης και παράστασης καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, ύστερα από εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου.

8. Αν ο πρόεδρος ή μέλος του διοικητικού συμβουλίου είναι αντίδικοι του συνεταιρισμού, το συνεταιρισμό εκπροσωπεί, το, ειδικώς από αυτό, εξουσιοδοτημένο μέλος του, εκτός αν η γενική συνέλευση διορίσει ειδικούς εκπροσώπους.

9. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα ορισμού από το διοικητικό συμβούλιο Γενικού Διευθυντή (Μάνατζερ), στον οποίο να αναθέτει με σύμβαση τη μερική ή ολική άσκηση των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του διοικητικού συμβουλίου, πλην εκείνων που, κατά το νόμο ή το καταστατικό, απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και τη γενική διεύθυνση και διαχείριση των υποθέσεων του συνεταιρισμού. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου καθορίζονται τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες του Γενικού Διευθυντή.

Ο Γενικός Διευθυντής επιλέγεται μετά από προκήρυξη που δημοσιεύεται στον ημερήσιο Τύπο.

Άρθρο 15

Αρχαιρείσιες

1. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του διοικητικού συμβουλίου διενεργούνται από εφορευτική επιτροπή. Η διαδικασία εκλογής των αντιπροσώπων και των αναπληρωτών τους σε ανώτερης βαθμίδας συνεταιριστικές οργανώσεις, συνεταιριστικές εταιρείες ή σε νομικά πρόσωπα, στα οποία συμμετέχει ο συνεταιρισμός, καθορίζεται από το καταστατικό. Στις εκλογές των δευτεροβάθμιων, των τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων και της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., προεδρεύει της εφορευτικής επιτροπής δικαστικός λειτουργός διοριζόμενος

από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας τους.

2. Η εκλογή διενεργείται με μυστική ψηφοφορία και με ενιαίο ψηφοδέλτιο. Στο ψηφοδέλτιο αναγράφονται με αλφαβητική σειρά τα ονοματεπώνυμα των υποψηφίων.

3. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να ορίζεται από το καταστατικό μεγαλύτερος του μισού ($\frac{1}{2}$) του όλου αριθμού των μελών του διοικητικού συμβουλίου. Στην περίπτωση που προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός. Ψηφοδέλτια που περιέχουν αριθμό σταυρών μεγαλύτερο από τον οριζόμενο από το καταστατικό ή χωρίς σταυρό είναι άκυρα.

4. Εκλεγέντες θεωρούνται αυτοί που συγκέντρωσαν τις περισσότερες ψήφους. Αν υπάρχει ισοψηφία γίνεται κλήρωση. Όσοι δεν εκλεγούν θεωρούνται επιλαχόντες κατά τη σειρά του αριθμού των ψήφων που έλαβαν.

5. Οι επιλαχόντες καταλαμβάνουν κενούμενες θέσεις τακτικών μελών μέχρι τη λήξη της θητείας τους.

6. Οι διαδικασίες διεξαγωγής των αρχαιρεσιών, της εκλογής της εφορευτικής επιτροπής και κάθε άλλο συναφές θέμα ορίζονται από το καταστατικό.

7. Το διοικητικό συμβούλιο στην πρώτη, μετά την εκλογή του, συνεδρίαση συγκροτείται σε σώμα, σύμφωνα με το καταστατικό.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει τη δυνατότητα και τις προϋποθέσεις ανακατανομής των αξιωματών στο διοικητικό συμβούλιο. Αν στο καταστατικό δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη, η ανακατανομή των αξιωματών μπορεί να γίνει εφόσον αποφασισθεί από τα δύο τρίτα ($\frac{2}{3}$) του συνόλου των μελών του. Όταν προκύπτει κλάσμα ισχύει ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός.

8. Αν κενωθεί η θέση μέλους του διοικητικού συμβουλίου και δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη, το διοικητικό συμβούλιο, με απόφαση των λοιπών μελών του, συμπληρώνει την κενή θέση εκλέγοντας σε αυτήν μέλος του συνεταιρισμού.

Τα ως άνω οριζόμενα μέλη διατηρούν την ιδιότητά τους αυτή μέχρι τη σύγκληση της πρώτης τακτικής ή έκτακτης γενικής συνέλευσης, η οποία επικυρώνει την εκλογή τους ή, σε αντίθετη περίπτωση, εκλέγει νέα μέλη.

Σε περίπτωση παραίτησης της πλειοψηφίας ή του συνόλου των μελών του Δ.Σ., διενεργούνται αρχαιρεσίες.

9. Δεν μπορεί να εκλεγεί μέλος στα όργανα διοίκησης της συνεταιριστικής οργάνωσης όποιος καταδικάσθηκε με τελεσίδικη απόφαση σε οποιαδήποτε ποινή για: κλοπή, απάτη, υπεξαίρεση (κοινή ή στην υπηρεσία), εκβίαση, πλαστογραφία, ψευδορκία, απιστία, δωροδοκία, παράβαση καθήκοντος, υφαρπαγή ψευδούς βεβαίωσης, υπεξαγωγή εγγράφου, λαθρεμπορία και εμπορία ναρκωτικών.

Εάν κατά τη διάρκεια της θητείας του οργάνου διαπιστωθεί για μέλος του η ύπαρξη οποιουδήποτε από τα κωλύματα που προαναφέρθηκαν, το μέλος αυτό εκπίπτει αυτοδικαίως από μέλος του οργάνου, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 5 και 8.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΠΟΠΤΕΙΑ — ΕΛΕΓΧΟΣ

Άρθρο 16

Κρατική εποπτεία

1. Η εποπτεία επί των Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και των συνεταιριστικών εταιριών (Σ.Ε.) του άρθρου 32 ασκείται από τον Υπουργό Γεωργίας. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκεκριμένα έργα εποπτείας μπορεί να ανατίθενται σε υπαλλήλους του Υπουργείου Γεωργίας. Συγκεκριμένα έργα ελέγχου μπορεί επίσης να αναθέτει ο Υπουργός Γεωργίας σε ορκωτούς ελεγκτές ή σε ελεγκτές πτυχιούχους

ανωτάτων σχολών που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, σύμφωνα με το π.δ. 475/1991 (ΦΕΚ 176 Α'), καθώς και σε άλλους ειδικούς επιστήμονες ή εμπειρογνώμονες.

2. Η εποπτεία αφορά στη σύννομη λειτουργία και στην υποβοήθηση του έργου τους και περιλαμβάνει ιδίως την εξακρίβωση της καταβολής της αξίας των συνεταιρικών μερίδων ή των άλλων ληξιπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων των μελών τους, την τήρηση των διατάξεων των νόμων, του καταστατικού και των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων, καθώς και την εξακρίβωση της αλήθειας του ισολογισμού, των λοιπών ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και γενικά των τηρούμενων από τις συνεταιριστικές οργανώσεις βιβλίων και στοιχείων.

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας εντός (1) έτους από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, καθορίζονται το περιεχόμενο και ο τρόπος άσκησης της εποπτείας, τα καθήκοντα των οργάνων άσκησης αυτής, οι υποχρεώσεις των εποπτευομένων προς την εποπτεύουσα αρχή, ιδίως για την παροχή εγγράφων ή άλλων αναγκαίων για την άσκηση της εποπτείας στοιχείων και πληροφοριών, καθώς και οι επιβαλλόμενες διοικητικές κυρώσεις από την εποπτεύουσα αρχή, στην περίπτωση μη σύννομης λειτουργίας των συνεταιριστικών οργανώσεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

4. Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση της κρατικής εποπτείας.

Άρθρο 17

Έλεγχος

1. Ο διαχειρισμός, λογιστικός και οικονομικός έλεγχος των Α.Σ.Ο. κάθε βαθμίδας ασκείται ως ακολούθως:

α) Στις Α.Σ.Ο., για τις οποίες συντρέχουν οι προϋποθέσεις ελέγχου των ανωνύμων εταιριών, με βάση τα προς εκτέλεση του κ.ν. 2190/1920 εκδοθέντα ή εκδοθησόμενα προεδρικά διατάγματα ή υπουργικές αποφάσεις, από μέλη των ορκωτών ελεγκτών, σύμφωνα με τις διατάξεις του ίδιου νόμου, όπως κάθε φορά ισχύει.

β) Στις λοιπές Α.Σ.Ο., από ορκωτούς ελεγκτές ή από ελεγκτές πτυχιούχους ανωτάτων σχολών, που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ. 475/1991.

2. Δεν μπορούν να ορισθούν ελεγκτές μέλη και υπάλληλοι της ελεγχόμενης ή υπερκείμενης αυτής οργάνωσης.

3. Οι ελεγκτές και ισόριθμοι αναπληρωτές τους ορίζονται από την προηγούμενη τακτική γενική συνέλευση των Α.Σ.Ο., πλην των ελεγκτών της πρώτης εταιρικής χρήσεως, οι οποίοι ορίζονται από το καταστατικό. Η αμοιβή των ελεγκτών ορίζεται με την απόφαση ορισμού τους ή από το καταστατικό. Οι ελεγκτές μπορούν να επαναδιορίζονται, όχι όμως για περισσότερες από πέντε (5) συνεχείς χρήσεις και υποχρεούνται να υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου στο διοικητικό συμβούλιο της ελεγχόμενης οργάνωσης και στην εποπτεύουσα αρχή, το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση.

4. Οι ελεγκτές υποβάλλουν το πόρισμα του ελέγχου στο διοικητικό συμβούλιο της Α.Σ.Ο., το οποίο υποχρεούται να το ανακοινώσει στην πρώτη μετά τον έλεγχο γενική συνέλευση των μελών της. Αντίγραφο του πορίσματος υποβάλλουν οι ελεγκτές στην εποπτεύουσα αρχή. Το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να καλεί εγγράφως τον ελεγκτή πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης, για να παρίσταται σε αυτήν.

Ο ελεγκτής υποχρεούται να παρίσταται στη γενική συνέλευση και να παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση του ζητηθεί.

Αν από το πόρισμα του ελέγχου υπάρχουν ενδείξεις ότι έχουν τελεστεί πράξεις, που τιμωρούνται από τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα ή των άλλων ειδικών ποινικών νόμων, οι ελεγκτές υποχρεούνται εντός δέκα (10) ημερών να υποβάλλουν το πόρισμά τους ή τη σχετική έκθεσή τους στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή και να αναφέρουν στον Υπουργό Γεωργίας τις

παραβάσεις του νόμου ή του καταστατικού.

Οι ελεγχόμενοι έχουν υποχρέωση να θέτουν στη διάθεση των ελεγκτών κατάλληλο χώρο, όλα τα βιβλία και τα στοιχεία και να παρέχουν κάθε πληροφορία που χρειάζεται ο ελεγκτής για την εκτέλεση του έργου του.

Οι ελεγκτές δικαιούνται κατά την άσκηση των καθηκόντων τους να ελέγχουν τα βιβλία, τους λογαριασμούς και κάθε άλλο στοιχείο της συνεταιριστικής οργάνωσης, που κρίνεται χρήσιμο για την πλήρη και επιτυχή εκτέλεση του έργου τους.

Οι ελεγκτές ελέγχουν ιδίως:

α) Τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων των θεσμικών οργάνων των Α.Σ.Ο.

β) Τη λογιστική τάξη και ιδίως αν τηρήθηκαν οι αρχές και κανόνες της λογιστικής επιστήμης.

γ) Την οικονομική κατάσταση των Α.Σ.Ο., που προκύπτει από τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, τα στοιχεία του ισολογισμού, του λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» και των προσαρτημάτων. Στο πόρισμα πρέπει να προσδιορίζεται η πορεία της οικονομικής κατάστασης των Α.Σ.Ο., στο πλαίσιο των καταστατικών τους σκοπών και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης τους.

δ) Τη διαχειριστική τάξη, όσον αφορά τη νομιμότητα μόνο της πραγματοποίησης των δαπανών και αποσκοπεί κυρίως στη διαπίστωση τυχόν διαπραχθεισών ατασθαλιών, καταχρήσεων ή άλλων παραβάσεων και τον εντοπισμό των υπευθύνων.

5. α) Ο Υπουργός Γεωργίας μπορεί να ζητήσει από τους ελεγκτές έκτακτο έλεγχο των Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας.

β) Οι ελεγκτές, με αίτησή τους προς το διοικητικό συμβούλιο, μπορεί να ζητήσουν τη σύγκληση έκτακτης γενικής συνέλευσης, αναφέροντας σε αυτήν τα προς συζήτηση θέματα. Το διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί υποχρεωτικά τη γενική συνέλευση μέσα σε ένα (1) μήνα, από την υποβολή της αίτησης, με θέματα τα αναφερόμενα στην αίτηση.

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την άσκηση του ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Άρθρο 18

Διαχειριστική χρήση

1. Η διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερους από δώδεκα (12) μήνες. Εξαιρετικώς η πρώτη διαχειριστική χρήση μπορεί να ορίζεται για χρονικό διάστημα μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

2. Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται τα βιβλία της συνεταιριστικής οργάνωσης, ενεργείται η απογραφή της περιουσίας της και καταρτίζονται ο ισολογισμός και ο λογαριασμός «Αποτελέσματα Χρήσης», που υποβάλλονται από το διοικητικό συμβούλιο στην τακτική γενική συνέλευση μαζί με τις αναγκαίες επεξηγηματικές εκθέσεις και τις εκθέσεις λογοδοσίας για τα πεπραγμένα του έτους που έληξε.

3. Το διοικητικό συμβούλιο συντάσσει πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης της Α.Σ.Ο., για την επόμενη χρήση, το οποίο συνοδεύεται από προϋπολογισμό δαπάνων και το υποβάλλει για έγκριση στη γενική συνέλευση.

Άρθρο 19

Διαχειριστικό υπόλοιπο — Πλεονάσματα — Κέρδη

1. Αν από τα ακαθάριστα έσοδα της Α.Σ.Ο., αφαιρεθούν οι κάθε είδους δαπάνες, οι ζημίες, οι αποσβέσεις και οι τόκοι των υποχρεωτικών και των προαιρετικών μερίδων, το υπόλοιπο που απομένει αποτελεί το διαχειριστικό υπόλοιπο της χρήσης. Το διαχειριστικό υπόλοιπο περιλαμβάνει πλεονάσματα και κέρδη. Τα πλεονάσματα προέρχονται από τις κατά το άρθρο 8 συναλ-

λαγές της συνεταιριστικής οργάνωσης με τα μέλη της. Το πέραν του πλεονάσματος υπόλοιπο λογίζεται ότι προέρχεται από τις συναλλαγές με τρίτους και συνιστά κέρδη.

2. Εάν το καταστατικό προβλέπει συμμετοχή των προαιρετικών μερίδων στα πλεονάσματα ή στα κέρδη ή και στα δύο, τα ποσά που αναλογούν αφαιρούνται πριν από οποιαδήποτε άλλη χρησιμοποίηση των πλεονασμάτων και των κερδών.

3. Από τα πλεονάσματα, πριν από την αφαίρεση για τις προαιρετικές μερίδες, κρατείται ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Η κράτηση αυτή παύει να είναι υποχρεωτική όταν το τακτικό αποθεματικό φθάσει στο ύψος του συνολικού ποσού των υποχρεωτικών μερίδων των μελών του συνεταιρισμού και επαναφέρεται εάν το τακτικό αποθεματικό υστερήσει έναντι του συνολικού ποσού των μερίδων των μελών. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό κράτησης. Το μέρος των πλεονασμάτων που μεταφέρεται στο τακτικό αποθεματικό λογίζεται ως ισόποση εισφορά των μελών.

4. Το υπόλοιπο των πλεονασμάτων, που απομένει μετά την κράτηση της προηγούμενης παραγράφου, διατίθεται για την:

- (α) ανάπτυξη του συνεταιρισμού,
 - (β) απόδοση στα μέλη ανάλογα με τις συναλλαγές τους με το συνεταιρισμό,
 - (γ) υποστήριξη άλλων δραστηριοτήτων που εγκρίνονται από τα μέλη,
- όπως ειδικότερα ορίζεται στο καταστατικό.

5. Τα ποσά της περίπτωσης β' της προηγούμενης παραγράφου μπορεί, με απόφαση της γενικής συνέλευσης, να παραμείνουν στο συνεταιρισμό ως εξατομικευμένες έντοκες καταθέσεις προθεσμίας των μελών. Το επιτόκιο που καταβάλλεται στην περίπτωση αυτήν καθορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης και δεν μπορεί να υπερβαίνει το επιτόκιο δανεισμού του συνεταιρισμού από τις τράπεζες.

6. Στο τακτικό αποθεματικό περιέρχονται:

- α) Τα κέρδη, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1, μετά τη φορολόγησή τους.
- β) Η κράτηση της παραγράφου 3.
- γ) Τα έσοδα που περιέρχονται στο συνεταιρισμό από χαριστική αιτία.
- δ) Κάθε άλλο έσοδο, για το οποίο δεν ορίζεται διαφορετικά από το καταστατικό.

Άρθρο 20

Τηρούμενα βιβλία

1. Οι Α.Σ.Ο., τηρούν τα βιβλία που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, καθώς και τα παρακάτω, θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., βιβλία:

- α) Βιβλίο μητρώου μελών.
- β) Βιβλίο πρακτικών των γενικών συνελεύσεων και του διοικητικού συμβουλίου.
- γ) Βιβλίο απογραφής και ισολογισμού, και
- δ) Κάθε άλλο βιβλίο, που προβλέπεται από το καταστατικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ — ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ — ΠΤΩΧΕΥΣΗ ΔΙΑΛΥΣΗ — ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

Άρθρο 21

Συγχώνευση — Διαδικασία — Μετατροπή

1. Δύο ή περισσότερες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις μπορεί να συγχωνευθούν είτε με τη σύσταση νέας συνεταιριστικής οργάνωσης, στην οποία ενσωματώνονται οι συγχωνευόμενες, είτε με την απορρόφηση μιας ή περισσότερων υφιστάμενων συνεταιριστικών οργανώσεων από άλλη, η οποία ήδη λειτουργεί.

2. Για τη συγχώνευση απαιτείται:

α) Απόφαση των γενικών συνελεύσεων καθεμίας από τις προς συγχώνευση συνεταιριστικές οργανώσεις, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία, που ορίζεται στις παραγράφους 3 και 2 των άρθρων 11 και 12, αντίστοιχα, του νόμου αυτού. Η απόφαση αυτή αφορά την έγκριση του σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης και τις, κατά περίπτωση, τροποποιήσεις του καταστατικού, που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της συγχώνευσης.

β) Δημοσίευση των αποφάσεων της περιπτώσεις α', περιληπτικά, σε μία εφημερίδα του νομού της έδρας των υπό συγχώνευση συνεταιριστικών οργανώσεων.

γ) Εκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, από επιτροπή εμπειρογνομόνων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του κ.ν. 2190/1920, που ορίζεται έπειτα από κοινή αίτησή τους. Η επιτροπή αυτή εξετάζει τους όρους που περιλαμβάνονται στο σχέδιο σύμβασης της συγχώνευσης και συντάσσει έκθεση προς τις γενικές συνελεύσεις των μελών των προς συγχώνευση οργανώσεων.

δ) Σύγκληση, μετά από πρόσκληση των διοικητικών συμβουλίων των υπό συγχώνευση συνεταιριστικών οργανώσεων των μελών τους, σε κοινή γενική συνέλευση. Η συνέλευση αυτή εκλέγει το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο της νέας οργάνωσης, που προκύπτει από τη συγχώνευση.

ε) Έγκριση του καταστατικού κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του νόμου αυτού.

στ) Καταχώρηση στο βιβλίο μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών του εγκεκριμένου καταστατικού, με μνεία του αριθμού της εγκριτικής απόφασης του δικαστηρίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3.

Από την ημερομηνία αυτή συντελείται η συγχώνευση και όλα τα περιουσιακά στοιχεία των συγχωνευόμενων αποτελούν περιουσία της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης.

3. Μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης στο βιβλίο μητρώου, το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο συγκαλεί εντός μηνός τα μέλη της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης σε γενική συνέλευση για την εκλογή του διοικητικού συμβουλίου της συνεταιριστικής οργάνωσης.

4. Μέλη, που δεν επιθυμούν τη συγχώνευση, μπορεί να αποχωρήσουν σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού. Η τυχόν υπεραξία, που προκύπτει από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, απαλλάσσεται από κάθε φόρο και τέλος και εγγράφεται σε λογαριασμό του τακτικού αποθεματικού της νέας οργάνωσης.

5. Η συγχώνευση συνεπάγεται, από την ημέρα που συντελείται, την καθολική διαδοχή της νέας συνεταιριστικής οργάνωσης σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν. Η νέα συνεταιριστική οργάνωση υποκαθίσταται αυτοδικαίως σε όλα γενικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της συγχωνευθείσας οργάνωσης.

6. Τα μέλη των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν είναι αυτοδικαίως μέλη της νέας οργάνωσης με όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ορίζει το νέο καταστατικό.

7. Οι συνεταιρικές μερίδες των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν αποτελούν κεφάλαιο της νέας οργάνωσης. Αν οι συνεταιρικές αυτές μερίδες είναι άνισες, η κοινή γενική συνέλευση της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού, με απόφασή της, ορίζει τον τρόπο προσαρμογής των μερίδων που υπολείπονται του ύψους της συνεταιρικής μερίδας της νέας ή της απορροφούσας οργάνωσης.

8. Η συγχώνευση των οργανώσεων δεν επιφέρει διακοπή των δικών, στις οποίες είναι διάδικοι. Εκκρεμείς δίκες των οργανώσεων που συγχωνεύθηκαν συνεχίζονται από την νέα οργάνωση.

9. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που συγχωνεύονται, απαλλάσσονται της υποχρέωσης καταβολής κάθε φόρου, τέλους χαρτοσήμου και φόρου υπέρ τρίτων, που έχει σχέση με τη συγχώνευση. Για το Φόρο Συγκέντρωσης Κεφαλαίου ισχύουν οι διατάξεις του ν. 1676/1986 (ΦΕΚ 204 Α').

10. Οι κάθε είδους φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα για την ενίσχυση των συγχωνεύσεων των Α.Σ.Ο., που θεσπίστηκαν και περιλαμβάνονται στις διατάξεις του άρθρου 33 του ν. 2169/1993 (ΦΕΚ 149 Α'), όπως αυτός ισχύει σήμερα, εξακολουθούν να ισχύουν.

11. Δευτεροβάθμια ή τριτοβάθμια Α.Σ.Ο., μπορεί να μετατραπεί σε Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) ή Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.). Η μετατροπή γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία που ορίζεται στις παραγράφους 3 και 2 των άρθρων 11 και 12, αντίστοιχα, του νόμου αυτού.

12. Κατά τα λοιπά για τη μετατροπή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των κ.ν. 2190/1920 και 3190/1955. Στις προερχόμενες από τη μετατροπή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε., μπορεί να εισέλθουν και νέοι μέτοχοι ή εταίροι, αντίστοιχα.

Άρθρο 22

Πτώχευση — Διαδικασία

1. Η αγροτική συνεταιριστική οργάνωση κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης αν παύσει τις πληρωμές των χρεών της.

2. Η πτώχευση κηρύσσεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο της έδρας της συνεταιριστικής οργάνωσης μετά από αίτηση:

- α) Οποιουδήποτε πιστωτή, που έχει έννομο συμφέρον.
- β) Του διοικητικού συμβουλίου της Οργάνωσης.
- γ) Των εκκαθαριστών.

3. Η υπό εκκαθάριση συνεταιριστική οργάνωση κηρύσσεται σε πτώχευση μόνον αν δεν έχει συντελεστεί η διανομή.

4. Αν υποβληθεί δήλωση παύσης πληρωμών ή αίτηση κήρυξης σε πτώχευση της συνεταιριστικής οργάνωσης από το διοικητικό συμβούλιο ή αν έχει κατατεθεί αίτηση για την κήρυξη της σε πτώχευση από οποιονδήποτε τρίτο, το διοικητικό συμβούλιο ή οι εκκαθαριστές συγκαλούν εντός δέκα (10) ημερών τη γενική συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς για να αποφευχθεί η κήρυξη της πτώχευσης.

Στη γενική συνέλευση υποβάλλεται ισολογισμός και Έκθεση του διοικητικού συμβουλίου για την περιουσιακή κατάσταση της συνεταιριστικής οργάνωσης και την προτεινόμενη έκτακτη εισφορά.

Η γενική συνέλευση με απόφασή της, που λαμβάνεται με τη συνήθη απαρτία και πλειοψηφία, επιβάλλει στα μέλη έκτακτη εισφορά, ανάλογα με τον αριθμό των υποχρεωτικών μεριδίων τους και μέσα στα όρια της από το καταστατικό προβλεπόμενης ευθύνης. Η εισφορά αυτή βαρύνει και τα μέλη που αποχώρησαν για οποιονδήποτε λόγο μέσα στο τελευταίο, πριν από την υποβολή της αίτησης, για την κήρυξη της πτώχευσης έτος.

Η εισφορά καταβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήψη της απόφασης στη γενική συνέλευση.

Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, το διοικητικό συμβούλιο ή οι εκκαθαριστές υποχρεούνται να υποβάλουν στο Ειρηνοδικείο πίνακα για την έκτακτη εισφορά. Ο πίνακας κηρύσσεται εκτελεστός από το Ειρηνοδικείο.

5. Μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεση της δήλωσης της προηγούμενης παραγράφου ή από την κοινοποίηση στη συνεταιριστική οργάνωση, της αίτησης για την κήρυξη της σε πτώχευση, το διοικητικό συμβούλιο υποχρεούται να δηλώσει στο Πολυμελές Πρωτοδικείο αν συνεχίζει ή όχι τις πληρωμές.

6. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο προσδιορίζει δικάσιμο για την εκδίκαση της αιτήσεως — δηλώσεως μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου και αν διαπιστώσει ότι εξακολουθεί η κατάσταση παύσης των πληρωμών, κηρύσσει τη συνεταιριστική οργάνωση σε πτώχευση.

7. Από την κήρυξη της σε πτώχευση η συνεταιριστική οργάνωση διαλύεται. Η πτώχευση της

οργάνωσης δεν συνεπάγεται την πτώχευση των μελών της.

8. Αν επιτευχθεί πτωχευτικός συμβιβασμός, επικυρώνεται από το Πολυμελές Πρωτοδικείο, οπότε η συνεταιριστική οργάνωση αναβιώνει και συνεχίζει τις εργασίες της.

Μετά την κατάρτιση του συμβιβασμού οι πιστωτές δεν μπορούν να στραφούν κατά των μελών.

Η απόφαση, με την οποία επικυρώνεται ο συμβιβασμός, κοινοποιείται με φροντίδα της οργάνωσης στον ειρηνοδίκη και στην εποπτεύουσα αρχή.

9. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί πτωχεύσεως του Εμπορικού Νόμου.

Άρθρο 23

Λύση

1. Οι Α.Σ.Ο., λύονται:

α) Αν έληξε ο χρόνος διάρκειάς τους, που ορίζεται στο καταστατικό και δεν αποφασίσθηκε η παράτασή του από τη γενική συνέλευση.

β) Με απόφαση της γενικής συνέλευσης, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία των παραγράφων 3 και 2 των άρθρων 11 και 12 αντίστοιχα του νόμου αυτού.

γ) Αν κηρυχθούν σε κατάσταση πτωχεύσεως.

δ) Με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της έδρας των Α.Σ.Ο., μετά από αίτηση του διοικητικού συμβουλίου ή των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών τους ή της εποπτεύουσας αρχής.

2. Η αίτηση για τη λύση στην περίπτωση δ' υποβάλλεται από την εποπτεύουσα αρχή, αν η λειτουργία των Α.Σ.Ο., απέβη παράνομη ή αν αδράνησαν για δύο τουλάχιστον συνεχείς διαχειριστικές χρήσεις ή αν συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού τους, λόγω μειωμένης δραστηριότητάς τους.

Η απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση.

Άρθρο 24

Εκκαθάριση

1. Με εξαίρεση την περίπτωση της λύσης των Α.Σ.Ο., που επέρχεται από την κήρυξή τους σε κατάσταση πτωχεύσεως κατά την οποία ακολουθείται η διαδικασία του εμπορικού Νόμου, τη λύση ακολουθεί, σε κάθε άλλη περίπτωση, το στάδιο της εκκαθάρισης.

2. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς εκκαθαριστές, που ορίζονται από τη γενική συνέλευση, εκτός εάν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά.

Το νομικό πρόσωπο της λυθείσας Α.Σ.Ο., εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης.

3. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών, μετά από αίτηση μέλους ή πισωτή της Α.Σ.Ο., το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της Α.Σ.Ο., διορίζει άλλους εκκαθαριστές, δικάζοντας κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας.

Άρθρο 25

Ενέργειες εκκαθαριστών

1. Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση, μόλις αναλάβουν τα καθήκοντά τους, να κάνουν απογραφή της περιουσίας της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης και να συντάξουν ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου, υποβάλλουν στην εποπτεύουσα αρχή.

Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους. Ο τελικός ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της εκκαθάρισης. Οι εκκαθαριστές γνωστοποιούν τη λύση της οργάνωσης με τη δημοσίευσή της σε μία ημερήσια εφημερίδα και αν δεν εκδίδεται τέτοια σε περιοδική εφημερίδα, του νομού της έδρας της και καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους.

2. Απαιτήσεις πιστωτών κατά της υπό εκκαθάριση οργάνωσης παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της λύσεώς της.

3. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης με την ακόλουθη σειρά: Προηγείται η εξόφληση των οφειλών προς τους εργαζόμενους και ακολουθεί η εξόφληση των λοιπών δανειστών. Στη συνέχεια εξοφλούνται οι προαιρετικές μερίδες.

Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΝΩΣΕΙΣ — ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Άρθρο 26

Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.)

1. Δύο ή περισσότεροι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (Α.Σ.) μπορεί να συνιστούν Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών (Ε.Α.Σ.), η οποία έχει ως σκοπό την ενίσχυση, διεύρυνση και συντονισμό των δραστηριοτήτων των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών - μελών της.

Η Ε.Α.Σ., μπορεί, αν προβλέπεται από το καταστατικό της, να αναλαμβάνει και η ίδια δραστηριότητες από αυτές που προβλέπονται για τα μέλη της είτε για λογαριασμό των μελών της είτε για λογαριασμό της.

2. Για τη σύσταση Ε.Α.Σ., απαιτείται απόφαση των γενικών συνελεύσεων των Α.Σ., που επιθυμούν τη σύστασή της, καθώς και σύνταξη, υπογραφή και έγκριση του καταστατικού της.

3. Έδρα της Ε.Α.Σ., είναι ο δήμος ή η κοινότητα όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της. Η περιφέρειά της Ε.Α.Σ., ορίζεται από το καταστατικό της.

4. Στην επωνυμία της Ε.Α.Σ., αναφέρεται η έδρα της. Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης Ε.Α.Σ., που έχει την ίδια έδρα.

5. Το καταστατικό της Ε.Α.Σ., εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του νόμου αυτού, που εφαρμόζονται αναλόγως.

6. Οι Α.Σ.Ο., μπορεί να πρακτορεύουν στην περιφέρειά τους ασφαλιστικές εταιρείες.

Άρθρο 27

Γενικές Συνελεύσεις Ε.Α.Σ.

1. Η γενική συνέλευση της Ε.Α.Σ., συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των συνεταιρισμών — μελών της.

Κάθε μέλος της Ένωσης διαθέτει μία τουλάχιστον ψήφο.

2. Το καταστατικό της Ένωσης καθορίζει τη συμμετοχή του συνεταιρισμού στην Ένωση με μία υποχρεωτική μερίδα και μία ψήφο. Ορίζει επίσης την αξία της μερίδας και τις προϋποθέσεις καταβολής της. Στο καταστατικό προβλέπονται επίσης οι όροι και προϋποθέσεις για την απόκτηση από κάθε μέλος πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του με την ένωση για καθορισμένη περίοδο συναλλαγών. Στην περίπτωση αυτή το καταστατικό ορίζει τις αντιστοιχούσες στις πρόσθετες μερίδες ψήφους. Ο συνολικός αριθμός των ψήφων δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβεί τις πέντε (5).

3. Ο αντιπρόσωπος του συνεταιρισμού ασκεί στη γενική συνέλευση της Ένωσης όλα τα δικαιώματα του συνεταιρισμού, ενεργώντας στο πλαίσιο των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού του.

4. Το καταστατικό του συνεταιρισμού — μέλους ορίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία ορισμού και απώλειας της ιδιότητας του αντιπροσώπου.

Άρθρο 28

Διοικητικό Συμβούλιο Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγεται από τη γενική συνέλευση των αντιπροσώπων της Ε.Α.Σ., με το σύστημα και τη διαδικασία του άρθρου 15 του νόμου αυτού.
2. Ο αριθμός των μελών του διοικητικού συμβουλίου ορίζεται από το καταστατικό και δεν μπορεί να είναι μικρότερος των τριών (3).
3. Τα άρθρα 14 και 15 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο 29

Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.)

1. Δύο ή περισσότερες Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών μπορούν να συνιστούν μεταξύ τους Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (ΚΕ.Σ.Ε.).
- Οι ΚΕ.Σ.Ε., έχουν ως αντικείμενο το συντονισμό και την ενίσχυση της συνεταιριστικής δράσης των μελών τους, καθώς και την ανάληψη εργασιών και παροχή υπηρεσιών σε ευρύτερη κλίμακα.
- Οι ΚΕ.Σ.Ε. διεξάγουν τις εργασίες αυτές είτε για λογαριασμό τους είτε για λογαριασμό των μελών τους.
2. Το καταστατικό της ΚΕ.Σ.Ε., εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του νόμου αυτού, που εφαρμόζονται αναλόγως.
3. Η έδρα της ΚΕ.Σ.Ε., είναι ο δήμος ή κοινότητα όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή της. Η περιφέρεια της ΚΕ.Σ.Ε. ορίζεται από το καταστατικό της. Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται από την επωνυμία άλλης ΚΕ.Σ.Ε., με την ίδια έδρα ή περιφέρεια.
4. Το καταστατικό των ΚΕ.Σ.Ε., μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή και πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών, οι οποίοι δεν μετέχουν σε Ε.Α.Σ.
5. Η γενική συνέλευση της ΚΕ.Σ.Ε., συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των μελών της, εκλέγονται σύμφωνα με το καταστατικό των μελών τους. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 27 και 28 για τις συνεταιρικές μερίδες.

Άρθρο 30

Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.)

1. Δύο ή περισσότερες Α.Σ.Ο., της ίδιας ή διαφορετικής βαθμίδας μπορεί να συνιστούν μεταξύ τους Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Κ.Α.Σ.Ο.), με σκοπό την προαγωγή των καταστατικών σκοπών και δραστηριοτήτων τους.
2. Οι Κ.Α.Σ.Ο., αποτελούν ίδια νομικά πρόσωπα και για τη σύστασή τους απαιτείται η σύνταξη καταστατικού, που εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας τους. Τα άρθρα 3 και 4 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως.
3. Η έδρα και η περιφέρεια της Κοινοπραξίας ορίζεται από το καταστατικό της. Για την επωνυμία της Κοινοπραξίας εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 26 του νόμου αυτού.
4. Η γενική συνέλευση της Κοινοπραξίας συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των Α.Σ.Ο., που μετέχουν σε αυτήν, οι οποίοι ορίζονται σύμφωνα με το καταστατικό τους.

Άρθρο 31

Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων

Για τις Ε.Α.Σ., ΚΕ.Σ.Ε. και Κ.Α.Σ.Ο., εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του νόμου αυτού που θεσπίζουν οικονομικές ενισχύσεις, φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα ή αφορούν και ρυθμίζουν θέματα των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών (Α.Σ.), εφόσον δεν προβλέπεται ρητή εξαίρεση ή απόκλιση στις διατάξεις αυτές.

Άρθρο 32

Συνεταιριστικές Εταιρείες (Σ.Ε.)

1. Οι Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και οι Συνεταιριστικές Εταιρείες (Σ.Ε.) του άρθρου αυτού μπορεί να συνιστούν μεταξύ τους ή και με τρίτα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που εδρεύουν στην Ελλάδα ή το εξωτερικό, ανώνυμες εταιρείες ή εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.
2. Οι Εταιρείες αυτές είναι συνεταιριστικές εταιρείες, εφόσον η πλειοψηφία των μετοχών τους ή των εταιρικών τους μεριδίων ανήκει σε Α.Σ.Ο., ή σε Συνεταιριστικές Εταιρείες τους.
3. Οι μετοχές των ανώνυμων συνεταιριστικών εταιρειών είναι πάντοτε ονομαστικές.
4. Σε κάθε περίπτωση μεταβίβασης ονομαστικών μετοχών ή μεριδίων συνεταιριστικής κατά την έννοια της παραγράφου 2 εταιρείας, δικαίωμα προτίμησης έχουν οι συμμετέχουσες στην εταιρεία Α.Σ.Ο., Κ.Α.Σ.Ο. και Σ.Ε.
5. Οι φορολογικές απαλλαγές, που προβλέπονται στο άρθρο 35 του νόμου αυτού, ισχύουν και για την ίδρυση των Σ.Ε.
6. Οι δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες Α.Σ.Ο., μπορεί να συγχωνευθούν με τις Σ.Ε., είτε με τη σύσταση νέας Σ.Ε. είτε με την απορρόφησή τους από υπάρχουσα Σ.Ε. Στην περίπτωση αυτή απολαμβάνουν των προβλεπόμενων για τη συγχώνευση Α.Σ.Ο., κινήτρων και φορολογικών απαλλαγών.
7. Κατά τα λοιπά επί των Σ.Ε., εφαρμόζονται οι διατάξεις των κ.ν. 2190/1920 και 3190/1955.

Άρθρο 33

Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.)

1. Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.) είναι ιδεολογική και συντονιστική οργάνωση των Α.Σ.Ο., και δεν έχει εμπορική ιδιότητα. Μέλη της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., είναι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών. Το καταστατικό της μπορεί να προβλέπει ότι μέλη της μπορεί να γίνουν οι Κ.Α.Σ.Ο., και οι ΚΕ.Σ.Ε., οι κοινές τους επιχειρήσεις και οι Σ.Ε.

2. Η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

α) Έχει περιφέρεια ολόκληρη την ελληνική επικράτεια και έδρα το δήμο που ορίζει το καταστατικό της.

β) Εκπροσωπεί τα μέλη της στο εσωτερικό και εξωτερικό και επιμελείται για την τήρηση των συνεταιριστικών αρχών και την ανάπτυξη της συνεταιριστικής ιδέας.

γ) Ασκει κάθε δραστηριότητα, που προάγει τις δραστηριότητες των Α.Σ.Ο. Δεν ενεργεί η ίδια πράξεις παραγωγής, διακίνησης ή εμπορίας αγροτικών προϊόντων και γεωργικών εφοδίων εν γένει.

δ) Για την εξυπηρέτηση των μελών της αναλαμβάνει την εκπόνηση μελετών, εργασιών, ερευνών και μπορεί να μετέχει σε κάθε διαγωνισμό για τη σύναψη συμβάσεων. Συνάπτει συμβάσεις έργου ή συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, που έχουν σχέση με την αγροτική γενικά και συνεταιριστική ειδικά ανάπτυξη.

ε) Ιδρύει εκπαιδευτικά κέντρα.

στ) Διαπραγματεύεται και συνάπτει συλλογικές συμβάσεις εργασίας και μετέχει στη διαιτητική ρύθμιση των συλλογικών διαφορών εργασίας, που αφορούν στο προσωπικό των Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και των μελών της Σ.Ε.

ζ) Συντονίζει τις ενέργειες, που αφορούν στις Α.Σ.Ο. και ενισχύει το έργο των μελών της.

η) Γνωμοδοτεί μετά από αίτημα του Υπουργού Γεωργίας για θέματα, που αναφέρονται σε οικονομικές ενισχύσεις και κίνητρα, που παρέχονται στην Α.Σ.Ο., καθώς και επί σχεδίων νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων, που αφορούν στα μέλη της.

3. Θέματα σχετικά με τη συγκρότηση, λειτουργία και τις αρμοδιότητες της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., ρυθμίζονται από το καταστατικό της.

Τα άρθρα 14 και 15 του νόμου αυτού εφαρμόζονται αναλόγως.

4. Η Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., υποχρεούται να τηρεί μητρώο των μελών της, στο οποίο φυλάσσονται τα καταστατικά και κάθε άλλο στοιχείο σχετικό με τα μέλη.

5. Η ετήσια εισφορά των μελών της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., προς αυτήν καθορίζεται από το καταστατικό της.

6. Το καταστατικό της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., εγκρίνεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της.

7. Η Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., διέπεται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι' ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 34

1. Τιμωρείται με φυλάκιση από τρεις (3) μήνες έως ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, μέλος του διοικητικού συμβουλίου ή υπάλληλος Α.Σ.Ο. και Σ.Ε. αν:

α) Εν γνώσει του παρέχει στη γενική συνέλευση ή σε εκείνον που ασκεί την εποπτεία ή τον έλεγχο ψευδή στοιχεία ή αρνείται ή αποκρύπτει αληθή στοιχεία, γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στην οικονομική κατάστασή τους.

β) Εν γνώσει του προβαίνει σε ψευδείς ή εικονικές εγγραφές στα βιβλία τους ή συντάσσει ψευδείς ή εικονικούς ισολογισμούς.

γ) Αρνείται να παραδώσει ή αποκρύπτει από εκείνον που ασκεί έλεγχο ή εποπτεία, τα τηρούμενα στοιχεία ή βιβλία ή παρεμποδίζει με οποιονδήποτε τρόπο την άσκηση ελέγχου ή εποπτείας.

2. Με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, τιμωρείται όποιος διενεργεί έλεγχο ή εποπτεία στις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 οργανώσεις, αν κατά την άσκηση των καθηκόντων του παρέχει εν γνώσει του ψευδή στοιχεία ή αποκρύπτει ή αρνείται αληθή γεγονότα ή περιστατικά, που αφορούν στη διαχείριση ή στην οικονομική κατάσταση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 οργανώσεων και περιήλθαν σε γνώση του από τον έλεγχο ή την εποπτεία, που διενήργησε σε αυτές.

3. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος ή με χρηματική ποινή ή και με τις δύο ποινές, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος παρεμποδίζει τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή της γενικής συνέλευσης των μελών των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 οργανώσεων, με χρήση σωματικής βίας ή απειλής σωματικής βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης.

4. Τιμωρείται με φυλάκιση από ένα (1) μήνα μέχρι ένα (1) έτος, εφόσον από άλλες διατάξεις δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή, όποιος:

α) Ενεργεί πράξεις διοίκησης ή διαχείρισης ή ελέγχου μετά τη λήξη της θητείας του.

β) Ψηφίζει χωρίς δικαίωμα ή ψηφίζει πολλές φορές ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο μπορεί να προκαλέσει την παραγωγή μη γνήσιου αποτελέσματος εκλογής για την ανάδειξη διοικητικών συμβούλων, οργάνων και αντιπροσώπων των Α.Σ.Ο., και της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

5. Με τις ποινές της προηγούμενης παραγράφου τιμωρούνται τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, οι εκκαθαριστές και οι υπάλληλοι των συνεταιριστικών οργανώσεων της παραγράφου 1, στους οποίους παραχώρησε το διοικητικό συμβούλιο την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του, για παράβαση των διατάξεων του νόμου ή του καταστατικού ή για ενέργειες που αντίκεινται στις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης ή για μη εκτέλεση σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό των καθηκόντων τους, καθώς και για την παράλειψη σύνταξης του ισολογισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ, ΚΡΑΤΟΥΣ

Άρθρο 35

Οικονομικές ενισχύσεις — Φορολογικές απαλλαγές

1. Τα καταστατικά των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και οι τροποποιήσεις τους δεν υπόκειται σε τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ τρίτου.

2. Διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, που παρέχουν κάθε φορά διευκολύνσεις ή απαλλαγές από φόρους, τέλη χαρτοσήμου ή άλλα υπέρ του Δημοσίου τέλη, εισφορές ή δικαιώματα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου για τη συγχώνευση επιχειρήσεων εφαρμόζονται ανάλογα και στις Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και στις εταιρίες τους, που συγχωνεύονται, εφόσον αυτές πληρούν τις προβλεπόμενες από τις αντίστοιχες διατάξεις προϋποθέσεις.

3. Αγορές ακινήτων από Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις για τη δημιουργία επιχειρήσεων μέσα στην περιφέρειά τους ή μεταχειρισμένων κινητών μέσων αγροτικής παραγωγής έχουν την ίδια φορολογική μεταχείριση όπως το Δημόσιο.

4. Οι εισφορές των μελών προς τις Α.Σ.Ο., δεν υπόκεινται σε φόρο ή σε τέλος χαρτοσήμου ή οποιαδήποτε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.

5. Οι καταθέσεις των μελών του συνεταιρισμού σε αυτόν, οι αναλήψεις καταθέσεων και οι χορηγήσεις δανείων από το συνεταιρισμό στα μέλη του απαλλάσσονται από τέλη χαρτοσήμου ή άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου και από κάθε εισφορά ή δικαίωμα υπέρ τρίτου.

6. Απαλλάσσεται του φόρου μεταβίβασης ακινήτων η αξία του ακινήτου που μεταβιβάζεται στα μέλη των αγροτικών συνεταιρισμών πρώτης βαθμίδας, κατά το ποσοστό που υποβλήθηκε αυτή σε φόρο μεταβίβασης κατά την αγορά από το συνεταιρισμό του ακινήτου, που μεταβιβάζεται.

7. Ειδικά για απαλλαγές από τον Φ.Π.Α., έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ν. 1642/1986 (ΦΕΚ 125 Α'), όπως ισχύουν κάθε φορά.

8. Συμβάσεις μεταξύ Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ., που αφορούν αγροτικά προϊόντα ή αγροτικά εφόδια και υπηρεσίες, δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου ή σε άλλη επιβάρυνση υπέρ τρίτου.

9. Η νόμιμη προμήθεια, για τις ασφαλιστικές συμβάσεις, που καταρτίζονται ή ανανεώνονται με τη μεσολάβηση Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, καταβάλλεται σε αυτές αντί στον ειδικό λογαριασμό, που προβλέπεται από το άρθρο 13 παρ. 4 του ν. 1256/1982 ανεξάρτητα από το αν προηγήθηκε ή όχι η υπόδειξη, που προβλέπεται από την ίδια πιο πάνω διάταξη.

10. Στον προϋπολογισμό εξόδων του Υπουργείου Γεωργίας μπορεί να εγγράφεται κάθε χρόνο πίστωση ελεγχόμενη απολογιστικά για την οικονομική ενίσχυση της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., που διατίθεται από αυτήν αποκλειστικά για δαπάνες συνεταιριστικής εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης ή επιμόρφωσης αιρετών στελεχών ή υπαλλήλων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, με βάση τον ετήσιο προϋπολογισμό τους.

11. Οι προβλεπόμενες από τις παραγράφους 9, 10 και 16 του παρόντος άρθρου οικονομικές ενισχύσεις απαλλάσσονται από κάθε τέλος χαρτοσήμου ή άλλη επιβάρυνση υπέρ Δημοσίου, καθώς και από κάθε άλλη εισφορά ή δικαίωμα υπέρ τρίτου.

12. Οι πρωτοβάθμιες Α.Σ.Ο., δεν υποχρεούνται να εγγράφονται στα Εμπορικά Επιμελητήρια της περιφέρειάς τους.

13. Τα πλεονάσματα της διαχειριστικής χρήσης των συνεταιριστικών ορανώσεων, που διανέμονται στα μέλη, υπόκεινται μόνο σε φορολογία εισοδήματος των μελών ανεξαρτήτως της

καταβολής τους ή της εξατομικευμένης διατήρησής τους ως κατάθεσης στη συνεταιριστική οργάνωση.

14. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και οι εταιρείες τους εντάσσονται στους αναπτυξιακούς νόμους.

15. Διατάξεις που θεσπίζουν κίνητρα ή απαλλαγές οικονομικής, φορολογικής ή άλλης φύσεως για τη μετατροπή εταιρειών περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμες εταιρείες ή τη μετατροπή άλλου νομικού τύπου εμπορικών εταιρειών σε εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, ισχύουν με τις ίδιες προϋποθέσεις και για τη μετατροπή δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας Α.Σ.Ο., σε ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, εφόσον η πλειοψηφία των μετοχών ή εταιρικών τους μεριδίων, αντίστοιχα, εξακολουθεί να ανήκει στις Α.Σ.Ο., σύμφωνα με το άρθρο 32 του νόμου αυτού.

16. Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.) ενισχύεται οικονομικά από τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) με την καταβολή σε αυτή, κάθε χρόνο, ποσοστού δύο και μισό τοις εκατό (2,5%) από τα έξοδά⁽¹⁾ του, που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διάταξη του εδαφίου α' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 1790/1988 (ΦΕΚ 134 α'), όπως κάθε φορά ισχύει.

Ομοίως ενισχύονται οικονομικά από τον οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.), η Γενική Συνομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.) και η Γενική Συνομοσπονδία Δημοκρατικών Αγροτικών Συλλόγων Ελλάδος (ΣΥ.Δ.Α.Σ.Ε.) με την καταβολή κάθε χρόνο στη ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε. ποσοστού 0,90% και στη ΣΥ.Δ.Α.Σ.Ε., ποσοστού 0,60% από τα ως άνω έξοδά του.

Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, μέσα στο πρώτο εξάμηνο κάθε έτους, με βάση τα έσοδα που πραγματοποιήθηκαν κατά τον προηγούμενο χρόνο από τον ΕΛ.Γ.Α., σύμφωνα με την παραπάνω διάταξη.

Άρθρο 36

Κίνητρα

1. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Γεωργίας, μπορεί να καθορίζονται κίνητρα για τη συγχώνευση, την ανάπτυξη, καθώς και τη μετατροπή των Α.Σ.Ο. και Σ.Ε. Τα εν λόγω κίνητρα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ιδιαιτερότητες του συνεταιριστικού θεσμού και στην ανάγκη ανάδειξης του εγγενούς δυναμικού του αγροτικού χώρου.

Τα κίνητρα μπορεί να αναφέρονται στις επενδύσεις, στην ανάπτυξη των Α.Σ.Ο., και Σ.Ε., στην απόκτηση και κατάρτιση στελεχών, στην επιλεξιμότητα για ανάθεση έργων και στην ενθάρρυνση ανάληψης πρωτοβουλιών και δραστηριοτήτων επ' ωφελεία των μελών τους. Με προεδρικά διατάγματα καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις υπαγωγής των Α.Σ.Ο. και Σ.Ε. στα παραπάνω κίνητρα.

2. Ειδικές διατάξεις που προβλέπουν τη χορήγηση κινήτρων και οικονομικών ενισχύσεων ή άλλων φορολογικών απαλλαγών των Α.Σ.Ο., διατηρούνται σε ισχύ, εκτός αν καταργούνται με το νόμο αυτόν.

(1) Εννοεί «έσοδα» του;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'

ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 37

Μητρώο — Φάκελοι Αγροτικών Συνεταιρισμών

1. Το βιβλίο Μητρώου Αγροτικών Συνεταιρισμών τηρείται στο Ειρηνοδικείο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 3.
2. Καθένας μπορεί να λαμβάνει γνώση των εγγραφών του βιβλίου Μητρώου και να παίρνει επικυρωμένα αντίγραφα ή αποσπάσματα από αυτό.
3. Η γραμματεία του Ειρηνοδικείου χορηγεί πιστοποιητικά για την ύπαρξη ή όχι ορισμένης εγγραφής.

Άρθρο 38

Προσωπικό Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων

1. Το προσωπικό των Α.Σ.Ο., είναι:
 - α) Τακτικό, που διορίζεται σε θέσεις προβλεπόμενες από τον κανονισμό λειτουργίας τους και καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες της οργάνωσης.
 - β) Με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, που καλύπτει ειδικές έκτακτες, εποχικές ή πρόσκαιρες ανάγκες της οργάνωσης.
2. Η υπ' αριθμ. 27346/1990 κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας «Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων» (ΦΕΚ 700 Β' 7.11.1990), όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκε, εξακολουθεί να ισχύει, για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται διαφορετικά από το νόμο αυτόν.

Μέσα σε έξι (6) μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ο παραπάνω Κανονισμός Υπηρεσιακής Κατάστασης προσαρμόζεται υποχρεωτικά προς τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο 39

Ισχύς των άρθρων 31, 44 και 47 του ν. 2169/1993

Οι διατάξεις των άρθρων 31, 44 και 47 του ν. 2169/1993 (ΦΕΚ 149 Α'), όπως ισχύει σήμερα, εξακολουθούν να ισχύουν. Όπου στους αναφερόμενους στα άρθρα αυτά ειδικούς νόμους γίνεται παραπομπή στην ισχύουσα νομοθεσία, εφαρμόζεται ο παρών νόμος.

Άρθρο 40

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού υφιστάμενες Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και η ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., έχουν υποχρέωση, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) ετών, από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους στις διατάξεις του παρόντος νόμου. Η προσαρμογή γίνεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μελών τους που λαμβάνεται με την απαρτία και πλειοψηφία της παραγράφου 1 των άρθρων 11 και 12 αντιστοίχως και αντίστοιχη τροποποίηση του καταστατικού, που εγρίνεται από το αρμόδιο δικαστήριο.
- Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται μέχρι ένα (1) έτος, με αποφάσεις του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
2. Μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου οι Α.Σ.Ο., κάθε βαθμού που δεν προσαρμόσαν το καταστατικό τους, σύμφωνα με τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου, διαλύονται με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου, μετά από αίτηση παντός έχοντος έννομο συμφέρον ή της εποπτεύουσας αρχής.

3. Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί που κατά την έναρξη ισχύος του νόμου λειτουργούν με λιγότερα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτόν μέλη εξακολουθούν τη λειτουργία τους, κατά παρέκκλιση της διατάξεως της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού.

4. Στις αρχαιρεσίες, για την εκλογή συλλογικών οργάνων των Α.Σ.Ο., κάθε βαθμίδας και της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., καθώς και των αντιπροσώπων των Α.Σ.Ο., σε συνεταιριστικές οργανώσεις ανώτερης βαθμίδας και στην ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., που θα διεξαχθούν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού μέχρι την προσαρμογή των καταστατικών τους σύμφωνα με την παράγραφο 1, εφαρμόζονται οι διατάξεις των καταστατικών, με εξαίρεση τα θέματα που ρυθμίζουν οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 15 του νόμου αυτού, οι οποίες υπερισχύουν των διατάξεων των καταστατικών. Ο αριθμός των σταυρών προτίμησης δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό ($\frac{1}{2}$) του όλου αριθμού των μελών του εκλεγόμενου οργάνου ή των αντιπροσώπων.

5. Η θητεία των μελών των υφισταμένων κατά τη δημοσίευση του νόμου αυτού διοικητικών και εποπτικών συμβουλίων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμίδας, των κοινοπραξιών αυτών και της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., καθώς και των αντιπροσώπων, λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2000. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι έξι (6) ακόμη μήνες.

Άρθρο 41

Καταργούμενες διατάξεις

Κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις του νόμου αυτού ή που αναφέρεται και ρυθμίζει θέματα ρυθμιζόμενα ειδικά από αυτόν καταργείται.

Άρθρο 42

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 8 Μαρτίου 2000

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Υπουργοί

*Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών:*
Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ανάπτυξης:
Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Γεωργίας:
Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:
Μ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Δικαιοσύνης:
Ε. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Στην Ελλάδα της Ευρώπης, στον κόσμο του 2000
υπάρχει μία εταιρία

ΤΟΣΟ ΜΕΓΑΛΗ

για να σας προσφέρει σύγχρονα προγράμματα
που ταιριάζουν στις ανάγκες σας

ΟΣΟ ΚΑΙ ΦΙΛΙΚΗ

για να είναι δίπλα σας κάθε στιγμή με σιγουριά.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Μια Εταιρία σύγχρονη, δυναμική και ανθρωπίνη.

Με ένα πλήθος πρωτοποριακών και εξειδικευμένων προγραμμάτων
που αγκαλιάζει τις ανάγκες σας.

ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ

- ΦΟΤΙΑΣ
- ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
- ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
- ΑΤΟΜΙΚΩΝ
- ΟΙΚΙΑΚΩΝ
- ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
- ΚΑΡΩΝ
- ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ
- ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
- ΣΚΑΦΩΝ
- ΥΔΑΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ
- ΖΩΙΚΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
- & ΣΥΓΚΡΙΤΗ ΠΑΡΑΚΟΙΝΗΣΗ
- ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ΟΡΓΑΝΩΣΗ
- ΝΕΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
- ΑΓΕΡΑΙΕΣ ΚΕΡΔΩΝ
- ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ
- ΤΑΞΙΔΙΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
- ΜΙΚΡΑ ΣΥΝ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- ΓΕΛΑΣΤΙΚΕΣ
- ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ
- ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ



**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ**

ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΟΤΙ ΚΙ ΑΝ ΤΥΧΕΙ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

ΚΟΜΠΟΥΣΣΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Α. Συγγρού 163, 171 21 Ν. Ψυχικό
Τηλ.: (01) 9358 613, 9358 712, 9358 813, 9358 902 ΤΗΧ. 223 004 ΑΓΡΟ ΟΡ. FAX: (01) 9358 924

Το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών (ΙΣΕΜ)

Έγινε την 31 Μαρτίου 2000 η Γ.Σ. του ΙΣΕΜ. Μεταξύ των θεμάτων ήταν: η έκθεση πεπραγμένων κατά το 1999, ο προγραμματισμός για το 2000, ο ορισμός επιστημονικού υπευθύνου και η συγκρότηση Επιστημονικού Συμβουλίου για τη στήριξη του έργου.

*Ενδιαφέρουσα και με γενικότερο ενδιαφέρον η έκθεση πεπραγμένων του Δ.Σ. την οποία ανέπτυξε ο Πρόεδρος του ΙΣΕΜ Καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου κ. **Κ. Παπαγεωργίου**.*

Δίδονται στη συνέχεια τα βασικά στοιχεία από την Έκθεση πεπραγμένων και τις εργασίες της Γ.Σ.

Α' Η Έκθεση του Δ.Σ.: Είναι, περίπου, η ακόλουθη

Η Γενική Συνέλευση του ΙΣΕΜ, μας δίνει την ευκαιρία μιας ανασκόπησης των εξελίξεων κατά το χρόνο που πέρασε και μιας εξέτασης των δραστηριοτήτων του Ινστιτούτου μέσα στο γενικότερο πλαίσιο.

Οι εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία είναι πολύ γρήγορες και σημαντικές. Η συνεχώς προωθούμενη παγκοσμιοποίηση της οικονομίας δημιουργεί νέες συνθήκες, οι οποίες, είτε μας ικανοποιούν είτε όχι, δημιουργούν νέες συνθήκες για όλες τις επιχειρήσεις και για τους συνεταιρισμούς. Προχωρούμε προς μια εποχή επιβολής των κανόνων του άκρατου οικονομικού ανταγωνισμού, στην οποία οι οικονομικά ισχυροί μπορούν να διαμορφώνουν τους κανόνες της αγοράς, χωρίς οι πιο αδύνατοι να μπορούν να τους αλλάξουν.

Καθένας μας μπορεί να προβληματίζεται σχετικά με τις επιπτώσεις αυτής της νέας τάξης πραγμάτων στον παγκόσμιο και στον Ευρωπαϊκό χώρο. Ταυτόχρονα όμως, εκ των πραγμάτων, δεν μπορεί να αγνοεί μια επιβαλλόμενη νέα πραγματικότητα και να επιδιώκει να ελαχιστοποιήσει τις αρνητικές επιπτώσεις και να αξιοποιήσει τις ενδεχόμενες νέες ευκαιρίες.

Η εποχή μας έχει πολλές ομοιότητες με την εποχή της βιομηχανικής επανάστασης, όταν η χειρωνακτική εργασία και οι βιοτεχνικές επιχειρήσεις απαξιώθηκαν από τον θρίαμβο των μηχανών και των μεγάλων για την εποχή επιχειρήσεων που δημιουργήθηκαν τότε. Ήταν τότε ακριβώς που ξεκίνησε και πολύ γρήγορα διαδόθηκε η συνεταιριστική ιδέα, ως μέσο αυτοπροστασίας των μικρών και οικονομικά αδύνατων, οι οποίοι μέσω των συνεταιρισμών μπορούσαν να αποκτήσουν οικονομική οντότητα όχι μόνο για να επιβιώσουν αλλά και για να παρέμβουν και να επηρεάσουν τις συνθήκες της αγοράς.

Ασφαλώς, τα μεγέθη σήμερα είναι πολύ διαφορετικά. Τα μέσα και οι τρόποι επικοινωνίας και μεταφοράς προϊόντων διευρύνουν συνεχώς την έννοια της αγοράς και οι εθνικοί φραγμοί προστασίας όλο και περιορίζονται. Όμως, οι τρόποι άμυνας των μικρών επιχειρήσεων παραμένουν οι ίδιοι: Η συσπείρωση για την απόκτηση πολλαπλάσιας οικονομικής δύναμης και επιρροής, η αναδιοργάνωση για την από-

κτηση αποτελεσματικότητας και η θεσμική προσαρμογή, με τις μικρότερες δυνατότες απώλειες αναφορικά με τα ποιοτικά στοιχεία της οικονομικής συσπείρωσης.

Η μορφή της συνεταιριστικής συσπείρωσης που προσβέυει και επιδιώκει να προωθήει το Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών, πιστεύουμε ότι εξακολουθεί να παρέχει ένα λειτουργικό και αποτελεσματικό πλαίσιο στήριξης των μικρών οικονομικών μονάδων και ένα ποιοτικά ανώτερο πρότυπο, που μπορούν να χρησιμοποιούν όσοι ενδιαφέρονται όχι μόνο για την οικονομική τους επιβίωση αλλά και για την καταξίωση του ανθρώπινου παράγοντα, ο οποίος τοποθετείται σε δεύτερη μοίρα από τις άλλες μορφές επιχειρήσεων.

Το ΙΣΕΜ, το οποίο σύμφωνα με το καταστατικό του αποτελεί αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ανεξάρτητο από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, στηρίζεται στα μέλη του για την προσφορά υπηρεσιών που πιστεύει ότι εξυπηρετούν τον ιδρυτικό του σκοπό της έρευνας και μελέτης συνεταιριστικών θεμάτων και της προώθησης του συνεταιριστικού τρόπου οικονομικής δραστηριότητας. Ως φορέας που στηρίζεται στην εθελοντική συμμετοχή, είναι επόμενο να παράγει περιορισμένο έργο, όσο το επιτρέπουν οι δυνατότητες του διοικητικού συμβουλίου και των μελών του και όσο το κρίνουν αναγκαίοι οι ίδιοι οι συνεταιρισμοί και οι κρατικοί φορείς που είναι ταγμένοι στην προσφορά υπηρεσιών στους συνεταιρισμούς.

Με αυτά τα δεδομένα, το διοικητικό συμβούλιο έχει την τιμή να παρουσιάσει το έργο που έχει επιτελεστεί κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την προηγούμενη γενική συνέλευση μέχρι σήμερα.

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο

Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την περυσινή τροποποίηση του Καταστατικού το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από 9 μέλη. Περιλαμβάνει τα προβλεπόμενα εκλεγμένα 5 φυσικά πρόσωπα (Κ. Παπαγεωργίου, Δ. Μαυρόγιαννη, Γ. Δασκάλου, Ο. Κλήμη-Καμινάρη, και Κ. Αποστολόπουλο) και 4 εκπροσώπους μελών του νομικών προσώπων (Σ. Δοδόπουλο της ΣΕΚΑΠ, Α. Χατζηβασιλείου της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ Ασφαλιστικής, Γ. Παπαγεωργίου της ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗΣ και κ. Μπιτσάκο της ΠΑΝΑΙΓΙΑΛΕΙΟΥ ΕΝΩΣΕΩΣ Αγροτικών Συνεταιρισμών). Η Συνεταιριστική Τράπεζα Λαμίας και ο Καταναλωτής-Κοσμος της Θεσσαλονίκης ως μέλη του ΙΣΕΜ δεν όρισαν ακόμα εκπροσώπους τους στο Δ.Σ.

2. Συνεταιριστική νομοθεσία

Η προετοιμασία νέου νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς που είχε ξεκινήσει στο Υπ. Γεωργίας το 1997 με συμμετοχή του Προέδρου (Κ. Παπαγεωργίου) και του Γενικού Γραμματέα του ΙΣΕΜ (καθηγητή κ. Δ. Μαυρόγιαννη) συνεχίστηκε κατά το χρόνο που πέρασε και κατέληξε στην ψήφιση από τη Βουλή του σχεδίου νόμου το Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους. Ο νόμος αυτός αφήνει πλήθος ρυθμίσεων στα καταστατικά και εισάγει αρκετές καινοτομίες με σκοπό τον επιχειρηματικό προσανατολισμό των αγροτικών συνεταιρισμών.

3. Ερευνητικά προγράμματα

Η κύρια δραστηριότητα του ΙΣΕΜ κατά την εξεταζόμενη περίοδο στράφηκε σε έρευνες και μελέτες, με χρηματοδότηση από εξωτερικές πηγές. Τα προγράμματα με τα οποία απασχολήθηκε το ΙΣΕΜ ήταν τρία:

(α) Το ερευνητικό πρόγραμμα που ανάλαβε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το CIRIEC, (δηλαδή το Διεθνές Κέντρο για την Έρευνα και την Πληροφόρηση στη Δημόσια, Κοινωνική και Συνεταιριστική Οικονομία).

(β) Η μελέτη για τα κίνητρα ανασυγκρότησης των αγροτικών συνεταιρισμών, που εκπονήθηκε για λογαριασμό του Υπουργείου Γεωργίας, και

(γ) Η σύνταξη της Εισηγητικής Έκθεσης για τον νέο νόμο για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με ανάθεση πάλι από το Υπουργείο Γεωργίας.

Ειδικότερα:

α) Για την έρευνα του CIRIEC είχε γίνει λόγος και στην περυσινή Γενική Συνέλευση, αφού η έρευνα ανετέθη το 1998 και ολοκληρώθηκε στο τέλος του 1999. Η έρευνα είχε τίτλο **‘Οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις του Τρίτου Συστήματος: Μια στρατηγική πρόκληση για την απασχόληση’** και σε αυτή συμμετείχαν Ινστιτούτα ή Πανεπιστήμια ή οι εθνικές οργανώσεις του CIRIEC από 20 χώρες της Ευρώπης. Στην έρευνα αυτή υπεύθυνη εκ μέρους του ΙΣΕΜ είχε οριστεί η κα Ολυμπία Κλήμη-Καμινάρη, η οποία μετείχε και στις συναντήσεις συντονισμού της έρευνας.

Για την έρευνα αυτή χρειάστηκε να ετοιμαστούν στα αγγλικά τέσσερις σειρές πληροφοριακών δελτίων για:

- Μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί στη χώρα αναφορικά με τη σημασία των φορέων κοινωνικής οικονομίας στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης
- Κατηγορίες οργανώσεων και επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, με τα θεσμικά και οικονομικά χαρακτηριστικά τους
- Είδη φορέων υποστήριξης των οργανώσεων και επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας, και
- Κατηγορίες μέτρων πολιτικής για την υποστήριξη των φορέων κοινωνικής οικονομίας.

Η παρουσίαση του υλικού αυτού συνοδευόταν και από μια έκθεση της συνολικής εικόνας της χώρας, αναφορικά με τους συνεταιρισμούς, τα ταμεία αλληλασφάλισης, τις ενώσεις και τα ιδρύματα, που απαρτίζουν την Κοινωνική Οικονομία.

Το μέρος της έρευνας που ανέλαβε το ΙΣΕΜ ολοκληρώθηκε το καλοκαίρι του 1999 και έγινε αποδεκτό από τους συντονιστές της έρευνας. Το κείμενο της συνολικής τελικής έκθεσης δεν έχει ακόμη ληφθεί στο ΙΣΕΜ.

β) Η μελέτη για τα κίνητρα ανασυγκρότησης των συνεταιρισμών είχε τίτλο **‘Ανασυγκρότηση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και βελτίωση της επιχειρηματικής τους θέσης’**. Ανετέθη από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Γεωργικού Τομέα και τη διαχείριση είχε η Εταιρεία Διαχείρισης Τεχνικής Βοήθειας.

Επιστημονικός υπεύθυνος της μελέτης αυτής ήταν ο πρόεδρος του ΙΣΕΜ και εκτός από τον ίδιο, σ' αυτή ασχολήθηκαν ο Κ. Ηλιόπουλος, Γεωργοοικονομολόγος, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Missouri, ειδικευμένος σε θέματα Συνεταιριστικής Οικονομίας, ο Π. Καπώνης, δικηγόρος, νομικός σύμβουλος της Ομοσπονδίας Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος και ο Κ. Αναστασόπουλος, στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ, ειδικευμένος σε θέματα φορολογίας των συνεταιρισμών.

Η μελέτη είχε διάρκεια τεσσάρων μηνών και παραδόθηκε στο τέλος Ιανουαρίου 2000. Στην ημιτελική της φάση, η μελέτη παρουσιάστηκε και σχολιάστηκε από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και από έναν αριθμό κριτών που προσκλήθηκαν

στο ΙΣΕΜ. Η μελέτη έγινε αποδεκτή και στη συνέχεια δόθηκε από το Υπουργείο Γεωργίας σε όλους του σχετιζόμενους κεντρικούς φορείς και στα πολιτικά κόμματα. Σχετικά με τη μελέτη αυτή αξίζει να αναφερθεί ότι κατά τη διαδικασία ψήφισης του νέου νόμου για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, ο Υπουργός Γεωργίας ανέφερε ότι τα κίνητρα που το Υπουργείο Γεωργίας σκοπεύει να θεσπίσει για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς θα στηριχθούν στη μελέτη αυτή του ΙΣΕΜ.

γ) Η σύνταξη της **Εισηγητικής Έκθεσης** του νέου νόμου για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις ανετέθη επίσης στο ΙΣΕΜ, με την ίδια διαδικασία που αναφέρθηκε για τη μελέτη των κινήτρων.

Η εισηγητική έκθεση παραδόθηκε τον Νοέμβριο και τυπώθηκε και διανεμήθηκε από το Υπουργείο Γεωργίας μαζί με το Σχέδιο Νόμου για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, που δόθηκε τότε στη δημοσιότητα. Η τελική μορφή της Εισηγητικής Έκθεσης παραδόθηκε το Φεβρουάριο, προσαρμοσμένη προς το Σχέδιο Νόμου, όπως είχε διαμορφωθεί μετά τις παρατηρήσεις που έγιναν από πολλούς φορείς, από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και από την Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή της Βουλής.

Οι παραπάνω μελέτες και έρευνες με τις οποίες ασχολήθηκε το ΙΣΕΜ του έδωσαν ορισμένους πόρους (δίδονται στην έκθεση σχετικά στοιχεία) για την όλη λειτούργεια του (πέραν από τις εισφορές των μελών του).

4. Εκδηλώσεις

Οργανώθηκαν μόνο δύο εκδηλώσεις. Η μία για τον σχολιασμό της μελέτης για τα κίνητρα και η δεύτερη για τον σχολιασμό του περιεχομένου του σχεδίου νόμου για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Αρκετοί σχεδιασμοί έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο για την προετοιμασία εκδηλώσεων με θέματα τις συνεταιριστικές τράπεζες, τους Κυπριακούς συνεταιρισμούς, τους γυναικείους αγροτουριστικούς και αγροβιοτεχνικούς συνεταιρισμούς, κλπ. αλλά δεν προχώρησαν ακόμα σε εφαρμογή.

Β'. Άλλα θέματα – αποφάσεις

Μετά την έκθεση του ΔΣ αναγνώστηκε από τον ελεγκτή κ. Αβραμίδη η έκθεση ελέγχου. Στη συνέχεια εκρίθηκε η έκθεση ισολογισμού – απολογισμού 1/1—31.12.99, έγινε απαλλαγή από ευθυνών του ΔΣ και ελεγκτών.

Στη συνέχεια αναπτύχθηκε από το ΔΣ και εγκρίθηκε από τη Γ.Σ., ο γενικός προγραμματισμός και ο προϋπολογισμός εσόδων – εξόδων χρ. 2000.

Κύριο θέμα επίσης υπήρξε ο ορισμός Επιστημονικού Υπευθύνου και η συγκρότηση Επιστημονικού Συμβουλίου για τη στήριξη του έργου του. Με πρόταση του Δ.Σ. ορίστηκε ως Επιστημονικός Υπεύθυνος ο συνεταιριστής κ. **Γ. Δασκάλου**, καθηγητής ΤΕΙ.

Ενδιαφέρουσα υπήρξε η συμμετοχή των παρόντων μελών στη διατύπωση απόψεων για την υποβολή του έργου του ΙΣΕΜ καθώς και πληροφοριών από την πρόοδο διάφορων Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (όπως του προέδρου της ΣΕΚΕ κ. Πεταλωτή για τη χρησιμοποίηση του τύπου HOLDING για εξασφάλιση κεφαλαίων μέσω του Χρηματιστηρίου).

Ο τύπος HOLDING στην υπηρεσία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων

Κατά πληροφορίες μας 2 κεντρικές συνεταιριστικές Οργανώσεις με νομικό τύπο ΑΕ, η ΣΕΚΕ και η ΣΕΚΑΠ προχωρούν σε νέο τύπο μετεξέλιξής τους με χρησιμοποίηση του τύπου HOLDING με τον οποίον θα επιδιώξουν να απαλλαγούν —όσο το δυνατό— από τις δυσχέρειες και εξαρτήσεις του τραπεζικού δανεισμού.

Για τις ενέργειες της ΣΕΚΕ στην κατεύθυνση αυτή δεν έχουμε ακόμα αναλυτικά στοιχεία και συνεπώς η παρουσίαση θα δοθεί σε προσεχές τεύχος.

Όσον αφορά την ΣΕΚΑΠ, αναλυτικές πληροφορίες υπάρχουν σε εγκύκλιό της που έχει αποσταλεί από το Γραφείο του Προέδρου της κ. Ηλία Σείτανιδη στους μετόχους της.

Όπως αναφέρεται στην εγκύκλιο (33/20.3.2000) η ΣΕΚΑΠ Α.Ε., έχει περιορισμένα ίδια κεφάλαια τα οποία δεν μπορούν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες της και στηρίζεται κυρίως στον τραπεζικό δανεισμό. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι να πληρώνει κάθε χρόνο από 1,5 έως 2 δις για τόκους στην Τράπεζα και επί πλέον να μη μπορεί να κάνει επενδύσεις για την ανάπτυξή της.

Για το λόγο αυτό η ΣΕΚΑΠ ανέλαβε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει μια HOLDING η οποία θα αποτελέσει την βάση για να δοθεί η δυνατότητα στην ΣΕΚΑΠ και σε άλλες Ανώνυμες Συνεταιριστικές Εταιρείες να εισέλθουν στο Χ.Α.Α.

Ο λόγος για τον οποίο δημιουργείται η HOLDING είναι να μεταβιβασθεί σ' αυτήν το πλειοψηφικό πακέτο των μετοχών των Ανωνύμων Συνεταιριστικών Εταιρειών για να διασφαλιστεί η διατήρηση της συνεταιριστικής των ταυτότητας. Η ΣΕΚΑΠ έχει ανάγκη να διατηρηθεί ο συνεταιριστικός της χαρακτήρας και από τον λόγο ότι έχει στην κυριότητά της την εκμετάλλευση παγκόσμια και για 20 χρόνια το βιολογικό φίλτρο του τσιγάρου, του οποίου η αξία δεν μπορεί να αποτιμηθεί μια και η εξέλιξή του είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την εξέλιξη του τσιγάρου που αφορά την υγεία 2.500.000.0000 καπνιστών. Το ενδιαφέρον για το Βιολογικό φίλτρο της ΣΕΚΑΠ αποκτά παγκόσμιο ενδιαφέρον. Το γεγονός αυτό έχει ανεβάσει το κύρος της ΣΕΚΑΠ διεθνώς και μέρα με την μέρα η εταιρεία κατακτά νέες αγορές είτε με την εξαγωγή του Β.Φ., είτε με την σύναψη συμφωνιών.

Στην εγκύκλιο τονίζεται ότι στις νέες αγορές που εισέρχεται η ΣΕΚΑΠ έρχεται σε επαφή με δίκτυα διανομών αγροτικών προϊόντων που η χώρα μας και οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις που ασχολούνται με την μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων τις έχουν ανάγκη.

Η HOLDING που δημιουργείται θα μπορέσει να αποτελέσει ένα πολύ ισχυρό παράγοντα στήριξης της προσπάθειας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων στον τομέα των εξαγωγικών τους δραστηριοτήτων και όχι μόνο.

Οι μέτοχοι της ΣΕΚΑΠ, γράφει, στην εγκύκλιό του ο κ. Σείτανιδης, έχουν ίσως για πρώτη φορά ένα ιστορικό καθήκον απέναντι στον εαυτό τους και απέναντι στην Ιστορία του Συνεταιριστικού κινήματος. Και αυτό θα το πράξουν αν συμβάλουν με τις αποφάσεις τους στην δημιουργία της HOLDING.

Στη συνέχεια αναφέρονται οι γενικότεροι σκοποί της HOLDING και τονίζεται ότι η δημιουργία της HOLDING θα δώσει πνοή στο Συνεταιριστικό κίνημα της χώρας μας και την δυνατότητα στις Ανώνυμες Συνεταιριστικές Εταιρείες όπως είναι η ΣΕΚΑΠ να προβούν στις αναγκαίες διαρθρωτικές ενέργειες που θα τους δώσουν την δυνατότητα να εισέλθουν στο Χ.Α.Α., προκειμένου να αντλήσουν τα κεφάλαια εκείνα που θα τους είναι απαραίτητα για επενδύσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Παράλληλα όμως παρέχεται η δυνατότητα στους μετόχους των Ανωνύμων Συνεταιριστικών Εταιρειών το 50% του υπολοίπου που θα κατέχουν (μετοχές της μάνας όπως λέγονται), να εισπράξουν τις υπεραξίες που θα δημιουργηθούν στο Χ.Α.Α., για βελτίωση της οικονομικής τους θέσης. Έτσι ένα κεφάλαιο το οποίο κατέχουν τώρα ως μέτοχοι, θα χρησιμοποιηθεί απ' ενός για συμμετοχή στην HOLDING η οποία έχει διαδραματίσει ένα τόσο σημαντικό ρόλο και απ' ετέρου να εισπράξουν τις υπεραξίες που θα δημιουργηθούν στο Χ.Α.Α.

Στην Ενωμένη Ευρώπη δεν θα επιβιώσουμε (γράφει) με αποδιαρθρωμένες τις δικές μας παραγωγικές δυνάμεις, αλλά με ισχυρές και ανταγωνιστικές δυνάμεις που θα διασφαλίζουν τα συμφέροντα των Αγροτών που μας δημιούργησαν. Τότε και μόνο τότε θα φανούμε άξιοι της εμπιστοσύνης των.

Στη συνέχεια αναφέρεται αναλυτικά στις ωφέλειες που θα προκύψουν κυρίως για τους μεγάλους μετόχους της ΣΕΚΑΠ από την θέληση των οποίων θα εξαρτηθεί κυρίως η υλοποίηση του στόχου.

Ακόμα τονίζεται στην εγκύκλιο η μεγάλη προσφορά των μεγάλων παλαιών συνεταιριστών όπως ο Αλ. Μπαλτατζής. Τονίζεται επίσης, ότι πρέπει να σταματήσουν οι πολιτικές αντιπαράθεσεις και σκοπιμότητες, αυτές που ταλάνιζαν και ταλανίζουν το Συνεταιριστικό Κίνημα. Οφείλουμε (γράφει) το παράδειγμα της ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ να το μιμηθούμε όλοι και να το εφαρμόσουμε σ' όλες τις Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Η HOLDING που θα αγκαλιάσει το σύνολο των Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας μπορεί να δώσει λύση σ' αυτό το πρόβλημα μια για πάντα.

Και καταλήγει με παράκληση προς τους μετόχους ΣΕΚΑΠ να αποστείλουν τις αποφάσεις τους για μεταβίβαση στην HOLDING του 50% των μετοχών τους που κατέχουν στη ΣΕΚΑΠ.

Τα Γραφεία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού και του περιοδικού «Συνεταιριστική Πορεία» μεταφέρθηκαν στην οδό Ευνόλιδος 14 (3ος όροφος) στο κέντρο της Αθήνας (παραπλεύρως του Δημαρχείου).

Το τηλέφωνό τους είναι 3226.976.

Παρακαλούνται τα μέλη της Εταιρείας και άλλοι ενδιαφερόμενοι να στέλνουν την αλληλογραφία τους στην παραπάνω νέα διεύθυνση.

Για την αποστολή των συνδρομών στον Ταμιά της Εταιρείας, βλ. στην πρότελευταία σελίδα μας.

Κ . Σ . Ο . Σ .
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ ΣΟΥΛΤΑΝΙΝΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1940

ΜΕΛΗ: είναι 59 Ενώσεις Συνεταιρισμών
Σουλτανοπαραγωγών περιοχών
που περιλαμβάνουν το σύνολο σχεδόν
των σουλτανοπαραγωγών της χώρας

ΕΔΡΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ : ΑΘΗΝΑ - Κανάρη 24

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - Δ/ση Εργοστασίου : Ηράκλειο Κρήτης

Η ΚΣΟΣ διαθέτει ένα καινούργιο εργοστάσιο εφοδιασμένο με τα πιο σύγχρονα αυτόματα μηχανήματα επεξεργασίας, διαλογής και συσκευασίας σταφίδας, δυναμικότητας 80 τόννων το 7ωρο. Επίσης διαθέτει άρτια εκπαιδευμένο και πεπειραμένο προσωπικό, εξειδικευμένο στα θέματα σουλτανίνας. Με τα εφόδια αυτά και τη μόνιμη και δημιουργική δραστηριότητα που αναπτύσσει σαν κορυφαία Συνεταιριστική Οργάνωση των σουλτανοπαραγωγών, η ΚΣΟΣ κατατάσσεται μεταξύ των κυριοτέρων φορέων αξιοποίησεως της σουλτανίνας και αποτελεί εγγύηση για την άριστη ποιότητά της.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ είναι η πρώτη και η μόνη αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρεία στην Ελλάδα, με αποκλειστικούς μετόχους 60 Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με κεφάλαια και αποθεματικά πάνω από 500 εκατομμύρια δραχμές.

Προσφέρει τη σιγουριά της ολοκληρωμένης κάλυψης σε όλους τους ζωτικούς κλάδους και εξασφαλίζει:

- α) τη γρήγορη και πρόθυμη εξυπηρέτηση***
- β) την αντικειμενική και δίκαιη αποζημίωση και***
- γ) Το σεβασμό και την πλήρη κατανόηση προς τους ασφαλισμένους***

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑ - Συγγρού 367 • Τηλ. 940.6266

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Τσιμισκή 17 Τηλ. 268503

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΓΡΑΦΕΙΑ σ' όλη την Ελλάδα

Η ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΗ:

Βασικό πρόβλημα της υπαίθρου

Γράφει ο κ. Γ. Β. ΣΕΛΛΙΑΝΑΚΗΣ, Πρόεδρος της Ε.Φ.Σ.

Τεράστια ποσά ξοδεύτηκαν τα τελευταία είκοσι χρόνια, για να αναδειχθούν οι παραγωγικές δυνατότητες της αγροτικής μας οικονομίας, να αξιοποιηθεί η αγροτική μας παραγωγή και να κρατηθεί ο αγροτικός μας πληθυσμός στην υπαίθρο. Περισσότερα από 10 τρισεκατομμύρια δρχ. είναι αυτά τα ποσά, που ξοδεύτηκαν από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, για να πραγματοποιηθούν αυτοί οι στόχοι.

Κανείς ωστόσο δεν μπορεί να είναι σήμερα υπερήφανος για την αποτελεσματικότητα αυτών των χρημάτων, που μαζί με τα δάνεια των αγροτών και την προσωπική τους εργασία, συναθροίζουν ένα ακόμη πολύ πιο μεγαλύτερο, χρηματικό ποσό.

Κάνοντας σήμερα ένα συνοπτικό απολογισμό, βλέπουμε:

— **αντί** για ανάπτυξη, **συρρίκνωση** παραδοσιακών γεωργικών κλάδων, που απλά συντηρούνται από τις επιδοτήσεις.

— **τους άλλοτε** πανίσχυρους οργανισμούς προστασίας και αξιοποίησης της αγροτικής μας παραγωγής, (δηλαδή τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις) **καταχρεωμένους**, με αναξιοποίητα ή και παροπλισμένα τα τεχνοπαραγωγικά τους μέσα, αυτά που γίνανε με πολλούς κόπους και θυσίες.

Και σαν επακόλουθο αυτών και πολλών άλλων βλέπουμε,

— **το νέο κύμα** αγροτών, να καταφθάνει στις μεγαλουπόλεις, αναζητώντας καλύτερη τύχη.

Κάποτε, κάποιοι από τους σωτήρες που διαφεντεύουν αυτόν τον τόπο, θα πρέπει να απολογηθούν. Αυτοί που, παρά τις τόσες θυσίες που γίνανε, εξακολουθούν να λένε τη **συρρίκνωση** της παραδοσιακής μας γεωργίας, **ανάπτυξη**, την **καταστροφή** του αγροτο-συνεταιριστικού μας κεφαλαίου, **εκσυγχρονισμό** και την **εγκατάλειψη** της υπαίθρου, **πρόοδο**, μια και οι κάτοικοί της, μέρα με τη μέρα, προσχωρούν στον πολιτισμό των πόλεων, με ιδιαίτερη προτίμηση αυτόν της Αθήνας.

Και αν το κακό που —παρά τις τόσες θυσίες— έγινε στην αγροτική μας οικονομία και την υπαίθρο χώρα, μπορεί να αποδοθεί στον ερασιτεχνισμό των υπολόγων, τον αδιάτακτο κομματικό ανταγωνισμό των τελευταίων χρόνων, τον οικονομικό ανταγωνισμό, των παραγωγικών τάξεων και των κοινοτικών —όπως επιχειρήται να δικαιολογηθεί— κατευθύνσεων, **εκείνο που ποτέ δεν μπορεί να δικαιολογηθεί** και που πάντα θα βαραίνει τις κυβερνήσεις της τελευταίας εικοσαετίας, **είναι ο παροπλισμός, η σχεδόν διάλυση, του σώματος της Αγοφυλακής.**

Το πολλαπλά χρήσιμο αυτό Σώμα της Αγοφυλακής, ιδρύθηκε το 1833 (Β.Δ. της 15.4.1833), λειτούργησε παραγωγικά περισσότερο από ενάμισο αιώνα, κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες και για πολύ —σε σύγκριση με το σημερινό— μικρότερο αντικείμενο. Και παροπλίστηκε, περίπου εξοβελίστηκε, την περίοδο που επιχειρείται η ανάπτυξη της αγροτικής υπαίθρου και τεράστια ποσά ξοδεύονται γι' αυτό το σκοπό, ανεξάρτητα με την αποτελεσματικότητά τους.

Και εδώ είναι το πολύ ανεξήγητο, το καταφανώς αδικαιολόγητο. Συνταγματική επιταγή (Σύνταγμα 1975 άρθρο 96 παράγραφος 2 εδάφιο Β) θέλει:

...«β) να ανατεθεί εις αρχάς αγροτικής ασφάλειας η εκδίκασις των περί τους αγρούς πταισμάτων και των εξ αυτών απορρεουσών ιδιωτικών διαφορών».

Η Συνταγματική αυτή επιταγή, υπήρχε και στα προηγούμενα Συντάγματα (στο Σύνταγμα του 1952 είχε αριθμό 89) όπως βεβαίως και η Αгроφυλακή υπήρξε —όπως προαναφέρθηκε— από το 1833. Όμως, ενώ εδώ και 20 χρόνια, γίνεται αναπτυξιακή προσπάθεια στον πρωτογενή τομέα, με οδηγίες και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ξεοδεύονται τεράστια ποσά γι' αυτό το σκοπό, οι ανθρώπινες σχέσεις πυκνώνονται και οι ανθρώπινες διαφορές διογκώνονται, η αγροτική ασφάλεια όλο και πιο πολύ χαλαρώνει, σχεδόν αφανίζεται, με επακόλουθα την **αγροτική ανασφάλεια**, τις προστριβές μεταξύ γεωργών και κτηνοτρόφων, την **άνθιση της χασισοκαλλιέργειας**, την ασυδοσία στις εκτιμήσεις για τις κοινοτικές επιδοτήσεις, την παράνομη θήρα, τις εγκληματικές πυρκαγιές κ.ά.

Κάτω από την πίεση των όσων αγροτών επιμένουν να παραμείνουν στην ύπαιθρο, έγινε διαγωνισμός εδώ και 10 περίπου χρόνια για 2000 Αгроφύλακες για τις 6.000 περίπου κενές θέσεις που υπήρχαν τότε, αλλά και αυτοί, δεν ανάλαβαν ακόμη υπηρεσία. Όσοι από αυτούς επιμένουν ακόμη να αναλάβουν υπηρεσία, ταλαιπορούνται στα δικαστήρια, από την κρατική ασυνέπεια.

Το πρόβλημα της αγροτικής ανασφάλειας, ομολογείται από το κράτος και είναι περιφρόνηση στον αγροτικό κόσμο και πρόκληση στο κοινό περί δικαίου αίσθημα, η ύπαρξή του. Περιφρονούνται οι αγρότες, όταν, καλούνται να παράγουν με δανεικά χρήματα, επιδοτούνται για να κάνουν ανταγωνιστική την παραγωγή τους και απροστάτευτοι, να φροντίζουν οι ίδιοι για τη φύλαξή της, με προστριβές που όχι σπάνια καταλήγουν σε εγκλήματα.

Και προκαλούνται οι αγρότες, όταν φυλάσσονται τα γήπεδα με κρατικούς αστυνομικούς, ενώ η δική τους γη, ο χώρος δουλειάς τους, μένει αφύλακτος, με τις γνωστές σε όλους, επακόλουθες της ασυδοσίας, παρανομίες και τις ζημιές που αυτές συνεπάγονται.

Προβάλλεται το επιχείρημα ότι το πρόβλημα της Αгроφυλακής αντιμετωπίζεται «στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων» υπονοούντες, όσοι το προβάλλουν, τον κρατικό προϋπολογισμό. Και μ' αυτό το επιχείρημα δικαιολογημένα ισχυροποιείται η υπόνοια για ανυπαρξία πολιτικής βούλησης, για τη στήριξη του φύλακα του αγρού, του ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΑ. Όπου και όταν η βούληση αυτή υπήρξε, βρέθηκαν πολύ περισσότερα χρήματα, εκτός κρατικού προϋπολογισμού. Όπως στην περίπτωση του ΕΛΓΑ με επιβάρυνση της γεωργοκτηνοτροφικής παραγωγής (2% στη φυτική παραγωγή και 1% στη ζωική) για αποζημίωση αγροτών από θεομηνίες και την ενίσχυση συνδικαλιστικών Αγροτικών Οργανώσεων (ΠΑΣΕΓΕΣ, ΓΕΣΑΣΕ, ΣΥΔΑΣΕ). Όπως επίσης, στην περίπτωση Α.Σ.Ο., για εξόφληση χρεών κοινωνικής πολιτικής, από κοινοτικές επιδοτήσεις και παλαιότερα στην περίπτωση της ίδιας της Αгроφυλακής με επιβάρυνση της αγροτοκτηνοτροφικής παραγωγής. Βρέθηκαν δηλαδή χρήματα σ' αυτές τις περιπτώσεις από άλλες, εκτός προϋπολογισμού, πηγές, γιατί απλούστατα υπήρξε πολιτική βούληση, που δεν φαίνεται να υπάρχει για το σημερινό Αгроφύλακα, που θα είναι υπόλογος για τη χασισοκαλλιέργεια στις περιοχές της υπηρεσιακής του ευθύνης, για τον ακριβή υπολογισμό των επιδοτούμενων αγροτικών προϊόντων και δραστηριοτήτων, για τη λαθροθηρία, τις πυρκαγιές κ.ά.

Πρόσφατα γίνεται λόγος για πρόσληψη Αгроφυλάκων από τους καποδιστριακούς Δήμους και τις κοινότητες και θάταν πράγματι εθνική προσφορά, αν αυτό θα πραγματοποιηθεί. Ο Αгроφύλακας πρέπει να πάρει την τόσο αναγκαία σήμερα θέση, που επάξια κατείχε πριν από 20 χρόνια. Η κοινωνία της επαρχίας και κατ' επέκταση η ελληνική κοινωνία πολλαπλά θα έχει οφέλη.

Ας επανρθωθεί λοιπόν, έστω και αργά —ακόμη και για εξιλέωση— ότι κακό έχει γίνει με τον παροπλισμό της Αгроφυλακής. Κάθε Δήμος και κάθε κοινότητα πρέπει να διαθέτει τους πόρους χρειάζονται Αгроφύλακες και αν ακόμη αυτό θα γίνει με ανταποδοτικό τέλος που θα επιβαρύνει τους ίδιους τους αγρότες. Η επιβάρυνση θα είναι πολύ μικρότερη από το όφελος. Όλοι νομίζω το αντιλαμβάνονται πολύ καλά και εξήγηση δε θέλει. Ας το αντιληφθούν επιτέλους και οι αρμόδιοι.

Το Ελληνικό Κρέας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Διεθνή Αγορά Παρούσα Κατάσταση και Προοπτικές(*)

Κείμενο κ. **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Τ. ΠΑΝΤΣΙΟΥ**
Προέδρου Παγκόσμιας Κτηνιατρικής Εταιρείας

Η παγκόσμια παραγωγή κρέατος είναι περίπου 230.000.000 τόνοι. Η παραγωγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι περίπου 30.000.000 τόνοι. Η ελληνική παραγωγή κυμαίνεται γύρω στους 550.000 τόννους. Οι αριθμοί δείχνουν ότι η ελληνική παραγωγή κρέατος είναι περίπου το 1,83% της παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το 0,24% της παγκόσμιας. Επισημαίνεται πάντως ότι στην Ελλάδα παράγεται το 8% της παραγωγής πρόβειου κρέατος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ακόμα μεγαλύτερο ποσοστό αίγιου. Η αξία του παραγόμενου στην Ελλάδα αιγοπρόβειου κρέατος ανέρχεται περίπου στο 10% του συνόλου της, της ακαθάριστης αξίας της εθνικής γεωργικής παραγωγής και ισοδυναμεί με εκείνη του βόειου και χοίρειου κρέατος αθροιστικά.

Το χαρακτηριστικό της ελληνικής παραγωγής είναι το υψηλό κόστος, εξαιτίας ακριβών πρώτων υλών, ειδικότερα ζωτροφών, εισαγόμενης τεχνολογίας και χαμηλής παραγωγικότητας. Επιβαρύνεται από την υστέρηση της υπάρχουσας υποδομής, ειδικότερα στη μεταποίηση και διακίνηση του προϊόντος.

Στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), η ελληνική παραγωγή επηρεάζεται, όπως και η παραγωγή των υπόλοιπων εταίρων, από την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Η ΕΕ έχει υπερεπάρκεια σε κρέας γενικώς, αν και υστερεί στο αιγοπρόβειο.

Στο παγκόσμιο επίπεδο οι ρυθμίσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (World Trade Organisation — WTO — ΠΟΕ), όπως αυτές εκφράστηκαν με τις συμφωνίες SPS (Sanitary - Phyto - Sanitary — Υγειονομική - Φυτο - Υγειονομική Συμφωνία) και TBT (Technical Barriers to Trade — Συμφωνία για τα Τεχνητά Εμπόδια στο Εμπόριο), είναι ζωτικής σημασίας και συνδέονται άμεσα με την υγεία των ζώων και την υγιεινή των τροφίμων.

Οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των συμφωνιών καθορίζονται από το Διεθνές Γραφείο Επιζωτιών (Office International des Epizooties — OIE), που είναι ο παγκόσμιος διεθνής κυβερνητικός κτηνιατρικός οργανισμός, την κοινή Επιτροπή Codex Alimentarius του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (World Health Organisation — WHO — ΠΟΥ) και του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ (FAO), και της Διεθνούς Συνέλευσης Προστασίας των Φυτών (International Plant Protection Convention — IPPC).

Σημειώνεται ότι οι συμφωνίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου είναι υποχρεωτικές για τα συμβαλλόμενα μέρη. Αυτό συνεπάγεται ότι οι αποφάσεις του OIE, της Επιτροπής WHO/FAO Codex Alimentarius και της IPPC είναι επίσης υποχρεωτικές, για τις χώρες που συνεργάζονται στα πλαίσια του ΠΟΕ, πράγμα που δεν συνέβαινε παλαιότε-

(*) Εισήγηση σε Δημερίδα που οργανώθηκε από το Επιμελητήριο Τριτσάλων και την ETAT A.E.

ρα, όταν οι αποφάσεις των οργανισμών αυτών είχαν τη μορφή συστάσεων προς τις κυβερνήσεις.

Η αρχή που τείνει να επιβληθεί είναι ότι όποια μέτρα περιορισμού του εμπορίου επιβάλλονται, από χώρες ή ομάδες χωρών, πρέπει να στηρίζονται σε διαφανή και καθαρά επιστημονική βάση. Υπάρχουν επίσης διαδικασίες προσφυγών και αντιπροσφυγών σε ειδικές επιτροπές, που οι αποφάσεις τους είναι υποχρεωτικές για τα συμβαλλόμενα μέρη και προβλέπονται ρήτρες σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

Αυτοί οι κανονισμοί είναι προϋποθέσεις για το διεθνές εμπόριο και ίσως είναι το μόνο μεγάλο εμπόδιο, που απομένει, για την πλήρη φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου τροφίμων. Όμως οι περισσότεροι απ' αυτούς τους κανονισμούς θα παραμείνουν, απαιτώντας συνεχείς και προσεκτικές ρυθμίσεις, κάτω από την ευθύνη των κτηνιατρικών υπηρεσιών, εν όψει των περιστατικών επανεμφάνισης παλαιών και της εμφάνισης νέων νοσημάτων. Σε σχέση με τα ανωτέρω είναι σημαντική η ύπαρξη παγκόσμιου συστήματος αναφοράς νόσων των ζώων και η ανακήρυξη χωρών ή περιοχών ως ελεύθερων συγκεκριμένων ασθενειών, με βάση διεθνώς αποδεκτά κριτήρια ελέγχου.

Η εργασία καθοδηγείται από την επιτροπή του ΠΟΕ για τα Υγειονομικά και Φυτοϋγειονομικά Μέτρα. Στην επιτροπή αυτή προσκαλούνται αντιπρόσωποι της Επιτροπής WHO/FAO Codex Alimentarius, του ΟΙΕ και της IPPC.

Η Επιτροπή WHO/FAO Codex Alimentarius συγκρότησε ένα αριθμό κωδικών για «Υγειονομικές και Τεχνολογικές Πρακτικές» συμπεριλαμβανομένου ενός «οριζόντιου» κώδικα για «Γενικές Αρχές Υγιεινής Τροφίμων» (CAC PCP 01), που καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις στην αλυσίδα υγιεινής, ξεκινώντας από το επίπεδο της εκτροφής και προχωρώντας σε όλη την κλίμακα της επεξεργασίας και διακίνησης τροφίμων.

Όπως είναι γνωστό η ΚΑΠ είναι υπό αναθεώρηση. Στο ίδιο πλαίσιο δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι οι υποψήφιες για ένταξη χώρες, στην παρούσα συγκυρία, είναι ισχυρές στην ζωική παραγωγή. Επιπλέον, η νέα ΚΑΠ θα επηρεαστεί άμεσα από τις συμφωνίες του ΠΟΕ. Τούτο για δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, επειδή οι συμφωνίες του ΠΟΕ θα αναθεωρηθούν επίσης και αναμένονται σκληρές διαπραγματεύσεις τα επόμενα χρόνια. Δεύτερον, η Ευρώπη εμφανίζεται απομονωμένη, σε σχέση με ολόκληρο τον υπόλοιπο κόσμο, στα πλαίσια της εφαρμογής των συμφωνιών του ΠΟΕ και ευθέως κατηγορείται ότι χρησιμοποιεί ρυθμίσεις προς όφελός της, που δεν στηρίζονται σε καθαρή επιστημονική βάση, αλλά όπως και η ίδια ισχυρίζεται, σε άλλους «νόμιμους παράγοντες» (legitimate factors), την αποδοχή των οποίων, ως αρχή, επικαλείται και οι οποίοι όμως δεν γίνονται εύκολα αποδεκτοί από τους υπόλοιπους.

Πιστεύεται ότι από τα ανωτέρω μπορούν να εξαχθούν ορισμένα συμπεράσματα, που αφορούν στην ελληνική παραγωγή κρέατος:

— Με εξαίρεση το αιγοπρόβειο, είναι ασήμαντη σε όγκο, κρινόμενη είτε στο παγκόσμιο, είτε στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

— Έχει υψηλό κόστος παραγωγής γενικώς, ώστε να υστερεί στον ανταγωνισμό.

— Η υφιστάμενη υποδομή για την παραγωγή, μεταποίηση και διακίνηση είναι ελλιπής, ώστε να επιβαρύνεται περαιτέρω το κόστος, η υγιεινή και η ποιότητα.

— Συνεπώς, είναι σε αδυναμία να επηρεάσει τις εξελίξεις προς επιθυμητούς στόχους, κάτω από τις υφιστάμενες και δεδομένες συνθήκες.

Ούτως εχόντων των πραγμάτων, ποιά μπορεί να είναι η προοπτική εξέλιξης της ελληνικής παραγωγής κρέατος; Μπορεί να υπάρξει ένα όραμα για την ελληνική παραγωγή κρέατος; Πώς ένα τέτοιο όραμα μπορεί να ενταχτεί στις στρατηγικές επιλογές για το μέλλον της ελληνικής γεωργίας; Πώς αυτά τοποθετούνται στη γενικότερη αναπτυξιακή κατεύθυνση της χώρας;

Πριν επιχειρηθεί να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα αυτά θα πρέπει να δούμε τις απαιτήσεις του σημερινού καταναλωτή και ποιές είναι οι τάσεις, που θα διαμορφώσουν τον καταναλωτή του μέλλοντος, στους κύριους οικονομικούς χώρους του πλανήτη, δηλαδή τις ΗΠΑ, την ΕΕ και την Ιαπωνία, στους οποίους μπορεί να απευθυνθεί η ελληνική παραγωγή κρέατος.

Πρώτα - πρώτα, η λεγόμενη εθνική αγορά, που συνδέθηκε με αυτάρκεια και προστατευτικές ρυθμίσεις και θα μπορούσε να αποτελέσει πιθανό όραμα, είναι παρελθόν ανεπιτρεπτεί. Προς την ίδια κατεύθυνση οδηγείται και η ΚΑΠ, στα πλαίσια της ΕΕ. Η παγκοσμιοποίηση είναι παρούσα. Μόνο που η παρουσία της, ως κοινωνική Παγγαία, δε γίνεται άμεσα αντιληπτή σ' εμάς, επειδή παρεμβάλλεται η ΕΕ. Αυτή η παρεμβολή όμως, θα εκλείψει σταδιακά και για λόγους εσωτερικούς της ΕΕ, αλλά και κυρίως εξωτερικούς, που δρουν σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο σύγχρονος και περισσότερο ο μελλοντικός καταναλωτής κρέατος στους προαναφερόμενους οικονομικούς χώρους απαιτεί συνεχώς και περισσότερο:

- Κρέας υψηλής υγιεινής, ποιότητας και θρεπτικής αξίας.

- Υψηλό επίπεδο προστασίας του ιδίου, των ζώων και του περιβάλλοντος.

- Τα συμφέροντά του να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη και να γίνονται σεβαστά, όχι μόνο από της πλευράς της υγιεινής, αλλά και της μεταχείρισης των ζώων και του σεβασμού του περιβάλλοντος.

Απ' αυτά καταφαίνεται και το είδος της παραγωγής, που θα έχει αυξημένη ζήτηση και αναμένεται να είναι ελκυστική στους καταναλωτές. Το κρίσιμο σημείο είναι η παραγωγή κρέατος εγγυημένης και πιστοποιημένα υψηλής ποιότητας και υγιεινής, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των καταναλωτών.

Ηδη αυτή τη στιγμή εφαρμόζονται συστήματα τέτοιας παραγωγής σε ορισμένες χώρες της ΕΕ (Ολλανδία, Δανία, Β. Ιρλανδία, Σουηδία), και στην Αυστραλία, όπου υπάρχουν προγράμματα πιστοποιημένου ποιοτικού ελέγχου για πρόβατα, βοοειδή και χοίρους. Στις ΗΠΑ γίνονται ανάλογες συζητήσεις και πιλοτικές εφαρμογές. Τα συστήματα αυτά είναι γνωστά ως HHSP (Herd Health Surveillance Program — Πρόγραμμα Επίβλεψης Υγείας Εκτροφής). Η ύπαρξη αυτού του προγράμματος στη Β. Ιρλανδία επέτρεψε ώστε η περιοχή αυτή να εξαιρεθεί από τα μέτρα απαγόρευσης εξαγωγών βόειου κρέατος, εξαιτίας της σπογγιόμορφης εγκεφαλοπάθειας, πολύ νωρίτερα από ότι συνέβη στις άλλες περιοχές του Ηνωμένου Βασιλείου.

Στο παράδειγμα της Β. Ιρλανδίας επιτρέπεται στους κρατικούς κτηνιάτρους να ελέγχουν τα ζώα στην είσοδο και έξοδο των αγορών και στις μετακινήσεις τους μεταξύ των εκτροφών, επιβάλλοντας ποινές στους παραβάτες. Το Δανικό σύστημα επιτρέπει επίσης την ιχνηλασιμότητα των κινήσεων με καταχώρηση στοιχείων, μέχρι την εκτροφή προέλευσης του ζώου. Πιθανότατα το Σουηδικό υπόδειγμα είναι αυτή τη στιγμή το ποιο προηγούμενο, επιτρέποντας, για παράδειγμα, διαθεσιμότητα ατομικών στοιχείων υγείας των ζώων στο σημείο σφαγής και κτηνιατρικής επιθεώρησης, όπου μπορεί άμεσα να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη μιας σωστής απόφασης.

Ένα ανάλογο πρόγραμμα πιστοποίησης ποιότητας είναι το Ολλανδικό Ολοκληρωμένο σύστημα Ποιοτικού Ελέγχου (I.K.B.), που τέθηκε σε εφαρμογή με τη συνεργασία αγρωτών, σφαγείων, βιομηχανιών ζωοτροφών και της Ολλανδικής Κτηνιατρικής Εταιρείας. Αυτό το σύστημα ελέγχεται από εξωτερικούς ελεγκτές για την εφαρμογή του. Επιτρέπει την πιστοποίηση ποιότητας και τη χρησιμοποίηση σήματος ποιότητας.

Η βάση για την εφαρμογή κάθε Προγράμματος Επίβλεψης Υγείας Εκτροφών είναι η λειτουργία κεντρικής τράπεζας πληροφοριών και μια διαδικασία καταγραφής και τεκμηρίωσης, όπως συμβαίνει με όλα τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας. Όλοι οι εμπλε-

κόμει στη ζωική παραγωγή, επεξεργασία και διακίνηση των προϊόντων συμβάλλουν στη δημιουργία της βάση δεδομένων. Οι αγρότες, οι συμβαλλόμενοι μ' αυτούς τεχνικοί σύμβουλοι, οι κυβερνητικοί κτηνίατροι ή άλλοι επίσημοι επιθεωρητές είναι οι μόνοι που έχουν πρόσβαση στα στοιχεία της κεντρικής τράπεζας πληροφοριών. Ανώνυμες πληροφορίες είναι όμως διαθέσιμες για στατιστικές και επιστημονικούς σκοπούς.

Ταυτοποίηση και ιχνηλασιμότητα των ζώων στο ατομικό επίπεδο είναι δύο μείζονες προϋποθέσεις, θεμελιώδεις για την εγκατάσταση ενός αξιόπιστου Προγράμματος Επίβλεψης Υγείας Εκτροφών. Για παράδειγμα, η τράπεζα πληροφοριών του Προγράμματος της Β. Ιρλανδίας περιλαμβάνει, για κάθε ζώο:

- στοιχεία γέννησης, εισαγωγής και θανάτου,
- φύλλο, φυλή,
- στοιχεία μετακινήσεων,
- ασθένειες,
- πληροφορίες σφαγής,
- λεπτομέρειες εκτροφής και εγκαταστάσεως,
- λεπτομέρειες αλλαγών ταυτότητας,
- στοιχεία για τον πατέρα και τη μητέρα.

Περαιτέρω πληροφορίες αφορούν στην επισημάνση ζώων που:

- προέρχονται από εκτροφές, που είχαν περιστατικό σπογγιόμορφης εγκεφαλοπάθειας τα τελευταία έξη χρόνια,
- προέρχονται από εκτροφές που είναι μέλη συστήματος διασφάλισης ποιότητας,
- είναι ηλικίας άνω των τριών μηνών,
- είναι εισαγόμενα.

Η συλλογή και η συσώρευση όλων αυτών των στοιχείων είναι σε πλήρη συμμόρφωση με τη βίβλο για την σπογγιόμορφη εγκεφαλοπάθεια, που υποδεικνύει ότι παράγοντες κλειδιά για την επιστροφή της εμπιστοσύνης του κοινού είναι η πίστη σε:

- ένα σύστημα πλήρους απόδειξης για ταυτοποίηση και ιχνηλασιμότητα,
- μέτρα προστασίας των καταναλωτών στο επίπεδο των εγκαταστάσεων επεξεργασίας,
- ένα διαφανές και επιβαλλόμενο πρόγραμμα ελέγχων και πιστοποίησης.

Η φιλοσοφία των Προγραμμάτων Επίβλεψης Υγείας των εκτροφών γίνεται βαθμιαία αποδεκτή και τίθεται σε εφαρμογή στην ΕΕ αν και αυτή καθ' εαυτή δεν έχει ρητά ενσωματωθεί στην ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως συμβαίνει, παραδείγματος χάριν, με το RACOP. Είναι όμως παρούσα και διαφαίνεται πίσω από τις γραμμές ορισμένων οδηγιών, όπως εκείνη για το γάλα και την υγιεινή του κρέατος πουλερικών. Πιστεύεται ότι πολύ σύντομα τα Προγράμματα Επίβλεψης Υγείας Εκτροφών θα θεσμοθετηθούν στην ΕΕ, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τον HACOP για τις διαδικασίες επεξεργασίας και διακίνησης. Το επόμενο βήμα θα είναι, τα δύο συστήματα να ολοκληρωθούν σε ένα, για τον ολιστικό χειρισμό των τροφίμων από την παραγωγή μέχρι το τραπέζι του καταναλωτή.

Υπάρχει συνεπώς, οδός διαφυγής από το παρόν αδιέξοδο, που χαρακτηρίζει την ελληνική παραγωγή κρέατος. Είναι η εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας, τα οποία θα επιτρέψουν την επίτευξη υψηλότερων τιμών και συνεπώς ανάλογου εισοδήματος στους παραγωγούς. Είναι η μόνη προοπτική, που σε συνδυασμό με τις αρχές της βιολογικής γεωργίας θα προαγάγει την παραγωγή κρέατος. Ίσως αυτή να είναι και η μόνη λύση για το γενικότερο πρόβλημα της ελληνικής γεωργίας. Οι κλιματολογικές συνθήκες και η ποικιλία των προϊόντων, που μπορεί να παραχθούν κάτω από τον ελλη-

νικό ήλιο, υποβοηθούν στον προσδιορισμό ενός οράματος για την ελληνική γεωργία, την πραγματοποίηση του οποίου μπορούμε, συνεργαζόμενοι όλοι, να επιτύχουμε. Το όραμα είναι:

«Η Ελλάδα Παγκόσμια Δύναμη στη Βιολογική Γεωργία»

Στα πλαίσια αυτά, ειδικότερα για ότι αφορά στην παραγωγή κρέατος, όπως και γενικότερα της ζωικής παραγωγής, μπορεί να διακριθούν δύο βασικές μορφές. Εκείνη, που εξαρτάται από το φυσικό περιβάλλον και περιλαμβάνει τη βοοτροφία, την αιγοπροβατοτροφία και τις ιχθυοκαλλιέργειες. Εκείνη, που έχει απεξαρτηθεί από το περιβάλλον και περιλαμβάνει τη χοιροτροφία και την πτηνοτροφία.

Τα ανωτέρω προσδιορίζουν και τις πιθανές προτεραιότητες. Η παραγωγή κρέατος πουλερικών και χοίρου, ως μη εξαρτόμενη από το περιβάλλον, μπορεί να αναπτυχτεί ανεμπόδιστα. Από τις εξαρτούμενες εκτροφές από το περιβάλλον είναι σαφές ότι η αιγοπροβατοτροφία πρέπει να αποτελέσει την πρώτη επιλογή, χωρίς να ξεχνούμε τις ιχθυοκαλλιέργειες. Είναι η καλύτερα προσαρμοσμένη στο ελληνικό περιβάλλον εκτροφή και έχει αυτόνομο δυναμικό ανάπτυξης. Σημειώνεται επίσης η ελλειμματικότητα της ΕΕ σε αιγοπρόβειο κρέας.

Δύο είναι οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη αυτή της ζωικής παραγωγής:

— Η οργάνωση και εφαρμογή αξιόπιστων συστημάτων πιστοποίησης υγιεινής και ποιότητας, που μπορεί να ενισχυθούν με ειδικά σήματα ποιότητας.

— Η βελτίωση της υφιστάμενης υποδομής στην παραγωγή, διακίνηση και μεταποίηση του κρέατος, ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή συστημάτων ποιότητας.

Διαδικαστικά και βραχυπρόθεσμα, ενεργώντας πάντοτε στο ίδιο πνεύμα, απαιτείται ο στρατηγικός σχεδιασμός, η κατάλληλη προετοιμασία, προβολή των θέσεων μας και η δημιουργία συμμαχιών για την υποστήριξη των συμφερόντων μας, τόσο μπροστά στην προοπτική της νέας ΚΑΠ, όσο και της επικείμενης αναθεώρησης των συμφωνιών του ΠΟΕ.

Βιβλιογραφία

An. (1997). *The «stable to table» approach to animal health, animal welfare and public health. A policy document, accepted by FVE General Assembly, 17–19 April 1997. WVA Bulletin, 14, 64–72.*

An. (1997). *Outlook '98 is for much more pork. Pig International, 27(12), 23–24.*

Βακάκης, Φ. (1995), Γεωργία. Διαχρονική εξέλιξη και προοπτικές. Οικονομικός Ταχυδρόμος, Φ. 51(2172), 21 Δεκεμβρίου 1995.

Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ετήσιες εκθέσεις: «Η κατάσταση της γεωργίας στην Κοινότητα».

Randall, A.W., R.J. Dawson, (1995). *World trade and food hygiene: International regulations. XXV World Veterinary Congress, Yokohama, Japan, 3–9 September, 1995, Proceedings, Symposia, 47–58.*

Rantsios, A. (1998). *International programs to ensure high quality and safe food production. 135th Annual Convention of the American Veterinary Medical Association, July 25–29, 1998, Baltimore, Maryland.*

PRIMA



γεύση
στη ζωή!



ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΕΛΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

Βιβλιογραφία συνεταιριστική και αγροτικής οικονομίας από 1978

Χρήσιμη για νεότερες συγγραφικές ενέργειες

Στους 5 τόμους του έργου «**Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα**» του **Αριστ. Ν. Κλήμη** δίδεται, για κάθε περίοδο, πλούσια βιβλιογραφία, ώστε ο αναγνώστης να συνδέει το περιεχόμενό της με τα αντίστοιχα κεφάλαια του έργου.

Σε όσους τυχόν ενδιαφέρονται να ασχοληθούν, ως μελετητές ή συγγραφείς, με την νεότερη περίοδο (1978 και έπειτα που δεν καλύπτουν οι 5 τόμοι), ο **κ. Κλήμης προσφέρει** την παρακάτω χρήσιμη βασική πληροφόρηση (βιβλιογραφία) με βάση την ατομική Βιβλιοθήκη του και άλλες πηγές.

(Συνέχεια από τη σελ. 233 τ. 56)

- **ΑΤΕ**, «Έκθεση πεπραγμένων 1979 με στοιχεία της γεωργ. συνεταιριστικής κινήσεως» Αθ. 1980 σ. 74+πίν. (πολύγρ.).
- **Διεθνής Ένωση Καπνοπαραγωγών** «17ο Συνέδριο» Καβάλα 1980.
- **Θέματα Συνεταιρισμών**. Τόμος 10/1980 .
- **Καφφέ – Γιδαράκου, Ισαβέλλα**, «Μελέτη της συμβολής του καπνού στη γεωργική ανάπτυξη των καπνοπαραγωγικών κοινοτήτων των νομών Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Καβάλας, Δράμας», Αθήναι, 1980.
- **Κιτσοπανίδης, Γ., – Ψυχουδάκης Α. – Καρπαζή Ι. – Παπαναγιώτη Ε. – Μάνου Β.** «Οικονομικότητας, παραγωγικότητας, και ανταγωνιστικότητας τευτλοκαλλιεργείας», Θεσσαλονίκη, 1980 Ανάτ. σ. 109–199.
- **Κιτσοπανίδης, Γεώργιος – Μαρτίκα Μ. – Μάνου Β.**, «Οικονομικότητας και παραγωγικότητας προβατοτροφίας», Θεσσαλονίκη, 1980 σελ. 78.
- **Κοβέρης, Ν.**, «Η έρευνα της αγοράς των αγροτικών προϊόντων», Αθήνα, 1980.
- **Μέργου, Γ., Ι. – ΠΑΣΕΓΕΣ**, «Πάγιο κεφάλαιο στην Ελληνική Γεωργία 1961–1976» Αθ. 1980.
- **Μηλιάκος, Δημήτριος, – Χιωτέλλης – Γεωργιάδης, Βασ.**, «Η ελαιοκαλλιέργεια στην Ελλάδα, στην Ε.Ο.Κ., Ιταλία και στις υπό ένταξη στην κοινότητα χώρες», Αθήνα, 1980.
- **Παπαναστάσης, Βασίλειος – Γιαννακόπουλος, Αθανάσιος**, «Μελέτη λιβαδοκτηνοτροφικής αναπτύξεως περιοχής Αγράφων Ευρυτανίας», Θεσσαλονίκη, 1980.
- **Υπουργείο Συντονισμού**, «Πρόγραμμα περιφερειακής αναπτύξεως 1980–1985», Αθήνα 1980.
- **Υπουργείο Γεωργίας**, «Ελληνική γεωργία 1958–1978», Αθήνα, 1980.
- **Φράγκος, Διονύσιος**, «Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδος», Αθήνα, 1980.
- **Φαρδής, Α., – Παναγιώτου, Α.**, «Συγκριτική έρευνα γεωργικής αναπτύξεως της Ελλάδος», Αθήνα 1980.
- **Χρονόπουλος, Ηλίας**, «Θέσεις για μια αναπτυξιακή γεωργία», Αθήνα, 1980, σελ. 23 πολυγρ.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ**, «Καταστατικό» Αθήναι 1980 σελ. 40 (πολύγρ.).
- **Κιτσοπανίδης Γ. – Καρπαζής Ι. – Μάνος Β.**, «Οικονομικότητας και παραγωγικότητας χοιροτροφίας» Θεσσαλονίκη 1980 σελ. 72.
- **Εθνικό Κέντρο Γεωργικού Συνεργατισμού Γαλλίας: C. BROCHER**: «Εισαγωγή στο Συνεργατισμό». Μετάφρ. Σπ. Βαρθολομαίου (πολύγρ.) Αθήνα 1980.

- ΕΣΥΕ, «Στατιστική Επετηρίς 1979» Αθ. 1980 (σ. 484).
- ΕΣΥΕ, «Αναθεωρηθέντες Γεωργικοί Δείκτες τιμών» Αθ. 1980 σ. 16.
- Μαυρόγιαννης Διον., «Μαθήματα Κοινωνιολογίας του Δικαίου «Οι Συνεταιριστικοί Θεσμοί», Θεσσ/νίκη 1980.
- Μυλωνάκη, Δανάη και Θεοδωρακοπούλου, Αναστασία, «Εφαρμογή της κοινής οργάνωσης των αγορών αγροτικών προϊόντων στην Ελλάδα», Αθήνα 1980.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Υπηρεσία Συνεταιριστικής Εκπαιδύσεως: Συμμετοχικές μέθοδοι, διδασκαλίας: Οδηγός» Αθ. 1980.
- Ρούνης, Μανώλης, Θρ., «Ο Αλέξανδρος Παπαναστασίου και οι συνεταιρισμοί», «Ξάνθη: χρονικό της συνεταιριστικής πορείας», Αθήνα, 1980, σελ. 15.
- Τζωρτζάκης, Θεόδωρος, «Συνεργατισμός. Από την εφαρμογή στην Ελλάδα», Αθήνα – Ξάνθη 1980 σελ. 326.
- Τότσης, Νίκος του Χρ. «Φορολογία Α.Ε. και Συνεταιρισμών» Τόμ. Α', Αθ. 1980. Τόμος Β' Αθ. 1980 σ. 438.
- ΤΟΕΒ, «Α' Πανελλ. Συνέδριο ΤΟΕΒ Θεσσαλονίκη 1979» Αθ. 1980 σ. 70.
- Αβδελίδη, Π., «Ο Συνεταιρισμός και ο Μαρξισμός» Αθ. 1981 σ. 142.
- Αβδελίδη Π., «Θέματα Αγροτικής Οικονομίας», Αθ. 1981 σ. 122.
- Αβδελίδης, Παρμ., «Συνεταιριστικά Προβλήματα» Αθ. 1981.
- ΑΤΕ, «Έκθεση πεπραγμένων έτους 1980», Αθήνα, 1981, σ. 76+πιν.
- ΕΚΚΕ, Αβδελίδης Π. – Ψυχογιός Δ. – Ναούμη Μ. και άλλοι: «Το αγροτικό συνεταιριστικό πρόβλημα της χώρας», Αθήνα, 1981, σ. 397.
- Θέματα Συνεταιρισμών, Τόμος 11/1981.
- Κατσανίδης, Στέργιος, «Ο ρόλος των γεωργικών συνεταιριστικών οργανώσεων στην περιφερειακή ανάπτυξη», Θεσσαλονίκη, 1981, σ. 19.
- Κρομούδας, Λ., «Τα Αμπελάκια. Πριν 200 χρόνια ο πρώτος συνεταιρισμός», Αθήνα, 1981, σ. 8.
- Κουσβελάρη - Μασούρα, Ευαγγελία, «Γενικές αρχές λογιστικής για χρήση των υπαλλήλων γεωργ. συνετ. οργανώσεων» Αθ. 1981.
- Λαμψίδης, Γιώργος, Ν., «Τα αγροτικά μας», Αθήνα, 1981, σ. 375.
- Χρονόπουλος, Ηλίας, «Για μια δυναμική γεωργική και συνεταιριστική ανάπτυξη» Αθήνα 1981, σελ. 21.
- Πλυτάς, Φραγκίσκος, «Οι τιμές της ΕΟΚ για τα αγροτικά προϊόντα», Αθήνα, 1981, σ. 59.
- Υπουργείο Γεωργίας, «Πρόγραμμα ερεύνης της Υπηρεσίας Γεωργικών Ερευνών», Αθήναι, 1981.
- Χυτήρης, Γεράσιμος, «Το Κερκυραϊκό αγροτικό πρόβλημα», Κέρκυρα, 1981.
- Ψαρρός, Νικόλαος, «Πεπραγμένα του προγράμματος αυξήσεως της παραγωγικότητας για τα δενδρώδη έτους 1979», Αθήναι, 1981.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Ελληνικοί Γεωργικοί Συνεταιρισμοί». Συνοπτική παρουσίαση, Αθήναι 1981, σ. 22.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Οδηγός Συνεταιριστικών Οργανώσεων», Αθήναι 1981, σ. 37.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Καταστατικά του γεωργ. συνεταιρισμού κατά ν. 921/1979». Αθήνα 1981.
- Ψαρράς, Παν., «Δασική οικονομία», Θεσσαλονίκη 1981, σ. 12. (πολυγρ.).
- Τόμης, Αστ., «Συνεταιριστικό Δίκαιο», Θεσσαλονίκη 1981, σ. 200 (πολυγρ.).
- Κίτσοπανίδης, Γ. – Παπαναγιώτου, Ε. – Ψυχουδάκη, Α., «Συγκριτική θέσις των αυτών τευτλοπαραγωγών μεταξύ των ετών 1975 και 1980», Θεσσαλονίκη 1981 (ανάτυπο σ. 479-493).

- Κίτσοπανίδης, Γ. – Μαρτίκα, Μ. – Μάνου, Β., «Οικονομικότητας και παραγωγικότητας γαλακτοπαραγωγού βοοτροφίας», Θεσσαλονίκη 1981, σ. 80.
- Κίτσοπανίδης, Γ. – Μαρτίκα, Μ. – Ψυχουδάκη, Α. – Παπαναγιώτου, Ε., «Οικονομικότητας και παραγωγικότητας αναπαραγωγού και κρεοπαραγωγού βοοτροφίας», Θεσσαλονίκη 1981, σ. 68.
- Μαυρόγιαννης, Διονύσης, «Το κοινωνικό δικαίωμα του συνεταιρισμού», Κομοτηνή, 1981, σ. 96.
- ΠΑΣΟΚ, «Διακήρυξη κυβερνητικής πολιτικής», Αθήνα 1981, σ. 112.
- ΟΣΥΓΟ, «Κωδικοποίηση καταστατικών διατάξεων Ταμείου Συντάξεων και Επικουρικής Ασφαλίσεως προσωπικού Γ.Σ. Οργανώσεων», Αθήνα 1981 σ. 93.
- Ιλαντζής, Β. – Κιντζουνίδης, Χρ. – Παπαγεωργίου, Κ., «Συνεταιριστικά Θέματα σε Σεμινάρια Συνεταιριστών» Ξάνθη, 1981 σ. 62.
- Κουτογλίδης, Χαραλ., «Συλλογική δραστηριότητα στα πλαίσια της κοινής Γεωργικής Πολιτικής της ΕΟΚ», Θεσσαλονίκη 1981 σ. 13.
- Μαυρόγιαννης, Διον., «Το Αμπελακιώτικο Συνεταιριστικό φαινόμενο», Θεσ/νίκη 1981, σ. 39.
- ΟΣΥΓΟ, «1975–1981. Εφτάχρονη δράση και επιτεύγματα», Αθήνα 1981 σ. 159.
- ΟΣΥΓΟ – «Σκαпанεύς», «Κωδικοποίηση των Συλλογ. διατάξεων προσωπικού ΓΣΟ».
- Κίτσοπανίδης, Γ., «25 χρόνια (1955 – 1980) γεωργικής οικονομικής έρευνας δια της χρήσεως γεωργικών λογαριασμών», Θεσσαλονίκη 1981 (Ανάτυπο), σ. 95–135.
- Πάνος, Δημ., «Οι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί έως την ίδρυση της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος».
- Παπαγεωργίου, Κωνστ., «Οι δραστηριότητες του 1981 και η πορεία προς τον εκσυγχρονισμό, Αθήνα 1981.
- ΕΣΥΕ, «Αναθεωρηθέντες γεωργικοί δείκτες τιμών», Αθήνα 1981 σ. 16.
- ΕΣΥΕ, «Γεωργική Στατιστική 1979», Αθήνα 1981 σ. 111.
- ΕΣΥΕ, «Στατιστική Επετηρίς 1980», Αθήνα 1981 σ. 466.
- Σολάρης, Ιωάν., «Συνεταιριστικές Σελίδες», Σύρος 1981.
- Πανάγος, Στάθης, «Τα προβλήματα της Αλλαγής στη συνεταιριστική κίνηση», Αθήνα 1982, σ. 19.
- ΕΛΚΕΣΥ, «Πενήντα χρόνια δραστηριότητας της Ένωσης Γ. Συνεταιρισμών Ξάνθης. Ομιλίες, Βραβεία», Αθήνα 1982 σ. 55.
- Παπαχρίστου, Χαρ., «Οι Συνεταιρισμοί στις χώρες με ελεύθερη ανταγωνιστική οικονομία», Αθήνα 1982, σ. 177.
- Ινστιτούτου Συνεταιριστικών Μελετών στο Παρίσι – Μαυρόγιαννης, Διονύς., «Οι Συνεταιριστικές Αρχές: Χθες, Σήμερα, Αύριο», Αθήνα 1982, σ. 196.
- Κλήμη – Καμινάρη, Ολυμπία, «Ο Θεσμός των Ομάδων Παραγωγών και η συμβολή του στην αγροτική περιφερειακή ανάπτυξη», Αθήνα 1982, σ. 125.
- ΑΤΕ, Δ/ση Συνεταιρισμών, «Έκθεση Πεπραγμένων έτους 1981 με στοιχεία της γεωργικής συνεταιριστικής κινήσεως», Αθήνα 1982, σ. 73 σύν πίν.
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Αγροτικών Νεολαίων, «Σκοποί, Δραστηριότητες και σχέσεις με άλλους θεσμούς», Αθήνα 1982, σ. 20.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Παρατηρήσεις και θέσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ στο σχέδιο νόμου για την αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των Συνεταιριστικών Οργανώσεων», Αθήνα 1982, σ. 39.
- Κίτσοπανίδης, Γεωργ., «Γεωργική Οικονομική Έρευνα», Θεσσαλονίκη 1982, σ. 472.

- **Καζάνα, Γεράσ.**, «Κριτική, Προτάσεις, Προοπτική της Ελαιουργικής», Αθήνα 1982, σ. 7.
- **Κλήμη, Αριστείδη**, «Τί είναι και τί δεν είναι ο Συνεργατισμός – Συνεταιρισμός», Αθήνα 1982, δεύτερη έκδοση, σ. 170.
- **Κουτογλίδης, Χαράλ.**, «Αγροτική Οικονομία. Κοινή Αγροτική Πολιτική», Θεσσαλονίκη 1982.
- **Βαβούρας Ιωάν.** – **Αρχοντάκης, Κ.**, «Οι λαϊκές ακτοπλοϊκές εταιρείες», Αθήνα 1982, σ. 109.
- **Τσούμας, Βασίλειος, Ι.**, «Το Δίκαιον των Οικοδομικών Συνεταιρισμών», Αθήνα 1982, σ. 282.
- **Τσούμας, Βασίλειος, Ι.**, «Περί Συνεταιρισμών. Ν. 602/1915», Αθήνα 1982, σ. 39.
- **Γεν. Γρ. Τύπου και Πληροφοριών**, «Λόγοι του Πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου 1981/1982», Αθήνα 1982, σ. 246.
- **ΕΤΑΓΡΟ** (Ελλ. Επιστ. Εταιρ. Αγροτ. Οικονομίας), «Θεσμικά και οργανωτικά προβλήματα των γεωργικών συνεταιρισμών», Συζήτηση 19.2.82. Αθήνα 1982.
- **ΕΛΚΕΣΥ**, «50 χρόνια δημιουργικής δραστηριότητας της Ένωσης Γ. Συνεταιρισμών Ξάνθης», 1982 σ. 55.
- **ΕΣΥΕ**, «Αποτελέσματα έρευνας διαρθρώσεων γεωργικών εκμεταλλεύσεων», Αθήνα 1982, σ. 157.
- **Καμενίδης, Χρ.**, «Μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων», Θεσσαλονίκη 1982, σ. 201 (πολυγρ.).
- **Καμενίδης, Χρ.** – **Ουσταπασίδης, Κ.** – **Παπαδοπούλου, Ε.** – **Σέμος, Δ.** – **Τζιμητρα Καλογιάννη, Ειρ.**, «Το κόστος τυποποίησης και συσκευασίας των ροδακίνων σε συνεταιριστικά και ιδιωτικά διαλογητήρια – συσκευαστήρια και τρόποι μείωσέως τους», Θεσσαλονίκη 1982 (Ανάτυπο σ. 127–185).
- **Κιτσοπανίδης, Γ.** – **Μαρτίκα, Μ.**, «Εξέλιξη οικονομικότητας και παραγωγικότητας κλάδων φυτικής και ζωικής παραγωγής κατά την 25ετίαν 1955–1980», Θεσσαλονίκη 1982, σ. 46.
- **Παντισίδη, Γ. και Κέντρο Μαρξιστικών Ερευνών**, «Δομικές αλλαγές στην αγροτική οικονομία μας», Αθήνα 1982, σ. 205.
- **Κιτσοπανίδη, Γ.** – **Παπαναγιώτου, Ε.**, «Σύγκριση οικονομικότητας και παραγωγικότητας κλάδων ζωικής παραγωγής», Θεσσαλονίκη 1982, σ. 45.
- **Θέματα Συνεταιρισμών.** Τόμος 12/1982.
- **Προμ. Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Ηρακλείου Κρήτης**, «Κατασταστικό», Ηράκλειο 1982, σ. 34.
- **ΕΣΥΕ**, «Γεωργική Στατιστική 1980», Αθ. 1982, σ. 111.
- **Προκόβας, Γιάννης**, «Το λίκνο του Συνεταιρισμού» Αθ. 1982.
- **Παπανδρέου, Ανδρ.**, «Λόγοι του 1981–1982».
- **ΕΟΚ:** Η βιομηχανική στρατηγική της ΕΟΚ. Λουξεμβούργο 1982.
- **ΕΣΥΕ**, «Στατιστική Επετηρίς 1981» Αθ. 1982 σ. 481.
- **Αγροτική Συνεταιριστική Αλληλεγγύη (ΑΣΑ)**, «Παρατηρήσεις, Υποδείξεις στο σχέδιο νόμου «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», Αθήνα 1983, σ. 15.
- **ΚΚΕ (Εσωτ.)**, «Για τους Συνεταιρισμούς στη γεωργία», Αθήνα 1983.
- **Σαχπάζη, Ευδ.**, «Πληροφορικά σημειώματα για διεθνείς αγροτικές και συνεταιριστικές οργανώσεις», (πολυγρ.).
- **Γεν. Γραμ. Τύπου και Πληροφοριών**, «Λόγοι του Πρωθυπουργού Ανδρέα Γ. Παπανδρέου 1983», Αθήνα 1983, σ. 253.

- **Αγροτική Τράπεζα (Διεύθυνση Συνεταιρισμών)**, «Εκθεση έτους 1982 με στοιχεία της γεωργικής συνεταιριστικής κίνησης», Αθήνα 1983, σ. 76 και πίνακες.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ**, «Παρατηρήσεις των Ενώσεων Γεωργ. Συνεταιρισμών στο σχέδιο νόμου για τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς», Αθήνα 1983 (πολυγρ.).
- **ΠΑΣΕΓΕΣ**, «Πρακτικά Γ.Σ. 15–16 Σεπτεμβρίου 1983», Αθήνα 1983, σ. 303 (Πολυγρ.).
- **ΠΑΣΕΓΕΣ**, «Εισηγητική έκθεση και σχέδιο νόμου η«Αγροτικές Συνεταιριστικές οργανώσεις», Αθήνα 1983, σ. 45.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ**, Συνεταιριστική Σχολή, «Επετηρίδα εκπαιδ. περιόδου 1982–1983», Θεσσαλονίκη 1983, σ. 9 (πολυγρ.).
- **Γουλής, Γ.**, «Συνεταιριστική Οικονομία», Θεσσαλονίκη 1983, σ. 149 (πολυγρ.).
- **ΕΛΚΕΠΑ**, «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, Επιμορφωτικά Σεμινάρια», Αθήνα 1983 (πολυγρ.). Τόμοι Α, Β, Γ.
- **Σκούλα, Βαγγ.**, «Εισήγηση στη Γ.Σ. 15–16.9.83 για το σχέδιο νόμου Συνεταιρισμών», Αθήνα 1983, σ. 12 (πολυγρ.).
- **Κολύμβα, Ν.**, «Δημοκρατική αγροτική ιδεολογία και σοσιαλιστικός μετασχηματισμός», Αθήνα 1983, σ. 8 (πολυγρ.).
- **Θεοφάνους, Γ.**, «Το σχέδιο νόμου για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς», Αθήνα 1983, σ. 8 (πολυγρ.).
- **Κουσβελάρη – Μασούρα, Ε.**, «Γενικές αρχές λογιστικής για χρήση των υπαλλήλων των συνεταιριστικών οργανώσεων», Αθήνα 1983, σ. 130.
- **Milenkovig Pr.**, «Η αγροτική αυτοδιαχείριση στη σύγχρονη Γιουγκοσλαβία. Αγροτοβιομηχανικός Συνεταιρισμός της Βοϊβοντίνας», Αθήνα 1983, σ. 208.
- **Κιτσοπανίδη, Γ. – Βακιρτζή, Σ.**, «Η οικονομικότητα της τευτλοκαλλιέργειας σε επίπεδο βιομηχανίας, εργοστασίων και τομέων αυτών», Θεσσαλονίκη 1983 (ανάτυπο) σ. 53–105.
- **Λάμπος, Κ.**, «Εξάρτηση, προχωρημένη υπανάπτυξη και αγροτική οικονομία της Ελλάδας», Αθήνα 1983, σ. 517.
- **ΕΣΥΕ**, «Στατιστική επετηρίς 1982», Αθήνα 1983, σ. 477.
- **Βουλή Ελλήνων**, «Πρακτικά Βουλής», Αθήνα 1983 (21.11.1983).
- **ΕΟΜΜΕΧ**, «Συνέδριο για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις», Αθήνα 1983, σ. 221.
- **Θέματα Συνεταιρισμών**. Τόμος 13/1983.
- **Παπανδρέου, Ανδρ.**, «Λόγοι του Πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου», Αθήνα 1983, σ. 253.
- **Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης**, «Διεθνές συμπόσιο άτυπων και παραδοσιακών Συνεταιρισμών», (Αθήνα - Κομοτηνή 29-31 Μαΐου 1981) «Το Συνεταιριστικό φαινόμενο των Αμπελακίων», Αθήνα – Κομοτηνή 1983, σ. 299.
- **Κλήμης, Αριστ.**, «Νομοθεσία Συνεταιρισμών: Ενημερωτικό συμπλήρωμα 1979–1983 στο βιβλίο “Δίκαιο Γεωργ. Συνεταιρισμών. Ν 921/1979” των Οικονομοπούλου – Κλήμη – Καμινάρη.
- **Ναυτεμπορική**, «Ανασκόπηση της ελληνικής οικονομίας 1983», Αθήνα 1984, σ. 112.
- **Σαχπάζη, Ευδ.**, «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα – Χθες, σήμερα, αύριο», Αθήνα σ. 17 (πολυγρ.).
- **Αργυροπούλου, Αντ.**, «Το χωριό», Ειδική έκδοση για τα 32 χρόνια μας, Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 80.
- **Υπουργείο Γεωργίας**, «Η δουλειά μας στον αγροτικό τομέα», Αθήνα 1984, σ. 35.
- **ΕΣΥΕ**, «Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδας 1983», Αθήνα 1984, σ. 469.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ**, «Περιφερειακή συγκέντρωση στο Ηράκλειο», 1984, σ. 54 (πολυγρ.).

- **ΑΤΕ** — **Δ/ση Συνεταιρισμών**, «Έκθεση πεπραγμένων με στοιχεία της γεωργικής συνεταιριστικής κίνησης», Αθήνα 1984, σ. 84 + πίνακ. (πολυγρ.).
- **Κλήμη, Αριστ.**, «Βιβλιογραφικό Βοήθημα. Το συγγραφικό έργο του 1934—1984», Αθήνα 1984.
- **Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού**, «Δρατηριότητες της πρώτης 10ετίας 1974—1984», Αθήνα 1985, σ. 22.
- **Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού**, «Επιστημάνσεις και απόψεις στο νομοσχέδιο Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», Αθήνα 1984, σ. 47.
- **ΑΣΑ**, «Ενημερωτικό σχετικό με το Ν/Σ περί «Αγροτικών Συνεταιρισμών», Αθήνα 1984, σ. 7.
- **ΕΣΥΕ**, «Γεωργική Στατιστική 1981», Αθήνα 1984, σελ. 111.
- **ΕΟΚ**, «Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα», Αθήνα 1984, σ. 53.
- **Θέματα Συνεταιρισμών**. Τόμος 14/1984.
- «Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Αναπτύξεως 1983—1987», Αθήνα 1984, σ. 213.
- **Μαράντου, Βασ.**, «Κωπαΐδα. Οι καημοί του βάλτου», Αθήνα 1984, σ. 128.
- **Δήμου, Νικ.**, «Η αγροτική πίστη στην Ελλάδα και η άσκησή της από την ΑΤΕ», Θεσσαλονίκη 1984, σ. 221.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ** — **Σκουλάς, Β.**, «Για ένα αυτοδύναμο και αυτοδιαχειριζόμενο συνεταιριστικό κίνημα», Ομιλία Β. Σκουλά στη 34 Γ.Σ., Αθήνα 1984, σ. 6.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ** — **Σαχπάζης, Ευδ.**, «Οι δραστηριότητες του 1984. Στόχοι και προβληματισμοί» Έκθεση του Γ. Δ/ντή Ευδ. Σαχπάζη, Αθήνα 1984, σ. 130 και Παράρτημα.
- **Μαυρογιάννη, Διον.**, «Το Αμπελακιώτικο Συνεταιριστικό φαινόμενο», Θεσσαλονίκη 1984 σ. 39 (πολυγρ.).
- **Καμπασακάκη, Δημ.**, «Μαθητικός συνεταιρισμός» Θεσσαλονίκη 1984 σ. 82.
- **Μάνου, Β.**, «Προγραμματισμός γεωργικής παραγωγής τ. λίμνης Γιαννιτσών», Θεσσαλονίκης 1984, σ. 247.
- **Θεοφάνους, Γ.**, «Σημερινά προβλήματα του αγροτικού χώρου», Αθήνα 1984, σ. 32.
- **Πανιτσίδης, Γ.**, «Ο μαρξισμός και το αγροτικό ζήτημα στην Ελλάδα», Αθήνα 1984, σ. 212.
- **Μαρτίκα — Βακιρτζή, Μαρ.**, «Συμβολή στη μελέτη των υπαρχόντων τύπων και στη δημιουργία προτύπων γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην πεδιάδα Θεσσαλονίκης», Θεσσαλονίκη 1984, σ. 169.
- **Λουλέ, Κ. — Πανιτσίδη, Γ. — Αδάμου, Τ. — και άλλων**, «Τρία χρόνια στην ΕΟΚ — Αγροτική Οικονομία», Αθήνα 1984, σ. 182.
- **Ιωαννίδης, Αλέξ.**, «Σταθμός Ελέγχου και τυποποιήσεως δημητριακών», Θεσσαλονίκη 1984 σ. 47.
- **Κυβέρνησης**: Σχέδιο νόμου «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» Αθ. 1984 σ. 45.
- **Περ. Θέματα Συνεταιρισμών**: «Η νέα Νομοθεσία Οικοδομικών Συνεταιρισμών», 1984.
- **Ν. Μπαλτά**. Χρηματοδότηση επενδύσεων του αγροτικού τομέα Αθ. 1984 σ. 142.
- **Κλήμης, Αριστ.** «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα», Τόμος Πρώτος, από την αρχαιότητα έως το 1922. Αθήνα 1985, σ. 528
- **Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών**, «Οι νόμοι της Αλλαγής 1981—1984», Αθήνα 1985, σ. 317.
- **ΚΥΔΕΠ**, «Γνωρίστε την ΚΥΔΕΠ», Αθήνα 1985, σ. 31.
- **ΑΤΕ**, «Αγροτική Τράπεζα 1981—1985», Αθήνα 1985.
- **ΠΑΣΕΓΕΣ** — **Ευδ. Σαχπάζη**, «Επισκοπήσεις για Γ.Σ. 1985», Αθήνα 1985, σ. 33 και πίνακες (πολυγρ.).

- ΠΑΣΕΓΕΣ – Σκουλάς, Βαγ., «Έκθεση πεπραγμένων Δ.Σ. και κατευθυντήριοι στόχοι», Αθήνα 1985, σ. 14.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Δραστηριότητες Δ.Σ. 1985», Αθήνα 1985, σ. 83 συν παράρτημα.
- Υπουργείο Γεωργίας, «Η δουλειά μας στον αγροτικό τομέα», Αθήνα 1985, σ. 35.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Εμπορικός Οδηγός Συνεταιριστικών Οργανώσεων 1984–1985», Αθήνα 1985, σελ. 62.
- ΑΤΕ, «Πανελλήνιος Συνεταιριστικός Οδηγός», Αθήνα 1985, σ. 725.
- Γεωργακόπουλος, Α. Ν., «Εγχειρίδιο Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα 1985, σ. 399. (περιέχει και σχέδιο νόμου περί Συνεταιρισμών Επιτροπής Α. Γεωργακοπούλου – Δημ. Πάνου – Γ. Συκιανάκη – Αριστ. Κλήμη – Ι. Στρογγύλη).
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Καταστατικό του Αγροτικού Συνεταιρισμού ν. 1541/85», Αθήνα 1985, σ. 32.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Καταστατικό της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών ν. 1541/85», Αθήνα 1985, σ. 31.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις. Ν. 1541/1985», Αθήνα 1985, σ. 108.
- ΑΣΑ – Κολύμβας, Νικ., «Να σώσουμε τον ανεξάρτητο παραγωγό και τον ελεύθερο συνεταιρισμό του», Αθήνα 1985, σ. 8.
- Βιοτ. Επιμελητήριο Αθηνών, «Βιοτεχνικά θέματα. Σχέδιο Νόμου Αστικών Συνεταιρισμών», Αθήνα 1985.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Πρακτικός οδηγός για την προσαρμογή των Συνεταιριστικών Οργανώσεων στο Ν. 1541/1985», Αθήνα 1985, σ. 39.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Ειδικές μορφές συλλογικής δράσης των συνεταίρων. Νόμος 1541/1985 ΚΟΠΑΣ, ΚΟΠΕΑΣ, ΟΚΕ», Αθήνα 1985, σ. 7.
- ΠΑΣΕΓΕΣ, «Ειδικός κανονισμός ΚΟΠΑΣ Ν. 1541/1985», Αθήνα 1985, σ. 8.
- Εταιρεία Φίλων Συνεργατισμού, «Τα 70 χρόνια του Ελληνικού Συνεργατισμού. Η 10χρονη λειτουργία της Εταιρείας. Τιμητική διάκριση στον Πρόεδρο κ. Δ.Θ. Πάνου», Αθήνα 1985, σ. 55.
- ΕΣΥΕ, «Στατιστική Επετηρίς 1984», Αθήνα 1985, σ. 461.
- ΑΤΕ Δ/ση Συνεταιρισμών, «Έκθεση πεπραγμένων 1984 με στοιχεία της αγροτικής συνεταιριστικής κίνησης», Αθήνα 1985, σ. 61 και πίνακες.
- ΑΤΕ «Ο ρόλος και η πολιτική της», Αθήνα 1985, σ. 14.
- Αρδελίδης, Π. (ΕΛΚΕΠΑ), «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί. Συνεταιρισμός», Αθήνα 1985, σ. 46.
- Παπαγεωργίου, Κωνστ., «Αγροτικοί συνεταιρισμοί», σ. 212.
- ΑΤΕ «Επετηρίδα μεσοπροθέσμων δανείων», Αθήνα 1985.
- Τότση, Νικ., «Λεξικό Αγροτικής Οικονομίας και Αγροτικής Πολιτικής», Αθήνα 1985, σ. 471.
- Υπουργείο Γεωργίας, «Αγροτικές συνεταιριστικές Οργανώσεις, Ν. 1541/1985», Αθήνα 1985, σ. 46.
- Υπουργείο Γεωργίας, «3 χρόνια δουλειάς μας στον αγροτικό τομέα», Αθήνα σ. 35.
- Γεν. Γραμματεία Τύπου, «Οι νόμοι της Αλλαγής», Αθήνα 1985, σ. 317.
- Επιθεώρηση Αγροτικών Μελετών, «Θέματα αγροτικού χώρου», τεύχος 1, Αθήνα 1985, σ. 122.
- Ελευθεροτυπία. «Το Σύνταγμα της Ελλάδας 1985 στη Δημοτική», Αθ. 1986.
- Μάρτος, Δημ., «Κατασκευαστικοί Συνεταιρισμοί, αναγκαιότητα, οργάνωση, διοίκηση» 1985.
- Κοσμόπουλος Δημ. του Θεοφ., «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, αναγκαιότητα, οργάνωση, διοίκηση», 1985.
- Δημ. Ντελή, «Η ανάπτυξη της ελλην. γεωργίας», Θεσσαλία, Αθ. 1985 σ. 322.

ΒΙΒΛΙΟΗΡΟΥΣΙΑΣΗ:

• «Οι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα» του Αριστ. Ν. Κλήμη: *Τόμος 5ος. Περίοδος 1961 – 1976. Έκδοση ΣΕΚΑΠ, Αθήνα 1999, σελ. 598/2750*

Κείμενο ΑΡ. Δ. ΠΑΝΟΥ

Όταν κυκλοφόρησε ο 1ος τόμος του μνημειώδους έργου του κ. Αρ. Ν. Κλήμη, το 1985, σημειώναμε σε ανάλογη βιβλιοπαρουσία στον «Αγροτικό Συνεργατισμό» ότι η εργασία του συγγραφέα δεν είναι μία απλή «ιστορική αναστήλωση» των συνεταιρισμών στη χώρα μας, όπως ο ίδιος σημειώνει στον υπότιτλο του έργου του, αλλά πρόκειται ουσιαστικά για μία αστείρευτη πηγή απ' όπου κανείς μπορεί να αντλήσει γνώσεις. Μία «εγκυκλοπαίδεια» στην οποία μπορεί να καταφύγει, όποιος ενδιαφέρεται, να μάθει και όχι μόνο για τους συνεταιρισμούς.

Και πράγματι, στους πέντε τόμους των 2.750 σελίδων, ο αναγνώστης διαπιστώνει ότι η εργασία, ο άθλος, καλύτερα, που επιτυγάνει ο συγγραφέας, είναι ένας πολύτιμος θησαυρός, μία αστείρευτη πηγή άντλησης γνώσεων ώστε οι τόμοι αυτοί να αποτελούν την μοναδική ίσως πηγή, απ' την οποία θα μπορεί οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος να αντλήσει κάθε χρήσιμη πληροφορία που σχετίζεται με την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία των συνεταιριστικών οργανώσεων της χώρας μας, από της συστάσεως του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα.

Στους προηγούμενους τέσσερις τόμους που κυκλοφόρησαν, καλύπτονται οι περίοδοι από την αρχαιότητα, την περίοδο της Τουρκοκρατίας, του 19ου και 20ου αιώνα έως το 1960.

Ο πέμπτος και ίσως ο τελευταίος τόμος, όπως έχει εξαγγείλει ο συγγραφέας, αναφέρεται στην περίοδο 1961 έως 1976. Ο συγγραφέας, με την πράγματι εργώδη προσπάθειά του η οποία δεν ήταν καθόλου απρόσκοπτη, ιδίως όσον αφορά την οικονομική παράμετρο, θέλησε και πέτυχε «να κρατήσει στην επιφάνεια, ταξινομημένη και κωδικοποιημένη, όλη κατά το δυνατόν την συνεταιριστική ζωή στην Ελλάδα, κατά τρόπο που να είναι δυνατή και εύκολη η πρόσβαση σε αυτήν των νεωτέρων αρμοδίων και ειδικών» – και όχι μόνο, θα προσθέταμε.

Ο πέμπτος τόμος καλύπτει την περίοδο 1961 έως 1976, όπως προαναφέραμε και υποδιαιρείται: α) στην περίοδο της ανόδου 1961—1967 με αρκετά προβλήματα πάντοτε από τις πολιτικές διαταραχές κ.λπ., β) την περίοδο της Δικτατορίας, 1967—1974, με τις πολλές επεμβάσεις και διαστρεβλώσεις, και γ) για την περίοδο 1974 έως 1976, με τα νέα δεδομένα και δύσκολα προβλήματα της «μεταπολίτευσης», της οικονομικής κρίσεως και της αρχής ισχυρής παρουσίας αντιπολίτευσης με τις νέες ιδέες για συνεταιρισμούς «νέου τύπου». Αλλά και με αρκετή πρόοδο στα συνεταιριστικά στην όλη περίοδο 1961—1976.

Η πολυσχιδής εξέταση του ελληνικού συνεταιριστικού θεσμού κατά περιόδους, περιοχές, θέματα και οργανώσεις, τόσο στους προηγούμενους, όσο και στον τελευταίο 5ο, τόμους, κυριολεκτικά καθιστούν το έργο अपαράμιλλο και μοναδικό στο είδος του.

Η χρησιμότητα και σπουδαιότητα του έργου δεν εξαντλείται μόνο στην παρουσίαση

της δράσης και της πορείας του Συνεταιριστικού Κινήματος, αλλά εμπεριέχει και θέματα που αφορούν την γενική φυσιογνωμία της περιόδου, όπως πολιτικές αναταραχές, πολιτειακές στρεβλώσεις του πολιτεύματος (Αποστασία, Δικτατορία κ.λπ.), κοινωνική και οικονομική κατάσταση της χώρας και επιπτώσεις στο συνεταιριστικό κίνημα από το γενικότερο κλίμα κ.λπ. Όλοι αυτοί οι λόγοι καθιστούν την χρησιμότητα του τόμου, όπως και του όλου έργου του κ. Κλήμη, πολύτιμη.

Πολύτιμη όχι μόνο σε αυτούς που ασχολούνται στην πράξη και την θεωρία με τους συνεταιρισμούς, αλλά και σε αυτούς που ασχολούνται με την έρευνα, τους φοιτητές, αλλά και στους ιστορικούς του ελληνικού οικονομικού και κοινωνικού γίνεσθαι, σε αυτούς που ασχολούνται με τα οικονομικά ζητήματα και καθορίζουν με τις αποφάσεις τους την αναπτυξιακή πολιτική πολυαριθμών κατηγοριών της ελληνικής κοινωνίας, όπως αγρότες, παραγωγοί, καταναλωτές.

Αναμένεται να υπάρξει και ένας 6ος τόμος που θα εξετάσει την περίοδο από το 1977 μέχρι σήμερα. Ευχή θα ήταν να υλοποιηθεί αυτό από τον ίδιο τον συγγραφέα. Όμως τέτοια επιθυμία θα συνιστούσε υπερβολική αξίωση.

Ανεξαρτήτως όλων όμως, οι Συνεταιριστές και οι επερχόμενες γενιές αυτών, θα χρωστούν χάρη και ευγνωμοσύνη στον Αριστείδη Ν. Κλήμη για την πολύτιμη συμβολή του.

Όπως ευγνωμοσύνη και συγχαρητήρια αξίζουν και στην ΣΕΚΑΠ, που ενισχύει τέτοιες σημαντικές προσπάθειες, όπως παλαιότερα και στην ΠΑΣΕΓΕΣ (εκδότης 2ου τόμου), όταν τα οικονομικά της το επέτρεπαν.

(«Αγροτικός Συνεργατισμός»
της ΠΑΣΕΓΕΣ τ. 9/10 του 1999 σ. 60)



ΑΛΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ:

— Αλεξ. Κακαδιάρη «Σχολικός Συνεταιρισμός — Σχολικός Φιλοτελισμός. Παιδαγωγική σημασία και προοπτικές». *Περιστέρι*.

Ο εκλεκτός εκπαιδευτικός κ. Αλ. Κακαδιάρης που είχε δραστήρια προσφορά στον σχολικό συνεταιρισμό και τον σχολικό φιλοτελισμό, παρουσιάζει (σε πολυγραφημένο τεύχος) φωτοαντίγραφα από σχετικές ενδιαφέρουσες δημοσιεύσεις και φωτογραφίες για τα θέματα αυτά, τόσο δικές του όσο και άλλων ειδικών και εντύπων που έκριναν επαινετικά τη σχετική δραστηριότητα που αναπτύχθηκε με την πρωτοβουλία του κυρίως στο σχολικό συνεταιρισμό του 24ου Δημοτικού Σχολείου Περιστερίου.

Πρόκειται για αξιέπαινες πρωτοβουλίες που, δυστυχώς, σκοντάφτουν μερικές φορές σε καθυστερημένα μυαλά.

Κλς

— Υπουργείο Γεωργίας «Κίνητρα για τους νέους αγρότες» Αθ. 1998 σ. 240.

— Υπουργείο Γεωργίας - Δ.Ν. Μπουρδάρας: Μηχανισμοί στήριξης της κοινής αγροτικής πολιτικής για τα γεωργικά προϊόντα» Αθ. 1999 σελ. 63.

— ΠΑΣΕΓΕΣ: Export directory of the Hellenic agricultural Cooperative - Εμπορικός οδηγός των Ελληνικών συνεταιριστικών Οργανώσεων», Αθήνα σελ. 92.

— «Αγροτικός Συνεργατισμός» της ΠΑΣΕΓΕΣ τεύχη 9/10, 11/12.

***Ο θάνατος του πρώτου Προέδρου
της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού***

Αναδημοσιεύουμε από το τεύχος 59 έτους 1980 του περιοδικού «Θέματα Συνεταιρισμών και Αγροτικής Οικονομίας»:

ΠΕΝΘΗ: Νικόλαος Ρουσσόπουλος

Κηδεύτηκε στις 18 Μαρτίου ένας εξαιρετικός άνθρωπος. Ο μεγάλος επιστήμονας των θετικών επιστημών (Καθηγητής – Ακαδημαϊκός) που έτρεμε από συγκίνηση όταν μιλούσε για τους Συνεταιρισμούς και τους παλαιότερους μεγάλους συνεταιριστές που γνώρισε.

Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά τα δύσκολα χρόνια ο Ρουσσόπουλος δέχτηκε να καλύψει με το τεράστιο κύρος του την προσπάθεια που έγινε τότε για την υποβοήθηση της συνεταιριστικής κινήσεως. Έπειτα από ομόφωνη πρόταση των ιδρυτών της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού δέχτηκε τη θέση του Προέδρου και πρόσφερε στο ιδεολογικό αυτό Σωματείο όχι μόνο πολύτιμες ώρες του αλλά και σοφές συμβουλές και οδηγίες.

Απλός, συνετός, ταπεινός, πρόθυμος να βοηθήσει, υπήρξε ο υποδειγματικός δάσκαλος στις Γεωπονικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης (όπου υπήρξε πρόεδρος σε δύσκολες εποχές) και ο σοφός Ακαδημαϊκός που πρόσφερε αθόρυβα μεγάλη επιστημονική εργασία μέχρι τις τελευταίες του στιγμές.

A. N. ΚΑΣ

* * *

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Επιστημονικού και Ιδεολογικού Σωματείου «Εταιρεία Φίλων του Συνεταιρισμού», μετά τη θλιβερή αναγγελία του θανάτου του Πανεπιστημιακού Δασκάλου και Ακαδημαϊκού

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΥ

επίτιμου Προέδρου της Εταιρείας και ειλικρινούς φίλου του Συνεργατισμού
αποφασίζει:

1. Να εκφρασθούν τα θερμά συλλυπητήρια προς την οικογένεια του μεταστά-
ντος.
2. Να παρακολουθήσουν την κηδεία του, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου
της Εταιρείας.
3. Να αναρτηθεί η φωτογραφία του θανόντος στα Γραφεία της Εταιρείας.
4. Να δημοσιευθεί το ψήφισμα αυτό στο συνεταιριστικό τύπο.

Αθήνα, 18 Μαρτίου 1980

Ο Πρόεδρος
Δημήτριος Πάνος

Ο Γενικός Γραμματέας
Αγαμέμνων Μιχαηλίδης

« ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ »

ΔΡΑΣΗ - ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ - ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση Επιστημονικού - Ιδεολογικού προβληματισμού

Ιδιοκτήτης: ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Νέα Γραφεία: Ευπλόιδος 14 (3ος όρ.) - Αθήνα 105 52 • Τηλ. 3226.976

Εκδότης - Διευθυντής: ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Εταιρείας:

Γεωργ. Σελλιανάκης, οδός Καραολή Δημητρίου 4 - Μελίσσια • Τηλ. 8042.439 • Τ.Κ.151 27

Επιμέλεια: για τη συγκέντρωση της ύλης, έκδοση, κυκλοφορία και τα οικονομικά του περιοδικού: Τα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου και ειδικοί συνεργάτες

Εισφορές προαιρετικές ετήσιες για την έκδοση του περιοδικού:

- Για Ενώσεις Συνεταιρισμών, Κεντρικές Οργανώσεις, Τράπεζες, Οργανισμούς : (όχι κατώτερες των 10.000 δρχ).
- Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς, άλλα Νομικά Πρόσωπα: (Οχι κατώτερες των 5.000 δρχ).
- Για άτομα (όχι κατώτερες των 4.000 δρχ).
- Για φοιτητές και νέους αγρότες (1.000 δρχ.)

Τα εμβάσματα παρακαλούμε να γίνονται με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού κ. Γεωργ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 - Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 93.55.394).

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. - FAX: 5233.965

Κυκλοφορία: Απρίλιος 2000

«SINETERISTIKI PORIA»

COOPERATIVE REVIEW

Published by the «FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY»,

14 Efpolidos Str., 105 52 Athens Greece.

CONTENTS OF No 57/2000

	Page
☐ About the new law on Agricultural Cooperatives	1
☐ Introductory Report on the draft law on Argicultural Cooperatives	3
☐ The new law No 2810/2000 on Agricultural Cooperatives	29
☐ The Institute of Cooperation (I.S.E.M.)	53
☐ Holding arrangements in the service of cooperatives	57
☐ Sellianakis G., Farm - surveyors in the countryside	61
☐ Pantsios, A., Greeck meat in the European Union and in the word market	63
☐ Klimis, A.N., Publications on cooperatives and the agricultural economy from 1978 to date	69
☐ Panos, A.D., The work of A.N. Klimis «Cooperatives in Greece»	76
☐ Twenty years ago: The loss of N. Roussopoulos, the first president of the «Friend of Cooperation Sosiety»	78

Προς τους φίλους αποδέκτες του Περιοδικού μας

— Όπως γνωρίζετε, το περιοδικό «Συνεταιριστική Πορεία» δεν είναι εκδοτική επιχείρηση. Υπηρετεί τους ιδεολογικούς σκοπούς του Σωματίου Εταιρεία Φίλων του Συνεργατισμού και γενικότερα την όλη Ελληνική Συνεταιριστική Κίνηση.

— Το περιοδικό εκδίδεται με την προσφορά της πνευματικής και χειρωνακτικής εργασίας των μελών του Δ.Σ., άλλων μελών του Σωματίου και την συνεργασία ειδικών επιστημόνων και συνεταιριστών.

— Πόροι του περιοδικού είναι οι εθελούσιες εισφορές εκείνων που θέλουν να λαμβάνουν το Περιοδικό, να ενημερώνονται αντικειμενικά και να βοηθούν την ανάπτυξη του θεσμού των Συνεταιρισμών.

Για να γίνει δυνατό να συνεχισθεί η έκδοση, παρακαλούμε θερμά όσους λαμβάνουν το περιοδικό να εμβάσουν το ταχύτερο την εισφορά τους για το 2000. Καθώς και να ενδιαφερθούν για τη διεύρυνση της κυκλοφορίας του περιοδικού και σε άλλους (Συνεταιρισμούς, συνεταιριστές, κ.λπ.).

Πληροφορίες σχετικές με την έκδοση, τις εισφορές, τον τρόπο εμβάσματος, κ.λπ. βλ. στην προτελευταία σελίδα κάθε τεύχους μας. Δηλαδή:

Εισφορές προαιρετικές για την έκδοση του περιοδικού ετήσιες:

- Για Ενώσεις Συνεταιρισμών, Κεντρικές Οργανώσεις, Τράπεζες, Οργανισμούς : (όχι κατώτερες των 10.000 δρχ).
- Για Πρωτοβάθμιους Συνεταιρισμούς, άλλα Νομικά Πρόσωπα: (Οχι κατώτερες των 5.000 δρχ).
- Για άτομα (όχι κατώτερες των 4.000 δρχ).
- Για φοιτητές και νέους αγρότες (1.000 δρχ.)

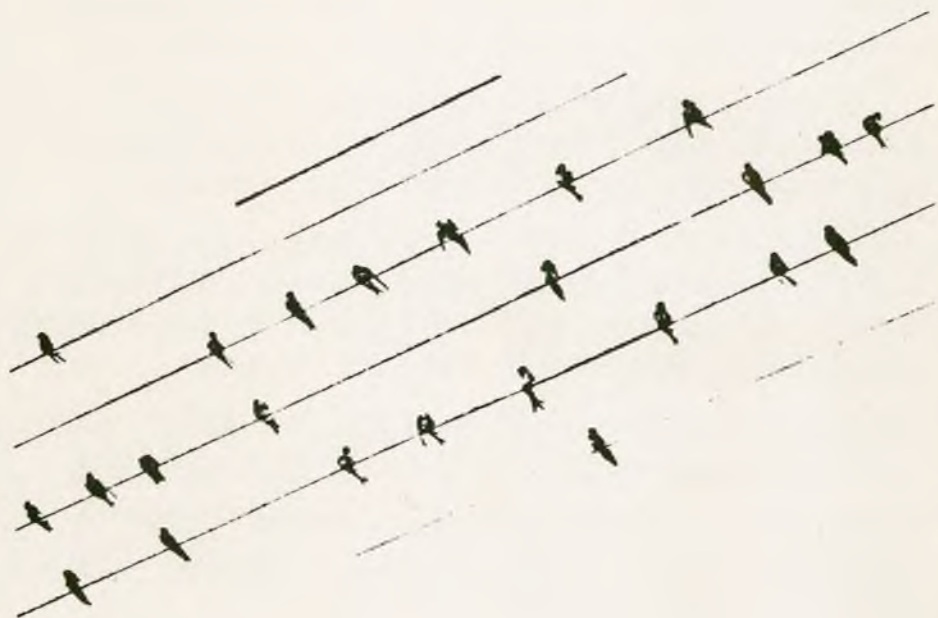
Εμβάσματα παρακαλούμε να γίνονται με ταχυδρομική επιταγή στον Ταμία της Εταιρείας Φίλων Συνεργατισμού κ. Γεωργ. Καφετζάκη, οδός Θράκης 30 - Νέα Σμύρνη 17 121 (τηλ. 93.55.394).



Όσοι, ελάχιστοι, τυχόν δεν ενδιαφέρονται να λαμβάνουν το περιοδικό, παρακαλούνται να το επιστρέψουν ώστε τελικά να αποστέλλεται μόνο σε ενεργά συνεταιριστικά πρόσωπα αλλά και για να μειωθεί η δαπάνη για την έκδοση - κυκλοφορία του.

ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΑΣ ΑΝΟΙΞΗ!



ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
με ανθρώπινο πρόσωπο